

**«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП»
ҰЛТТЫҚ АТОМ КОМПАНИЯСЫ»
АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМ**

**Халықаралық қаржы есептілік стандарттарына сәйкес
шоғырландырылған қаржы есептілік және
аудиторлық тұжырымдама**

2014 жылғы 31 желтоқсан

«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» ҰЛТТЫҚ АТОМ КОМПАНИЯСЫ» АҚ

Мазмұны

АУДИТОРЛЫҚ ТҰЖЫРЫМДАМА

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕП-ҚИСАП

Пайда немесе залал және өзге де жиынтық табыс туралы шоғырландырылған есептеме	1
Қаржылық жағдайы туралы шоғырландырылған есептеме	2
Ақшалай қаражаттың жылжуы туралы шоғырландырылған есептеме	4
Капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есептеме	6

Шоғырландырылған қаржы есептілігіне ескертулер

1. «Қазатомөнеркәсіп» Тобы және оның қызметі туралы жалпы мәліметтер	5
2. Топ өз қызметін жүзеге асырып жатқан экономикалық орта	6
3. Есеп саясатының негізгі ережелері	6
4. Есеп саясатын қолданудағы маңызды есеп айырысу бағалауы мен кәсіби ой-пікірлер	23
5. Жаңа және қайта қаралған стандарттар мен түсіндірулерді қолдану	29
6. Жаңа есептік ережелер	30
7. Сегмент бойынша ақпарат	33
8. Байланысты тараптармен есептесу және операциялар	38
9. Табыс	40
10. Өткізудің өзіндік құны	41
11. Өткізу бойынша шығыстар	41
12. Ортақ және әкімшілік шығыстар	41
13. Активтердің құнсыздануынан болған залалдар	42
14. Өзге табыстар	43
15. Өзге шығыстар	43
16. Персоналдың еңбегіне ақы төлеу	43
17. Қаржылық кіріс және шығыс	44
18. Табыс салығы бойынша шығыстар	44
19. Акцияға келетін пайда	47
20. Материалдық емес активтер	47
21. Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтар	49
22. Өндіріске дайындау шығындары	51
23. Жер қойнауын пайдалану құқығы	53
24. Барлау және бағалау активтері	54
25. Қауымдастырылған кәсіпорындарға инвестициялар	54
26. Бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар	58
27. Өзге инвестициялар	61
28. Дебиторлық берешек	62
29. Түпкі бақылаушы тарапқа бөлуге арналған активтер	62
30. Өзге активтер	62
31. Қорлар	63
32. Мерзімдік депозиттер	64
33. Байланысты тараптарға берілген қарыздар	64
34. Ақша қаражаты және олардың эквиваленттері	65
35. Капитал	65
36. Кредиттер мен қарыздар	66
37. Резервтер	69
38. Кредиторлық берешек	71
39. Басқа міндеттемелер	71
40. Шартты және келісімшартты міндеттемелер	72
41. Бақыланбайтын үлес	76
42. Негізгі еншілес кәсіпорындар	78
43. Еншілес кәсіпорындардың шығарылуы	79
44. Қаржы активтері мен міндеттемелерді өзара есепке алу	83
45. Қаржы тәуекелдерін басқару	83
46. Қаржы құралдарының әділ бағасы	93
47. Бағалау санаты бойынша қаржы құралдарын ұсыну	94
48. Есептік кезең аяқталғаннан кейінгі оқиғалар	94

ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОРДЫҢ ЕСЕБІ

«Қазатомөнеркәсіп» ұлттық атом компаниясы» АҚ Директорлар Кеңесі мен Акционеріне

Біз «Қазатомөнеркәсіп» ұлттық атом компаниясы» акционерлік қоғамының және оның еншілес кәсіпорындарының 2014 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдайы бойынша қаржылық әл-ауқаты жөнінде шоғырландырылған есептен, көрсетілген күні аяқталған жыл үшін біріккен кіріс туралы шоғырландырылған есептен, өз капиталындағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есептен және ақшалай қаражаттың қозғалысы туралы шоғырландырылған есептен, есеп саясатының елеулі элементтерінің қысқаша сипаттамаларынан және басқа да түсіндіру ескертпелерінен тұратын шоғырландырылған қаржылық есептілігінің аудитін жүргіздік.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындаудағы басшылығының жауапкершілігі

Берілген шоғырландырылған қаржылық есептіліктің Халықаралық қаржылық есеп стандарттарына сәйкес дайындалуы мен нақты тапсырылуына және басшылықтың пікірі бойынша шоғырландырылған қаржылық есептілікті даярлауға қажетті ішкі бақылау жүйесінде алаяқтық іс-әрекеттің немесе қателіктердің кесірінен болатын елеулі бұрмалаушылықтар орын алмауына жауапкершілікті басшылық көтереді.

Аудитордың жауапкершілігі

Біздің жауапкершілігіміз берілген шоғырландырылған қаржылық есептілікке жүргізген аудиттің негізінде пікір білдіруімізден көрінеді. Біз аудитті Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес жүргіздік. Бұл стандарттар бізді этикалық нормаларды ұстануға, сондай-ақ шоғырландырылған қаржылық есептілікте елеулі бұрмаулаушылықтардың жоқ екеніне сенімді ететіндей болып аудитті жоспарлауға және жүргізуге міндеттейді.

Аудитке шоғырландырылған қаржылық есептіліктегі сомалар және ақпаратты ашу бойынша аудиторлық дәлелдемелерді алуға бағытталған рәсімдер кіреді. Таңдалған рәсімдер біздің талқылауымыздың мәні болып табылады, ол қаржылық есептіліктегі алаяқтық іс-әрекет пен қателіктерден туындаған елеулі бұрмалаушылықтардың болу қаупін бағалауға негізделген. Мұндай бағалау кезінде аудитор мән-жайларға сәйкес келетін аудиторлық рәсімдер жасау мақсатында шоғырландырылған қаржылық есептіліктің дайындалуымен және нақты тапсырылуымен байланысты болатын ішкі бағалау жүйесін қарастырады, бұл жерде оның мақсатына ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі туралы пікір білдіру жатпайды. Сонымен қатар аудитке қолданылатын есеп саясатының қолайлылығын бағалау және басшылықпен жасалған есеп айырысу бағасының негізділігін бағалау кіреді, сондай-ақ шоғырландырылған қаржылық есептілік туралы жалпылама бағалау да кіреді.

Біздің ойымызша, аудит барысында алынған дәлелдемелер шоғырландырылған қаржылық есептілік туралы пікір білдіруімізге жеткілікті және тиісті дәрежеде болып табылады.

ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОРДЫҢ ЕСЕБІ (жалғасы)

Бет 2

Пікір

Біздің ойымызша, осы шоғырландырылған қаржылық есептілік Халықаралық қаржылық есеп стандарттарына сәйкес келеді және «Қазатомөнеркәсіп» ұлттық атом компаниясы» акционерлік қоғамының және оның еншілес кәсіпорындарының 2014 жылдың 31 желтоқсанындағы шоғырландырылған қаржылық әл-ауқаты туралы, сонымен қатар, көрсетілген күні аяқталған жыл бойынша оның қаржылық қызметінің шоғырландырылған нәтижелері мен ақшалай қаражатының шоғырландырылған қозғалысы туралы шынайы және дұрыс мағлұмат береді.

PricewaterhouseCoopers LLP

Алматы, Қазақстан
6 наурыз 2015 жыл

Бекітілді:

Дана Инкарбекова
Басқарушы директор
«ПрайсуотерхаусКуперс» ЖШС
(1999 жылғы 21 қарашада берілген Қазақстан Республикасының Қаржы Министрлігінің нөмірі 0000005 жалпы мемлекеттік лицензиясы)

Қол қойылды:

Азамат Конратбаев
Аудит серіктесі
(2003 жылғы 8 мамырда берілген нөмірі 00770863 Тұрақты Бухгалтерлер Институтының АССА сертификаты)

Қол қойылды:

Светлана Белокурова
Атқарушы аудитор
(1998 жылғы 21 ақпанда берілген нөмірі 00000357 Біліктілік куәлігі)

«Қазатомөнеркәсіп» ұлттық атом компаниясы» АҚ
Пайда немесе залал және өзге жиынтық табыс туралы шоғырландырылған есептеме

Миллион қазақстандық теңгемен	Ескерту	2014 ж.	2013 ж.
Табыс	9	322,745	288,283
Өткізілген өнімнің өзіндік құны	10	(258,616)	(229,905)
Жалпы табыс		64,129	58,378
Өткізу бойынша шығыстар	11	(4,461)	(3,960)
Жалпы және әкімшілік шығыстар	12	(19,884)	(29,302)
Активтердің құнсыздануын қалпына келтіру	13	112	882
Активтердің құнсыздануынан болған залал	13	(5,714)	(20,851)
Міндеттемелерді өтеуден және еншілес кәсіпорынның шығуынан түскен табыс	43	208	23,930
Бағам айырмашылығы бойынша таза залал		(18,300)	(1,954)
Өзге табыстар	14	2,152	2,971
Өзге шығыстар	15	(3,476)	(6,294)
Қаржылық табыстар	17	5,554	4,603
Қаржылық шығыстар	17	(9,844)	(8,247)
Қауымдастырылған кәсіпорындардың қорытындыларындағы үлесі		12,338	13,528
Бірлескен кәсіпорындардың қорытындыларындағы үлесі		(3,125)	10,123
Салық салуға дейінгі табыс		19,689	43,807
Табыс салығы бойынша шығыстар	18	(4,440)	(7,275)
ЖЫЛДАҒЫ ПАЙДА		15,249	36,532
Өзге жиынтық табыс			
Кейіннен пайдаға немесе залалға қайта сыныптамалануы мүмкін баптар		1,860	628
Шетелдік қызметті аударудан болған бағам айырмашылығы			
Үлестік қатысу бойынша ескерілетін кәсіпорындардың өзге де жиынтық табысындағы үлес		270	-
Кейіннен пайдаға немесе залалға қайта сыныптамаланбайтын баптар			
Еңбек қызметі аяқталуы бойынша сыйақылар жөніндегі міндеттемелерді қайта бағалау		(50)	-
Жылдағы өзге жиынтық табыс		2,080	628
ЖАЛПЫ ЖЫЛДАҒЫ ЖИЫНТЫҚ ТАБЫС		17,329	37,160
Мыналарға жататын жылдағы табыс:			
- Компанияның меншіктеріне		15,489	35,904
- бақыланбайтын үлеске		(240)	628
Жылдағы пайда		15,249	36,532
Мыналарға жататын жалпы жылдағы табыс:			
- Компанияның меншіктеріне		17,672	36,532
- бақыланбайтын үлеске		(343)	628
Жалпы жылдағы жиынтық табыс		17,329	37,160
Қарапайым акцияның базалық және көбейтілген пайдасы (акция теңгемен)	19	422	979

Осы шоғырландырылған қаржы есеп-қисапты басшылар 2015 жылғы 6 наурызда бекітті:

Арифханов А.А.
Басқарма төрағасының орынбасары

Қалиева З.Ф.
Бас бухгалтер

Қоса берілген ескертулер осы шоғырландырылған қаржы есептіліктің ажырамас бөлігін құрайды.

«Қазатомөнеркәсіп» ұлттық атом компаниясы» АҚ
Қаржылық жағдайы туралы шоғырландырылған есептеме

Миллион қазақстандық теңгемен	Ескерту	2014 ж.	2013 ж.
АКТИВТЕР			
Ұзақ мерзімді активтер			
Материалдық емес активтер	20	7,290	7,206
Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтар	21	147,518	136,856
Өндіріске дайындалу бойынша шығындар	22	32,623	33,719
Жер қойнауын пайдалану құқығы	23	2,625	2,710
Барлау және бағалау активтері	24	8,717	6,067
Қауымдастырылған кәсіпорындарға инвестициялар	25	96,708	86,337
Бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар	26	37,529	47,481
Өзге инвестициялар	27	67,052	67,055
Дебиторлық берешек	28	1,047	726
Кейінге қалдырылған салықтық активтер	18	835	2,447
Жедел депозиттер	32	1,971	970
Байланысты тараптарға берілген қарыздар	33	20,362	18,192
Өзге активтер	30	33,326	37,389
		457,603	447,155
Қысқа мерзімді активтер			
Дебиторлық берешек	28	56,049	32,917
Табыс салығы бойынша алдын ала төлем		10,490	4,856
Өтеуге арналған ҚҚС		31,102	31,218
Қорлар	31	70,790	60,370
Жедел депозиттер	32	2,566	1,627
Байланысты тараптарға берілген қарыздар	33	1,224	1,342
Ақшалай қаражат және оның эквиваленттері	34	29,432	17,152
Өзге активтер	30	6,495	6,942
		208,148	156,424
Сатуға арналған ұзақ мерзімді активтер		246	168
		208,394	156,592
		665,997	603,747
ЖАЛПЫ АКТИВТЕР			
КАПИТАЛ			
Акционерлік капитал	35	36,692	36,692
Қосымша төленген капитал		4,785	4,785
Бағамдық айырмашылықтың басқа валютадан қайта есептесу кезіндегі резерві		1,558	(405)
Бөліп берілмеген пайда		363,590	353,267
Компания меншіктеріне жататын капитал	41	406,625	394,339
Иеліктің бақыланбайтын үлесі		12,128	12,452
		418,753	406,791
ЖАЛПЫ КАПИТАЛ			
МІНДЕТТЕМЕЛЕР			
Ұзақ мерзімді міндеттемелер			
Кредиттер мен қарыздар	36	14,671	90,868
Кредиторлық берешек	38	315	2,361
Резервтер	37	16,902	15,724
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері	18	4,604	3,708
Қызметкерлерге сыйақы		1,460	882
Өзге міндеттемелер	39	4,949	6,331
		42,901	119,874
Қысқа мерзімді міндеттемелер			
Кредиттер мен қарыздар	36	122,401	29,803
Резервтер	37	98	98
Кредиторлық берешек	38	63,244	31,764
Өзге салықтар және міндетті төлемдер бойынша міндеттемелер		7,012	3,539
Қызметкерлерге сыйақы		131	233
Табыс салығы бойынша міндеттемелер		117	1,045
Өзге міндеттемелер	39	11,340	10,600
		204,343	77,082
		247,244	196,956
		665,997	603,747
ЖАЛПЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР			
ЖАЛПЫ КАПИТАЛ ЖӘНЕ МІНДЕТТЕМЕЛЕР			

Осы шоғырландырылған қаржы есеп-қисапты басшылар 2015 жылғы 6 наурызда бекітті

Арифханов А.А.
Басқарма төрағасының орынбасары

Қалиева З.Ф.
Бас бухгалтер

Қоса берілген ескертулер осы шоғырландырылған қаржы есептіліктің ажырамас бөлігін құрайды.

«Қазатомөнеркәсіп» ұлттық атом компаниясы» АҚ
Ақшалай қаражаттың жылжуы туралы шоғырландырылған есептеме

Миллион қазақстандық теңгемен	2014 ж.	2013 ж.
ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТ		
Сатып алушылардан түскен ақшалай қаражаттың түсімдері	343,498	372,166
Алынған сыйақылар (17 Ескерту)	1,503	866
Жеткізушілерге төлемдер	(248,515)	(281,040)
Қызметкерлерге деген төлемдер	(37,934)	(37,585)
Операциялардан түскен ақшалай қаражаттар	58,552	54,407
Төленген табыс салығы	(4,748)	(10,971)
Төленген сыйақы	(7,330)	(6,599)
Операциялық қызметтен түскен ақшалай қаражаттың ағымы	46,474	36,837
ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТ		
Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтарды сатып алу	(20,988)	(24,584)
Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтардың істен шығып кетуінен түскен түсімдер	200	113
Негізгі қаражат үшін берілген аванс	(1,419)	(2,467)
Негізгі қаражат үшін берілген аванс	(232)	(396)
Материалдық емес активтерді сатып алу	(12,092)	(13,757)
Кен орындарын әзірлеу жөніндегі активтерді сатып алу	(1,758)	(105)
Барлау және бағалау активтерін сатып алу	1,201	-
Еңгілес кәсіпорынның бақылауынан айырылған кездегі орын толтыру	(5,955)	(3,192)
Жедел салымдарды жайғастыру	2,931	5,573
Жедел салымдарды өтеу	1,211	-
Байланыс тараптарының қарызын өтеу	-	-
Қауымдастырылған кәсіпорындарда және бірлескен кәсіпорындарда инвестицияларды сатып алу	(7,055)	(20,156)
Қауымдастырылған кәсіпорындарда, бірлескен кәсіпорындардан және өзге инвестициялардан алынған дивидендтер (8 Ескерту)	20,459	23,352
Өзге	1,513	(555)
Инвестициялық қызметте пайдаланылған ақшалай қаражаттың ағымы	(21,984)	(36,174)
ҚАРЖЫ ҚЫЗМЕТІ		
Кредиттер мен қарыздардан түскен түсімдер	80,749	69,430
Кредиттер мен қарыздарды өтеу	(88,715)	(51,939)
Капиталға салынған жарналар	245	1
Акциягерге төленген дивидендтер (35 Ескерту)	(5,386)	(19,388)
Бақыламайтын үлеске төленген дивидендтер	(171)	(148)
Қаржы міндеттемесін өтеумен байланысты төлем (43 Ескерту)	-	(19,973)
Өзге	(37)	(9)
Қаржы қызметінде пайдаланылған ақшалай қаражаттың ағымы	(13,315)	(22,026)
Ақшалай қаражатты және оның эквиваленттерін таза арттыру/(азайту)	11,175	(21,363)
Жыл басындағы ақшалай қаражат пен оның эквиваленттері	17,152	38,039
Валюта бағамдары өзгеруінің ақшалай қаражатқа және оның эквиваленттеріне әсері	1,105	476
Жыл аяғындағы ақшалай қаражат пен оның эквиваленттері (34 Ескерту)	29,432	17,152

Осы шоғырландырылған қаржы есеп-қисапты басшылар 2015 жылғы 6 наурызда бекітті

Арифханов А.А.
Басқарма төрағасының орынбасары

Қалиева З.Ф.
Бас бухгалтер

«Қазатомөнеркәсіп» ұлттық атом компаниясы» АҚ
Капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есептеме

Миллион қазақстандық теңгемен	Компанияның меншік иесіне тиесілі						Иеліктің бақыланбайтын үлесі	Капитал жиыны
	Акция-нерлік капитал	Бағамдық айырмашылықтың басқа валютадан қайта есеп айырысу кезіндегі резерві	Бөлініп берілмеген пайда	Қосымша төленген капитал	Жиыны			
2013 ж. 1 қаңтардағы	36,692	(1,033)	325,000	4,785	365,444	11,912	377,356	
Жылдағы пайда	-	-	35,904	-	35,904	628	36,532	
Шетелдік қызметті аударудан болған бағамдық айырмашылық	-	628	-	-	628	-	628	
Жылдағы жалпы жиынтық табыс	-	628	35,904	-	36,532	628	37,160	
Жария етілген дивидендтер	-	-	(7,637)	-	(7,637)	(205)	(7,842)	
Иеліктің бақыланбайтын үлесіндегі өзгерістер	-	-	-	-	-	117	117	
2013 ж. 31 желтоқсандағы	36,692	(405)	353,267	4,785	394,339	12,452	406,791	
Жылдағы пайда	-	-	15,489	-	15,489	(240)	15,249	
Шетелдік қызметті аударудан болған бағамдық айырмашылық	-	1,963	-	-	1,963	(103)	1,860	
Еңбек қызметі аяқталуы бойынша сыйақылар жөніндегі міндеттемелерді қайта бағалау	-	-	(50)	-	(50)	-	(50)	
Үлестік қатысу әдісі бойынша ескерілетін кәсіпорындардың өзге жиынтық табысындағы үлесі	-	-	270	-	270	-	270	
Жылдағы жалпы жиынтық табыс	-	1,963	15,709	-	17,672	(343)	17,329	
Жария етілген дивидендтер	-	-	(5,386)	-	(5,386)	(225)	(5,611)	
Меншік иелерінің жарналары	-	-	-	-	-	245	245	
Иеліктің бақыланбайтын үлесіндегі өзгерістер	-	-	-	-	-	(1)	(1)	
2014 ж. 31 желтоқсандағы	36,692	1,558	363,590	4,785	406,625	12,128	418,753	

Осы шоғырландырылған қаржы есеп-қисапты басшылар 2015 жылғы 6 наурызда бекітті

Арифханов А.А.
Басқарма төрағасының орынбасары

Қалиева З.Ф.
Бас бухгалтер

**«Қазатомөнеркәсіп» ұлттық атом компаниясы» АҚ
2014 жылғы 31 желтоқсандағы шоғырландырылған қаржы есептемеге ескертулер**

1. «Қазатомөнеркәсіп» Тобы және оның қызметі туралы жалпы мәліметтер

Осы шоғырландырылған қаржы есептілік, «Қазатомөнеркәсіп» ұлттық атом компаниясы» АҚ (бұдан әрі – Компания) және оның еншілес кәсіпорындары үшін (бұдан әрі бірлесіп «Топ» немесе «Қазатомөнеркәсіп» ҰАК» АҚ деп аталатын), 2014 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдағы Қаржылық Есептіліктің Халықаралық Стандарттарына (ҚЕХС) сай дайындалды.

Компания «Қазатомөнеркәсіп» ұлттық атом компаниясын құру туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 1997 жылғы 14 шілдедегі № 3593 Жарлығына және ««Қазатомөнеркәсіп» ұлттық атом компаниясының мәселелері» атты Қазақстан Республикасы Үкіметінің 1997 жылғы 22 шілдедегі № 1148 қаулысына сәйкес жарғылық капиталға мемлекеттің жүз пайыздық қатысуы бар жабық акционерлік қоғам ретінде құрылды. Қазіргі кезде Компания акцияларының 100% «Самұрық-Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры» АҚ (бұдан әрі – «Самұрық-Қазына» АҚ) арқылы мемлекетке тиесілі. Компания мына мекенжай бойынша тіркелген: Қазақстан Республикасы, Астана қ., Қонаев көш., 10. Негізгі қызмет орыны болып Қазақстан Республикасы болып табылады.

Уранды өндіру және уран өнімін өткізу Топтың негізгі қызмет түрі болып табылады. Топ өлемдегі жетекші уран өндіруші компаниялар санына кіреді. Бұдан басқа, Топ сирек және сиреужер металдарды өндіру; бериллий және тантал өнімін шығару және өткізу; ғылымды көп қажетсінетін технологияларды әзірлеу; энергия ресурстарын жеткізу және жаңғыртылған энергия көздерін дамыту бойынша қызметті жүзеге асырады.

«Қазатомөнеркәсіп» ҰАК» АҚ Қазақстан Республикасын ядролық отын циклының бастапқы кезеңдерінде өкілеттік ететін Компания болып табылады. Топ оның ағымдағы және болашақтағы табыс көздерін генерирлеуші бір қатар бірлескен және қауымдастырылған кәсіпорындардың қатысушысы болып табылады. (25 және 26 Ескертулер). Топтың даму стратегиясы өлемдегі уран нарығындағы көшбасшылық орнын сақтап қалуда, сондай-ақ реакторға дейінгі ядролық отын циклындағы барлық бөлігіндегі және аралас жоғары технологиялық өндіріске ертараптандыруға негізделеді.

2014 жылы Компанияға еншілес мекемесі «Тау-кен компаниясы» ЖШС-нің қосылуы аяқталды. Аталған реструктуризация нәтижесінде Компания, бұрында «Тау-кен компаниясы» ЖШС тарапы болып табылатын, уранды өндіруге және барлауға арналған келісімшарттардың жер қойнауын пайдаланушысы болды. Сондай-ақ 2014 жылдың маусым мен қазан аралығында Компания «Ақдала», «Инкай» (4 учаске) және «Солтүстік Хорасан» («Хорасан-1» учаскесі) кен орындарындағы уранды өндіруге арналған келісімшарттар бойынша жер қойнауын пайдаланушы болып табылатын (22 Ескерту).

2014 жылғы 31 желтоқсанда Топ уранды өндіруге және барлауға арналған мына келісімшарттардың тарапы болып табылатын:

Кен орны/төлім	Әзірлеу кезеңі	Келісім-шарт күні	Келісім-шарт мерзімі	Жер қойнауын пайдаланушы	Сервис компаниясы
Қанжуған	Өндіру	27.11.1996	25 жыл	Компания	«ТТХК» ЖШС
Уванас	Өндіру	27.11.1996	25 жыл	Компания	«Степное КБ» ЖШС
Мыңқудық Шығыс учаскесі	Өндіру	27.11.1996	25 жыл	Компания	«Степное КБ» ЖШС
Мойынқұм, №1 учаскесі (Оңтүстік) (оңтүстік бөлігі)	Өндіру	26.09.2000	20 жыл	Компания	«ТТХК» ЖШС
Мыңқудық Орталық учаскесі	Өндіру	08.07.2005	28 жыл	Компания	«Орталық ЕК» ЖШС
Мыңқудық Батыс учаскесі	Өндіру	30.07.2005	30 жыл	«Аппақ» ЖШС	-
Солтүстік және Оңтүстік Қарамұрын, Мойынқұм №3 учаскесі (Орталық*)(солтүстік бөлігі)	Өндіру	07.11.1996	20 жыл	Компания	«Кенбасқарма-6» ЖШС
Мойынқұм №3 учаскесі (Орталық*)(солтүстік бөлігі)	Барлау және өндіру	31.05.2010	29 жыл	Компания	«ТТХК» ЖШС
Жалпақ**	Барлау	31.05.2010	4 жыл	Компания	«Степное КБ» ЖШС

* - Барлау кезеңі бастапқыда 4 жылға деп көзделген болатын. 2014 жылы Компания құзыретті органға барлау кезеңін 2 жылға, 2016 жылға дейін созу туралы сұранысті жіберді.

** - 2014 жылы Компания құзыретті органға келісімшартты 4 жылға, 2018 жылға дейін созуға сұрау жіберді.

«Қазатомөнеркәсіп» ұлттық атом компаниясы» АҚ
2014 жылғы 31 желтоқсандағы шоғырландырылған қаржы есептемеге ескертулер

1. «Қазатомөнеркәсіп» Тобы және оның қызметі туралы жалпы мәлімет (жалғасы)

2014 жылы Қазақстан Республикасының Үкіметі Топтың бір қатар кәсіпорындарын бәсекелестік ортаға беру туралы қаулыны қабылдаған (40 Ескерту), оған сәйкес Топ 2014 жылы «Қазгеомаш» ЖШС-дағы қатысу үлесін өткізді. Топ сондай-ақ 2014 жылғы сәуірінде, «МАЗК-Қазатомөнеркәсіп» ЖШС-тің еншілес кәсіпорны болып табылатын «Ақтаугазсервис» АҚ акциялары пакетінің 100%-ын өткізді (43 Ескерту).

2014 жылдың 31 желтоқсанына «Қазатомөнеркәсіп» ҰАК» АҚ-қа 70-тен астам кәсіпорындар кіреді, олар Қазақстанның алты аумағында орналасқан – Оңтүстік Қазақстан, Шығыс Қазақстан, Қызылорда, Маңғыстау, Ақмола және Алматы облыстарында. 2014 жылдың 31 желтоқсанына Топтың қызметкерлерінің жалпы саны 27 мың (2013 ж: 26 мың) адамнан астам құрайды.

2. Топ өз қызметін жүзеге асырып жатқан экономикалық орта

Қазақстан Республикасының экономикасы дамушы нарықтарға тән кейбір сипаттамалық ерекшеліктерін білдіреді. Ол әсіресе минералдық ресурстар бағаларының ауытқуына сезгіш. Қазақстан Республикасының салық, валюталық және кедендік заңнамалары дамуын жалғастыруда және әр түрлі талқылау мүмкіндіктеріне жол беріп отыр (40 Ескерту).

Қаржы нарықтарында, әсіресе Еуропада және Ресей Федерациясында сақталып отырған тұрлаусыздық және волатильдік және басқа да тәуекелдер қазақстандық қаржы және корпоративтік секторына теріс әсерін тигізуі мүмкін. Басшылар Топтың экономикалық жағдайын және оның болашағын ескеріп ұзақ мерзімді активтерінің құнсыздану мүмкіндігіне бағалау жүргізді (4 Ескертуді қара). Болашақ экономикалық жағдай және нормативтік құқықтық ортаның басшылардың осы болжамдарынан айырмашылығы болуы мүмкін.

3. Есеп саясатының негізгі ережелері

Қаржы есептілігін дайындау негізі

Осы шоғырландырылған қаржы есептілік, бастапқы мойындалуы құнының әділдігі бойынша жүзеге асырылатын қаржы құралдарын қоспағанда, тарихи құны негізінде, ҚЕХС сай дайындалған. Осы шоғырландырылған қаржы есептілігін дайындау кезінде қолданылған есеп саясатының негізгі ережелері төменде келтірілген. Есеп саясатының аталған ережелері, басқасы көрсетілмеген жағдайда, есептілікте ұсынылған барлық кезеңдерге қатысты өз кезегімен қолданылды (5 Ескерту).

Есептілікті ұсыну валютасы

Өзгеше көрсетілмеген болса, аталған шоғырландырылған қаржы есептіліктің көрсеткіштері миллион қазақстандық теңгемен берілген.

Шоғырлану қағидаты

(i) Шоғырландырылған қаржы есептілік

Еншілес кәсіпорындары, құрылымдық кәсіпорындармен қоса, Топпен бақыланатын инвестициялардың осындай объектілерін білдіреді, өйткені Топ (i) инвестициялар объектісі табысына елеулі әсер ететін елеулі қызметті басқаруға оған мүмкіндік беретін өкілеттіктерге ие, инвестициялар объектісіне қатысудан түскен ауыспалы табыспен байланысты тәуекелдердің ықпалына түседі, немесе осындай табысты алуға арналған құқығы бар, және (iii) инвестордың табыс мөлшеріне әсер ету мақсатында инвестициялар объектісіне қатысты өз өкілдіктерін пайдалану мүмкіндігі бар. Топтың басқа кәсіпорынға қатысты өкілеттігінің бар болуын бағалау кезінде, іс жүзіндегі елеулетті дауысымен қоса, іс жүзіндегі құқықтарының бар болуын және ықпалын қарау қажет. Құқық іс жүзінде деп саналады, егер де ұстаушы бұл құқықты инвестициялар объектісінің елеулі қызметін басқаруға қатысты шешімді қабылдау кезінде іс жүзінде іске асыру мүмкіндігі болса. Топ, оның инвестициялар объектісінде көпшілік дауысы болмаса да, инвестициялар объектісіне қатысты өкілдіктерге ие болуы мүмкін. Ұқсас жағдайларда инвестициялар объектісіне қатысты іс жүзіндегі өкілеттіктердің бар болуын айқындау үшін Топ басқа дауыс құқығын ұстаушылардың пакеттерін жайғастыру мөлшері мен дәрежесіне қатысты өзінің дауыс құқығы пакетінің мөлшерін бағалауға тиіс. Басқа инвесторлардың, инвестициялар объектісінің қызметіне түбегейлі өзгерістерді енгізумен байланысты немесе айрықша жағдайда қолданылатын сияқты осындай қорғау құқықтары Топтың инвестициялар объектісін бақылау мүмкіндігіне кедергі болмайды. Еншілес кәсіпорындар Топқа олардың операцияларына бақылауды тапсыру күнінен бастап (сатып алу күнінен) шоғырландырылған қаржы есептілігіне кіргізіледі және бақылаудан айырылған күнінен бастап шоғырландырылған есептіліктен алынып тасталады.

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Еншілес кәсіпорындар, жалпы бақылаудағы тараптардан сатып алынғанды қоспағанда, сатып алу әдісі бойынша шоғырландырылған қаржы есептілігіне енгізіледі. Сатып алынған сәйкестірілген активтер, сондай-ақ міндеттемелер және бизнестің біріккен кезінде алынған шартты міндеттемелер бақыланбайтын үлестің мөлшеріне тәуелсіз сатып алу күніндегі әділ құны бойынша көрсетіледі.

Топ, тікелей қатысу үлесі болып табылатын және ұстаушыға жойылған жағдайда таза активтердің тепе-тең үлестеріне арналған құқықты беретін, бақыланбайтын үлесті әрбір операция бойынша жеке немесе а) әділ құны бойынша, немесе б) сатып алынған кәсіпорынның таза активтеріндегі бақыланбайтын үлеске тепе-тең бағалайды.

Гудвил сатып алынған кәсіпорынның таза активтері сомасын мына мөлшерлермен: сатып алынған кәсіпорынға берілген өтемің, сатып алынған кәсіпорынның бақыланбайтын үлес сомасының және сатып алынған кәсіпорынның тікелей сатып алу күні алдында тиесілі капиталдағы қатысу үлесінің әділ құнының жалпы сомасынан шегеру арқылы айқындалады. Теріс сомасы («теріс гудвил»), басшылық барлық сатып алынған активтер, сондай-ақ қабылданған міндеттемелер мен шарттық міндеттемелер толық сәйкестірілгенін қайта бағалап, олардың бағаланғанын талдағаннан кейін, пайда немесе залал құрамында мойындалады.

Сатып алынған кәсіпорын үшін берілген өтеу тапсырылған активтердің, капиталдағы шығарылған қатысу үлестің және туындаған немесе қабылданған міндеттемелердің әділ құны бойынша бағаланады, бұған активтердің әділ құны және шарттық өтеу туралы келісімдер нәтижесінде туындаған міндеттемелер кіреді, бірақ сатып алуға байланысты мына консультациялық қызмет көрсетуге, заң қызметтеріне, бағалауды жүргізу бойынша және ұқсас кәсіби қызметтерге төлеу сияқты шығыстар кірмейді. Мәміле бойынша үлес құралдарын шығару кезінде шеккен шығындар капитал сомасынан шегеріледі, мәміле бойынша бизнесті біріктіру шеңберінде қарыздық құнды қағаздардың шығарылуына байланысты шеккен шығындар олардың баланстық құнынан шегеріледі, ал мәміле бойынша сатып алуға байланысты барлық қалған шығындар шығыстарға жатқызылады.

Топ кәсіпорындары арасындағы операциялар тиісті шоттар бойынша қалдықтар және Топ кәсіпорындары арасындағы операциялар бойынша іске асырылмаған пайда өзара болмайды. Іске асырылмаған залал да өзара болмайды, тек шығындардың өтелуі мүмкін болмаған жағдайлар бұған жатпайды. Компания және оның барлық еншілес кәсіпорыны есеп саясатының Топтың саясатына сәйкес бірегей қағидаттарын қолданады.

Бақыланбайтын үлес – бұл, Топ тікелей немесе жанама түрде иеленбейтін капиталға қатысу үлесіне келетін, еншілес кәсіпорынның қызметі мен капиталының таза қорытындысының бөлігі. Бақыланбайтын үлес Топтың бөлек капиталының компонентін білдіреді.

(ii) Бақыланбайтын үлестерді сатып алу және сату

Топ экономикалық бірліктің моделін бақыланбайтын үлестің иелерімен мәмілелерді есепке алу үшін қолданады. Сатып алынған бақыланбайтын үлестің тапсырылған өтеуі мен тепе-тең құны арасында қандай-да айырмашылық болса, ол тікелей капиталда капиталмен операция ретінде көрсетіледі. Топ бақыланбайтын үлестің сатылғаны үшін алынған өтеумен және оның тепе-тең құны арасындағы айырмашылықты капиталдағы өзгерістер туралы есептемеде капиталмен жасалған мәміле ретінде мойындалады.

(iii) Жалпы бақылаудағы тараптардан еншілес кәсіпорынды сатып алу

Жалпы бақылаудағы тараптан еншілес кәсіпорындарды сатып алу алдыңғы кәсіпорынның бағалау әдісі бойынша есептеледі. Осы әдістемеге сәйкес біріккен кәсіпорынның шоғырландырылған қаржы есептілігі, кәсіпорындар шоғырландырылған қаржы есептілігінде көрсетілген ең ерте кезеңнен бастап, немесе, кешірек болса, онда бірігейін деп жатқан кәсіпорындар алғашқы рет жалпы бақылауға түскен күнінен бастап біріккен болған тәрізді ұсынылған. Еншілес кәсіпорынның, жалпы бақылаудағы, тараптар арасында тапсырылатын активтер мен міндеттемелер алдыңғы кәсіпорынмен белгіленген тепе-тең құны бойынша көрсетілген.

Алдыңғы кәсіпорын ең жоғары деңгейдегі есеп беруші кәсіпорын болып саналады, онда еншілес кәсіпорынның, ҚЕХС сәйкес дайындалған қаржы ақпараты шоғырланған болатын. Алдыңғы кәсіпорынмен бастапқы алынған зат кезінде пайда болған гудвил де аталған шоғырланған қаржы есептілікте көрсетіледі. Алдыңғы кәсіпорынның гудвилімен қоса, таза активтердің тепе-тең құны және алынған затқа өтеу арасындағы айырмашылық аталған шоғырланған қаржы есептілікте капитал құрамындағы бөліп берілмеген пайда түзету ретінде көрсетіледі.

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

(iv) Қауымдастырылған кәсіпорындар

Қауымдастырылған кәсіпорындар – Топ оларға елеулі ықпал ете отырып (тікелей немесе жанама), бірақ оларды бақыламайтын кәсіпорындар; әдетте, бұл кәсіпорындардағы дауыс құқығының үлесі 20%-дан 50%-ға дейін құрайды. Қауымдастырылған кәсіпорындарға деген инвестициялар қатысу үлесінің әдісі бойынша ескеріледі және бастапқы өзіндік құны бойынша көрсетіледі. Қауымдастырылған кәсіпорындардан алынған дивидендтер қауымдастырылған кәсіпорындарға құйылған инвестициялардың тепе-тең құнын азайтады. Топтың сатып алудан кейінгі қауымдастырылған кәсіпорындардың таза активтеріндегі үлесінің өзге өзгерістері мына түрде көрсетіледі: (i) Топтың қауымдастырылған кәсіпорындардың пайдасындағы және залалындағы үлесі қауымдастырылған кәсіпорынның қаржы қорытындысы ретіндегі жылдағы шоғырландырылған пайда мен залал құрамында көрсетіледі, (ii) Топтың өзге де жиынтық табыстағы үлесі бөлек жолмен өзге жиынтық табыстың тепе-тең құнында көрсетіледі, (iii) Топтың қауымдастырылған кәсіпорындардың таза активтерінің тепе-тең құнындағы иелік үлесінің өзгерістері қауымдастырылған кәсіпорындардың қаржы қорытындысы үлесінің құрамындағы пайда мен залалда көрсетіледі.

Алайда, Топтың, кез келген дебиторлық берешегімен қоса, қауымдастырылған кәсіпорындардың залалындағы үлесі оның қауымдастырылған кәсіпорындағы үлесіне тең немесе одан асатын болса, Топ болашақ залалдарды мойындауды тоқтатады, бұған ол аталған қауымдастырылған кәсіпорын атынан өзіне міндеттемелерді алу немесе төлемдерді жасау жағдайлары кірмейді.

Топ және қауымдастырылған кәсіпорындар арасындағы операциялар бойынша іске асырылмаған пайда Топтың осы қауымдастырылған кәсіпорындардағы үлесіне тең өзара алынып тасталады; іске асырылмаған залалдарда өзара алынып тасталады, бұған операция тапсырылған активтердің құнсыздануы туралы куәландыру жағдайлар кірмейді.

(v) Бірлескен қызмет туралы келісімдер

Егер де ол басқа тараптармен бірлесіп әрекет етіп, келісімдерге жалпы бақылауды жүргізсе, және егер де тиісті әрекеттер туралы шешімдерді қабылдау, бірлескен бақылаудың жүзеге асырылуына қатысушы тараптардың бір ауыздан келісуін талап ететін болса, Топ бірлескен қызмет туралы келісімнің қатысушысы болып саналады. Бірлескен қызмет туралы Келісім осындай келісімнің қатысушыларының құқықтары мен міндеттемелеріне қарай бірлескен қызмет немесе бірлескен кәсіпорын болып көрсетіледі.

Топ бірлескен қызметке өзінің қатысуына қатысты мойындайды: (i) кез келген бірлесіп бақыланатын активтердегі өз үлесімен қоса, өз активтерін, (ii) кез келген бірлесіп өзіне қабылдайтын міндеттемелердегі өз үлесімен қоса, өз міндеттемелерін, (iii) бірлескен операция нәтижесінде шығарылған өнімдегі үлесін сатудан түскен өз пайдасын, (iv) бірлескен операция нәтижесінде шығарылған өнімді сатудан түскен пайданың өз үлесін; және (v) кез келген бірлесіп шеккен шығыстардығы өз үлесімен қоса, өз шығыстарын.

Топтың бірлескен кәсіпорындарда қатысуы үлес әдісі бойынша есептеледі және бастапқы алынған зат құны бойынша көрсетіледі. Бірлескен кәсіпорындардан алынған дивидендтер бірлескен кәсіпорындарға құйылған инвестициялардың баланстық құнын азайтады. Топтың бірлескен кәсіпорындардағы алынған заттан кейінгі таза активтердегі үлесінің өзге өзгерістері мына түрде көрсетіледі: (i) Топтың бірлескен кәсіпорындардың пайдасындағы және залалындағы үлесі бірлескен кәсіпорындардың қорытындысындағы үлесі ретінде жылдағы шоғырландырылған пайда мен залалдарда көрсетіледі, (ii) Топтың өзге де жиынтық табыстағы үлесі өзге жиынтық табыстың құрамына кіргізіледі және бөлек жолмен ұсынылады, (iii) Топтың бірлескен кәсіпорындардың таза активтерінің тепе-тең құнындағы үлесінің барлық өзге өзгерістері бірлескен кәсіпорындардың қорытындысы үлесіне енгізіледі.

Топтың, кез келген қамтылмаған дебиторлық берешекпен қоса, бірлескен кәсіпорындардың залалындағы үлесі оның аталған бірлескен кәсіпорындағы қатысу үлесіне тең немесе артатын болса, Топ, Топтың міндеттемелері туындамайынша немесе ол бірлескен кәсіпорын атынан төлемдерді жасамайынша, болашақ залалдарды мойындамайды. Топтың бірлескен кәсіпорынның өзге де жиынтық табысы мен залалындағы үлесі өзге жиынтық табыс құрамында Топтың шоғырландырылған қаржы есептілігінде көрсетіледі.

Егер де Топ және оның бірлескен кәсіпорындар активтерінің құнсыздануынан пайда болмаса, Топ және оның бірлескен кәсіпорындар арасындағы операциялар бойынша іске асырылмаған табыстар Топтың бірлескен кәсіпорындағы үлесіне тепе-тең өзара алынып тасталады; іске асырылмаған шығыстар да өзара алынып тасталады. Бірлескен кәсіпорындардың есеп саясаты Топ қабылдаған есеп саясатымен унифицирленген.

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

(vi) Еншілес кәсіпорындардың, қауымдастырылған кәсіпорындардың немесе бірлескен кәсіпорындардың істен шығып кетуі

Топ бақылаудан немесе елеулі ықпалдан айырылған болса, онда кәсіпорындағы сақталынатын үлес әділ құны бойынша қайта бағаланады, ал баланстық құнының өзгеруі пайдада немесе залалда көрсетіледі. Әділ құны қауымдастырылған кәсіпорындағы, бірлескен кәсіпорындағы немесе қаржы активтеріндегі қалған үлесті одан әрі есепке алу мақсаты үшін бастапқы тепе-тең құны болып табылады. Бұдан басқа, аталған кәсіпорынға қатысты өзге жиынтық табыс құрамында бұрында мойындалған соманың барлығы Топтың тиісті активтердің немесе міндеттемелердің тікелей істен шығып кетуін жүзеге асырды деп мойындалады. Бұл өзге жиынтық табыстың құрамында көрсетілген сомалар пайдаға немесе залалға ауысатынын білдіреді.

Қауымдастырылған кәсіпорындағы қатысу үлесі азаятын болса, бірақ сонымен қатар елеулі ықпалы сақталса, өзге жиынтық табыс құрамында бұрында көрсетілген соманың тепе-тең үлесі ғана қажетті жағдайларда пайдаға немесе залалға аударылады.

Қаржы құралдары

(i) Бағалауға деген негізгі тәсіл

Қаржы құралдары олардың классификациялауына байланысты әділ құны, өзіндік құны немесе амортизацияланған құны бойынша көрсетіледі. Төменде осы бағалау тәсілдері көрсетілген.

Әділ құны – бағалау күніндегі нарық қатысушылары арасындағы өз еркі негізінде активтерді сату кезінде немесе операцияларды жүргізу кезіндегі міндеттемелерді тапсыру кезінде алынуы мүмкін баға. Белсенді нарықтағы баға белгілеу әділ құнының ең жақсы растауы болып табылады. Белсенді нарық – бұл, тұрақты негізінде бағалау туралы ақпаратты алуды мүмкін ететін, жеткілікті жиелігі мен жеткілікті көлемінде активтер мен міндеттемелер мен операциялар жүргізілетін нарық.

Белсенді нарықта айналымы бар қаржы құралдарының әділ құны, белгілеу бағасын бөлек активке немесе міндеттемені, олардың кәсіпорын ұстап отырған санына көбейту кезінде алынған сома ретінде бағаланады. Нарықтың тәуліктік қарапайым сауда айналымы кәсіпорындағы активтер мен міндеттемелерді басып алуға жеткіліксіз болса, ал бөлек операцияларда позицияларды сатуға арналған тапсырыстарды орналастыру белгілеу бағасына әсер етуі мүмкін жағдайда да істің жағдайы осындай.

Дисконтталған ақшалай ағымдардың моделі сияқты, сондай-ақ нарық ережелерімен жасалатын ұқсас операциялардың деректерімен негізделген модельдер сияқты бағалау әдістері, немесе инвестициялар объектісінің қаржы деректерін қарау қаржы құралдарының әділ құнын айқындау үшін қолданады, олар үшін мәмілелер бағасы туралы нарық ақпарат қол жетімсіз. Әділ құнын бағалау қорытындысына мынадай түрде әділ құны иерархиясының деңгейі бойынша талдау жасалады және бөлінеді: (i) 1 Деңгейге ұқсас активтер немесе міндеттемелер үшін белсенді нарықтағы белгіленетін бағалар (белгіленбейтін) бойынша, (ii) 2 Деңгейге – бағалау әдісі арқалы алынған бағалаулар жатады, онда қолданылатын барлық елеулі шығыс деректер, тікелей (мысалы, баға), немесе жанама түрде (мысалы, баға негізінде есептелген) актив пен міндеттемелер үшін бақыланатын болып табылады, және (iii) 3 Деңгейдің бағалауы, олар, тек бақыланатын нарық деректеріне негізделген емес бағалау болып табылады (яғни бағалау үшін бақыланбайтын шығыс деректерінің елеулі көлемі талап етіледі). Әділ құны иерархиясының деңгейінен деңгейге ауысу есеп беру кезеңнің аяғында орын алған деп саналады.

Өзіндік құны ақшалай төленген қаражаттың немесе оның эквивалентінің сомасы, немесе сатып алу күніне активті сатып алу үшін тапсырылған өзге өтеудің әділдік құны болып табылады және мәміле бойынша шығындарды қосады. Өзіндік құны бойынша бағалау нарық түзетуі жоқ және олардың әділ құны сенімді бағалануы мүмкін емес үлес құралдарына жасалған инвестицияларға қатысты ғана және ашық нарықта түзетулері жоқ осындай үлес құралдарына байланған және осындай үлес құралдарымен өтеуге жататын өндірілген құралдарға қатысты қолданылады.

Мәміле бойынша шығындар қаржы құралын сатып алуға, шығаруға немесе істен шығаруға тікелей жататын қосымша шығындар болып табылады. Қосымша шығындар – бұл, мәміле жасалмай қалса, шегілмейтін шығындар. Мәміле бойынша шығындарға агенттерге (сауда агенттері ретінде әрекет ететін қызметкерлерді қоса), консультанттарға, делдалдарға және дилерлерге төленген сыйақылар мен комиссиялық төлемдер, реттеуші органдарға және қор биржаларына төленетін алымдар, сондай-ақ меншікті тапсыру кезіндегі алынатын салық пен алулар кіреді. Мәміле бойынша шығындарға сыйақылар немесе борыштық міндеттемелер бойынша дисконттар, қаржыландыруға кеткен шығындар, ішкі әкімшілік шығыстар немесе сақтауға арналған шығыстар кірмейді.

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Амортизациялық құны мөлшерлемені білдіреді, ондағы қаржы құралы есептелген пайыздың мөлшеріне азайтылған немесе көбейтілген, қарыздың негізгі сомасын өтеудегі ұстап қалынған ақшаны, ал қаржы активтері үшін – құнсызданудан туындаған залалдар сомасын санамағанда (бағалау резерві шотын тікелей немесе пайдалану арқылы), бастапқы мойындалған кезде бағаланған болатын. Қосылған проценттерге мәміле бойынша шығындардың, сондай-ақ кез келген сыйақылардың немесе тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолданумен қоса өтеу сомасының дисконттың бастапқы мойындау кезінде кейінге қалдырылған амортизациясы кіреді. Қосылған пайыздық табыстар және қосылған пайыздық шығыстар, қосылған купондық табыспен және амортизацияланған дисконтпен немесе сыйақымен қоса (бар болған кезде, ұсынылған кезде кейінге қалдырылған комиссиямен қоса), бөлек көрсетілмейді, есептің қаржы жағдайы туралы тиісті баптарының тепе-тең құнына кіргізіледі.

Тиімді пайыздық мөлшерлеменің әдісі – бұл, құралдың тепе-тең құнына әр бір кезеңде тұрақты пайыздық мөлшерлемені қамтамасыз ету мақсатында, тиісті кезең ішіндегі (тиімді пайыз ставкасының) пайыздық табыстарды немесе пайыздық шығыстарды бөліп беру әдісі. Тиімді пайыздық мөлшерлеме – бұл, қаржы құралдың қолданынуы мүмкін уақыты бойы, немесе, орынды болған кезде, қаржы құралдың таза тепе-тең құнына дейінгі ең қысқа кезең бойы есептелетін болашақ төлемдерді немесе түсімдерді (болашақ несиелік шығындарды қоспағанда) тура дисконттау кезінде қолданатын ставка. Тиімді пайыздық мөлшерлеме, пайызды өзгертудің келесі күніне дейінгі өзгермелі мөлшерлеменен қоса құралдар бойынша ақшалай ағымдарды дисконттау үшін пайдаланады, бұған аталған құрал үшін көрсетілген өзгермелі мөлшерлеме бойынша, немесе нарық мағынасынан тәуелсіз белгіленетін басқа да ауыспалы факторлар бойынша реттік спрэдті көрсететін сыйақы мен дисконт кірмейді.

Бұндай сыйақы мен дисконттар құралдың барлық күтілетін айналым мерзімі бойы амортизацияланады. Келтірілген құн есептесуіне тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажырамас бөлігін құрайтын, шарт бойынша тараптармен төленген немесе алынған барлық сыйақылар мен сомалар кіреді.

(ii) Қаржы активтерінің жіктелімі

Қаржы активтері мына категориялар бойынша жіктеледі: а) қарыздар мен дебиторлық берешектер; б) қолдағы сатуға бар қаржы активтері; в) өтеуге дейінгі ұсталынып қалатын қаржы активтері; г) әділ құны бойынша бағаланатын, оның өзгерістері пайда мен залалдың құрамында көрсетілетін қаржы активтері. Әділ құны бойынша бағаланатын, оның өзгерістері пайда мен залалдың құрамында көрсетілетін қаржы активтері екі кіші категорияларға бөлінеді: (i) бастапқы мойындау сәтінен бастап аталған категорияға қосылған, және (ii) саудаға арналған ретінде жіктелетін активтер.

Туынды қаржы құралдары әділ құны бойынша көрсетіледі. Туынды құралдар активтер ретінде есептеледі, егер де аталған құралдардың әділ құны ойдағыдай болса, және міндеттемелер ретінде есептеледі, егер де олардың әділ құны теріс болып табылса. Туынды құралдардың әділ құнының өзгеруі жылдағы пайдаға немесе залалға қосылады. Топ хеджилеу есебін қолданбайды.

Басқа қаржы құралдарына енгізілген кейбір туынды құралдар, бөлек туынды құралдар ретінде есептеледі, егер де олардың тәуекелдері мен экономикалық сипаттамалары негізгі шарттың тәуекелдері мен экономикалық сипатталарымен тығыз байланыста болмаса.

«Қарыздар мен дебиторлық берешек» атты категория бекітілген немесе айқындалған төлемдермен қоса туынды емес қаржы активтерін білдіреді, бұған Топ жақын арада сатуға ниеттенгендерді қоспағанда.

Барлық өзге қаржы активтері қолдағы сатуға бар активтер категориясына кіреді.

(iii) Қаржы міндеттемелерінің жіктелімі

Қаржы міндеттемелері мына есептеу категориялары бойынша жіктеледі: а) туынды қаржы құралдарын қосқанда, саудаға арналған, және б) өзге қаржы міндеттемелері. Саудаға арналған міндеттемелер әділ құны бойынша көрсетіледі, олардың өзгерістері пайда болған кезеңдегі жылдың пайдасы мен залалы құрамында көрсетіледі (қаржы табыстары немесе қаржы шығындары сияқты). Өзге қаржы міндеттемелер амортизацияланған құны бойынша көрсетіледі.

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

(iv) Қаржы құралдардың бастапқы мойындалуы

Қаржы құралдары әділ құны бойынша және мәміле бойынша шеккен шығындармен қоса бастапқы есептеледі. Мәміленің бағасы бастапқы мойындау кезіндегі әділ құнына ең жақсы растау болып табылады. Әділ құны мен мәміле бағасы арасында айырмашылық болған жағдайда ғана бастапқы мойындау сәтінде пайда немесе залал есептеледі, ол ұқсас құралдармен немесе бағалау әдісімен мәміле нарығында аталған сәттегі басқа да байқаушылармен расталуы мүмкін, онда кіріс ауыспалылар ретінде тек байқаудағы нарық деректері қолданылады.

Заңнамамен немесе аталған нарықтың ережелерімен белгіленген мерзімде тапсыруы көзделген қаржы активтерін сатып алу немесе сату (стандарттық ережемен сатып алу және сату) мәмілені жасасу күніне орай, яғни Топ қаржы активтерін тапсыруға өзіне міндеттеме алған күніне мойындалады. Сатып алу бойынша барлық өзге операциялар кәсіпорын аталған қаржы құралына қатысты шарттың тарабы болғанда мойындалады.

Белсенді нарықта айналымы жоқ, байланысты тараптарға берілген қарыздардың әділ құнын айқындау үшін Топ дисконтталған ақшалай ағымдардың моделі сияқты әдістерді қолданады. Мәміле бағасына тең деп қабылданатын, бастапқы мойындау кезіндегі әділ құны және бағалау әдісі арқылы айқындалған сомасы арасында айырмашылықтар туындауы мүмкін. Осындай айырмашылықтар байланысты тараптарға берілген қарыздардың әрекет ету мерзімі ішінде тең амортизацияланады.

(v) Қаржы активтерін мойындауды тоқтату

Топ мына жағдайларда қаржы активтерін мойындауды тоқтатады: (а) бұл активтер өтелген кезде немесе осындай активтерге байланысты ақшалай қаражат ағымының әрекет ету құқығы өтіп кеткен кезде, немесе (б) Топ қаржы активтеріне түсетін ақшалай қаражат ағымына арналған құқығын тапсырған кезде немесе тапсыру туралы келісімді жасасқан кезде, және бұл ретте (i) сондай-ақ осы активтерді иеленуге байланысты барлық тәуекелдер мен сыйақыларды тапсырса, немесе (ii) осы активтерді иеленуге байланысты барлық тәуекелдер мен сыйақыларды тапсырмай немесе сақтамай, бірақ аталған активтерге қатысты бақылау құқығынан айырылған кезде.

Контрагент барлық қарастырылатын активтерді байланысты емес үшінші тарапқа іс жүзінде қосымша салықты салу қажеттілігінсіз сату мүмкіндігі болмаған жағдайда бақылау сақталынады.

(vi) Сатуға арналған қолдағы бар инвестициялар

Сатуға арналған қолдағы бар инвестициялар әділ құны бойынша көрсетіледі. Сатуға арналған қолдағы бар борыштық құнды қағаздар бойынша пайыздық табыс проценттің тиімді мөлшерлемесі әдісі бойынша есептеледі және қаржы табыс ретінде жылдағы пайда мен залалда көрсетіледі. Сатуға қолдағы бар үлестік қаржы құралдарына деген инвестициялар бойынша дивидендтер, Топтың төлемді алуға арналған құқығы белгіленіп, дивидендтерді алу мүмкіндік жоғары болған жылдағы пайда мен залалда көрсетіледі. Әділ құнының өзге де өзгерістері инвестицияның мойындалуы тоқтатылған немесе, жиналған пайда немесе залал сомасы өзге жиынтық табыс құрамынан қаржы табысының жылдағы пайда мен залал құрамына ауыстырылғанда оның құнсызданған сәтіне дейінгі өзге жиынтық табыс шотында көрсетіледі. Үлестік қаржылардағы инвестициялар оның әділ құнын басшылық жеткілікті дәрежеде анық бағалай алмайтын болса, сатып алынған нақты күнмен есептеледі.

Сатуға қолдағы бар инвестициялардың құнсыздануынан болған залал аталған активтерді бастапқы мойындалғанынан кейін орын алған бір немесе бірнеше жағдайлар («залалға әділ соқтыратын жағдайлар»), нәтижесінде олар туындаған сәттегі жылда болған пайда немесе залалда көрсетіледі. Үлестік құралдарға деген инвестициялардың әділ құнының олардың өзіндік құнынан елеулі немесе ұзақ төмендеуі құнсызданудың дәлелі. Бұрында пайда мен залалда көрсетілген құнсызданудан болған залалды есептегенде, сатып алынған және ағымдағы әділ құны бағасы арасындағы айырмашылық ретінде есептелетін құнсызданудан болған жиынтық залал сомасы өзге жиынтық табыс шотынан жылдағы пайда мен залалдың қаржы шығыстар құрамына ауыстырылады.

Үлестік құралдарға деген инвестициялардың құнсыздануынан болған залалдар қалпына келтірілмейді, болашақ пайда өзге жиынтық табыс құрамында көрсетіледі. Болашақ кезеңде, сатуға қолдағы бар деп жіктелінетін қарыз құралдардың әділ құны асып жатса, және бұл асқанын пайда немесе залал құрамындағы құнсызданудан болған залал мойындалғанынан кейін болған жағдаймен объективті түрде байланыстыруға болса, онда құнсызданудан болған залал ағымдағы кезеңнің пайда мен залалында қалпына келтіріледі.

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

(viii) Өзара есепке алу

Қаржы активтері мен міндеттемелер өзара есепке алынады, және қаржы жағдайы туралы есептемеде көрсетілген сомалардың өзара есеп алуын жүргізу құқығы, және өзара есеп алу, немесе активті бір уақытта өткізу және міндеттемені реттеу заңды түрде белгіленген кезде ғана таза мөлшерлемесі көрсетіледі.

Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтар

(i) Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтарды мойындау және бағалау

Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтар жинақталған амортизациялауды және құнсыздандудан жинақталған залалдарды есептен шығарып, өзіндік құны бойынша көрсетіледі.

Бастапқы құн активті мақсаттық пайдалану үшін жұмыс орнына жеткізуге және жұмыс қалпына келтіруге тікелей байланысты кез келген шығындардан, импорт бажы және сатып алынғандар бойынша өтелмейтін салықпен қоса, сауда жеңілдіктерін және қайтаруларды есептемедегі сатып алу құнынан тұрады. Шаруашылық әдісімен дайындалған немесе құрастырылған негізгі қаражат объектісінің бастапқы құны өзіне жұмсалған материалдар құнын, орындалған өндірістік жұмыстарды және өндірістік үстеме шығындардың сәйкесті үлесін қосудан тұрады. Олардың пайдалы қызмет мерзімі жалпы аталған объектінің пайдалы қызмет мерзімінен айырмашылығы бар негізгі құралдар нысанының бөлек елеулі бөліктері бөлек нысандар (компоненттер) ретінде есептеледі және осындай бөліктердің пайдаланылатын мерзімін көрсететін нормалар бойынша амортизацияланады.

Бұдан өрі болатын шығындар аталған нысанның баланстық құнына кіргізіледі немесе, Топтың аталған нысанды пайдаланудан экономикалық пайдасы мүмкін болып және оның құны сенімді бағалануы мүмкін болған жағдайда, бөлек актив ретінде көрсетіледі. Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтар құрамында елеулі бастапқы құнымен және бір жылдан астам пайдалы пайдалану мерзімімен қоса арнайы қор бөлігі мен қосалқы жабдықтар көрсетіледі. Өзге қор бөліктері мен қосалқы жабдықтар тауарлық-материалдық қор құрамында көрсетіледі және шығындану деңгейі бойынша жылдағы пайда мен залалда көрсетіледі.

Ағымдағы жөндеу мен техникалық қызмет көрсетуге кеткен шығындар ағымдағы кезеңдегі шығындарға жатады. Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтардың ірі түйіндерін немесе компоненттерін ауыстыруға кеткен шығындар ауыстыруға жататын бөлшектерді бір уақытта тізімнен шығару кезінде капиталдандырылады.

Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтардың шығып қалуынан болған пайда немесе залал сатудан түскен ақша мен оның баланстық құны арасындағы айырмашылық ретінде айқындалады.

(ii) Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтардың амортизациясы

Жерге амортизация есептелмейді. Уранды өндіруге және оны алдын ала өңдеуге пайдаланатын «ғимараттар» категориясына кіретін объектілерді амортизациялау өндірістік әдіс негізінде есептеледі, осындай әдіс ең жақсы түрде тұтыну құрылымын көрсететін баптарға қатысты қолданылады. Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтардағы өзге объектілердің амортизациясы олардың бастапқы құнын қалдық құнына дейін олардың пайдалы пайдалану мерзімі ішінде тең тізімнен шығару арқылы сызбаша әдісімен есептеледі:

	<u>Пайдалы пайдалану мерзімі</u>
Ғимараттар	10 жылдан 45 жылға дейін
Машиналар мен жабдықтар	2 жылдан 20 жылға дейін
Көлік құралдары	3 жылдан 10 жылға дейін
Өзгесі	3 жылдан 20 жылға дейін

Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтар нысанының пайдалы қызметінің есептесу мерзімі оның пайдалы қызметінің өз мерзіміне де, жер қойнауын пайдалануға арналған келісім-шарт мерзіміне және (немесе), негізгі құрал-жабдықтардың аталған нысаны орналасқан аумағындағы кен орнындағы экономикалық тұрғыдан түсіп жатқан қордың ағымдағы бағалануына да тәуелді.

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Активтің қалдық құны есептесу сомасы болып табылады, оны Топ, актив пайдалы пайдалану мерзімінің соңына дейінгі жағдайға және пайдалы пайдалану мерзімінің соңы сипатталатын жағдайдың соңына жеткендей, істен шығуға болуы мүмкін шығындарды есептен шығарғанынан кейінгі активтің істен шығудан ағымдағы жағдайда алар еді. Активтердің қалдық құны және олардың пайдалы пайдалану мерзімі әр есеп беретін кезеңнің аяғында қайта қарастырылады және өзгертіледі.

Өндіріске дайындалу бойынша шығындар

Өндіріске дайындалу бойынша капиталдандырылған шығындар жинақталған амортизацияны және қажет болғанда, құнсызданудан жинақталған залалдарды есептен алғанда, өзіндік құны бойынша көрсетіледі.

Өндіріске дайындалу бойынша шығындарға технологиялық құйылатын және ағызылатын төтелдерді бұрғылау, төтелдердің магистральдік сыртқы айналымын жер бетіндегі коммуникациялар, жабдықтар және бақылау-өлшеу аппаратурасы, иондық алмасу шайыр құны, телімді қалпына келтіру бойынша бағалау шығындар және өндіруге дайындалу бойынша өзге шығындар кіреді. Өндіріске дайындалу бойынша шығындар кен орны немесе өндірістік әдісті қолданып блоктар деңгейінде амортизацияланады. Өндірістік әдісі бойынша амортизация мөлшерлемесі расталған қорларға негізделген, олар бар кен орындардан (блоктардан) қолданыстағы жабдықтарды және өндіру әдістерін қолдана отырып алынуы мүмкін. Расталған қорлардың есеп айырысуы әрбір жер қойнауын пайдалануға арналған ажырамас бөлігі болып табылатын қорлар туралы есептемелерге негізделген. Қорлар туралы аталған есептемелер құзыретті органмен бекітілген, және жылдар бойынша күтілетін өндіру көлемі туралы ақпарат ұсынылған, техникалық-экономикалық модельдерге енгізіледі.

Материалдық емес активтер

(i) Материалдық емес активтерді мойындау және бағалау

Топтың материалдық емес активтерінде, гудвилден басқасында, пайдалы пайдаланудың ақырғы мерзімі бар және, негізінде, өндіріс технологиясын енгізу капиталдырылған шығындар, бағдарламалық қамту және лицензиялар мен патенттер кіреді. Сатып алынған компьютерлік бағдарламалық қамту және лицензиялар мен патенттер бастапқыда оларды сатып алуға және енгізуге шеккен шығындар сомасында мойындалады.

(ii) Материалдық емес активтердің амортизациясы

Материалдық емес активтер оларды пайдалы пайдалану мерзімі ішінде желілік әдіспен амортизацияланады:

	<u>Пайдалы пайдалану мерзімі</u>
Лицензиялар мен патенттер	4 жылдан 16 жылға дейін
Бағдарламалық қамту	3 жылдан 6 жылға дейін
Өзгесі	2 жылдан 7 жылға дейін

Құнсыздану жағдайында материалдық емес активтердің баланстық құны пайдаланудың ең жоғары құндылығына және әділ құнына дейін, сатуға деген шығыстарды есептемегенде, есептен шығарылады.

(iii) Гудвил

Гудвил, құнсызданудан жинақталған залалдарды, ондайлар бар болған жағдайда, есептен шығарып өзіндік құны бойынша есептеледі. Гудвилды құнсыздануға тестілеуді, сондай-ақ оның құнсыздануы болатын белгілері бар жағдайларда, Топ кем дегенде жылына бір рет жүргізеді. Гудвил генерирлеу бірлігіне немесе, бірігу нәтижесінде синергиядан ұтып алуы мүмкін осындай бірлік топтарына жатады. Бұл бірліктер немесе бірліктер тобы Топ гудвилды байқайтын ең төмен деңгейді білдіреді және өз мөлшері бойынша операциялық сегменттен аспайды.

Аталған генерирлеу бірлігімен жүзеге асырылып жатқан қызметті жою кезінде, істеп шығып жатқан қызметпен қауымдастырылатын гудвил шығып кетуден болған пайда немесе залалдарды айқындау кезіндегі қызметтің баланстық құнына кіргізіледі және істен шыққан қызметтің және сақталынған генерирлеуші бірлік бөлігінің салыстырмалы құны негізінде бағаланады.

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

(iv) Зерттеулерге және өзірлеуге кеткен шығындар

Зерттеулерге арналған шығындар олар туындауына қарай болған шығыстардың құрамында мойындалады. Өзірлеуге кеткен шығындар (жаңа және модернизацияланған өнімдерді жобалауға және сынауға байланысты), жоба коммерциялық мақсатқа сай екенін және технологиялық тұрғыдан іске асырылатынын ескере отырып ойдағыдай іске асырылуы әбден мүмкін болған кезде, ал шығындар жеткілікті сенімділік деңгейімен бағаланатын болған кезде материалдық емес активтер ретінде мойындалады. Өзірлеуге арналған өзге шығындар олардың туындау шамасы бойынша шығыстарға жатады. Бастапқы кезде шығыстарға жатқызылған өзірлеуге арналған шығыстар келесі кезеңдерде капиталдандырылуы мүмкін емес.

Пайдалы пайдаланудың айқындалған мерзімі бар өзірлеулерге арналған капиталдандырылған шығындар, осы өзірлеулердің мәні болатын коммерциялық өнім өндірісі басталу сәтінен бастап, түскен ақшаны күтілетін алу мерзімі ішінде желілік әдіспен амортизацияланады.

Жер қойнауын пайдалануға арналған құқықтар

Жер қойнауын пайдалану құқықтар, қажет болған кезде, амортизацияның және құнсызданудан болған залалдардың жинақталған сомасын алып тастап, бастапқы құны бойынша ескеріледі. Жер қойнауы құқығын сатып алу құнына қол қойылатын бонус, коммерциялық тауып алу бонусы, жер қойнауы құқығын сатып алу құны және тарихи капиталдандырылған шығындар кіреді. Топ, үкімет лицензия берілгенге дейін лицензияланған аумақтарға қатысты шеккен тарихи шығындарды өтеуге міндетті. Аталған тарихи шығындар, лицензияның қолдану мерзімі ішінде өндірілетін төлемдердің келтірілген құнына тең міндеттемелерді тиісінше мойындаумен сатып алынған заттың құны ретінде мойындалады.

Жер қойнауын пайдалану құқықтар, уранды өндіруді бастау сәтінен бастап, расталған қорға сүйеніп, өндірістік әдісі бойынша амортизацияланады.

Қорлардың есептесуі жер қойнауын пайдалануға арналған әрбір келісімшарттың ажырамас бөлігі болып табылатын қор туралы есептемелерге негізделген. Қор туралы аталған есептемелер техникалық-экономикалық модельдерге қосылады, олар құзыретті органмен бекітіледі және онда жылдар бойынша күтілетін өндіру көлемі туралы егжей-тегжейлі ақпарат ұсынылған.

Барлау және бағалау активтері

Барлау және бағалау активтері, қажет болған кезде, құнсыздануға деген резервті есептен шығарып бастапқы құны бойынша көрсетіледі. Топ барлау және бағалау бойынша активтерді сатып алынған активтер сипаттамасына сәйкес материалдық және материалдық емес активтерге жіктелінеді.

Барлау және бағалау активтерге Топ нақты аумақты барлауға арналған заңды құқықтарын алғанынан кейін және мынадай сияқты барлауға, геологиялық және геофизикалық зерттеулерге ашу жұмыстарын жүргізуге және барлау жұмыстарына жататын өзге табыс шығыстарына арналған коммерциялық тұрғыдан ұтымды өндірісті жүзеге асыру мүмкіндігі бекітілгеніне дейін капиталдандырылған шығындар кіреді.

Жер қойнауы құқығын алғанға дейінгі қызмет барлауға дейінгі қызмет деп саналады. Барлау кезеңіне дейінгі қызмет бойынша барлық шығындар оларды шеккенге қарай кезеңнің шығыстарына жатқызылады және мынадай жобалау жұмыстары, жобаның техникалық-экономикалық бағалауы және барлауға дейінгі қызметпен байланысты өзге табыс шығыстары сияқты шығындар кіреді. Барлау және бағалау кезеңі аяқталғаннан кейін жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшартты жасасу немесе ұзарту туралы шешім барлау жетістіктеріне және минералдық ресурстарды бағалауға және өндіру кезеңіне өту (өзірлеу) туралы Топтың шешіміне тәуелді.

Материалдық барлау және бағалау уранды шығару тиімділігін көрсеткеннен кейін өндіріске дайындалу бойынша шығындарға аударылады және, активтері расталған қорға сүйеніп, өндірістік әдіс бойынша амортизацияланады. Экономика түрінде дәлелденген жер бетіне көтерілетін қорларды («дәлелденген қорларды» немесе «коммерциялық қорларды») тапқан жағдайда барлау және бағалау бойынша материалдық емес активтер жер қойнауын пайдалану құқығын сатып алу шығындары ретінде қайта сипатталады. Тиісінше, Топ барлау және бағалау бойынша активтерді экономика түрінде дәлелденген жер бетіне көтерілетін қорларды («дәлелденген қорларды» немесе «коммерциялық қорларды») тапқан сәтіне дейін амортизацияланбайды.

Топ, активтердің құнсыздануын көрсететін фактілер мен жағдайлар болған кезде, барлау және бағалау бойынша активтерді құнсыздану мәніне тексереді. Құнсызданудан болған залал барлау мен бағалау бойынша активтердің баланстық құны оның өтелетін сомасынан асатын сомада мойындалады. Өтелетін сома екі мөлшерлемеден ең көбі деп мойындалады: өткізу бойынша шығындарды және пайдаланудағы құнын есептен шығарып, барлау және бағалау бойынша активтердің өділ құны.

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Төмендегі фактілердің немесе міндеттемелердің бірі немесе одан көбінің бар болуы Топ барлау және бағалау бойынша өз активтерін құнсыздану мәніне (тізімі жеткілікті болып табылмайды) тексеруге міндетті екенін білдіреді:

- жақын арада біткен немесе бітетін кезең, ол ішінде Топтың белгіленген телімде барлауды жүргізуге арналған құқығы бар;
- белгіленген телімдегі минералдық ресурстарды болашақ барлауға және бағалауға арналған елеулі шығыстар бюджетке кіргізілмеген және жоспарда жоқ;
- белгіленген телімдегі минералдық ресурстарды барлау және бағалау минералдық ресурстардың коммерциялық тұрғыдан ұтымды көлемін анықтауға жеткізген емес, және Топ белгіленген телімдегі осындай қызметті тоқтатуға шешті;
- Топтың, белгіленген телімді әзірлеу мүмкіндігіне қарамастан, барлау және бағалау бойынша активтердің баланстық құны, мүмкін, нәтижелі әзірлеу немесе іске асырылуы нәтижесінде толық көлемінде етелмейтіні туралы жеткілікті деректері бар.

Қаржылық емес активтердің құнсыздануы

Әрбір есеп беру кезеңінің аяғында басшылық қаржылық емес активтердің (қордан және кейінге қалдырылған салық активтерінен айырмашылығы бар) құнсыздану белгілері бар екенін анықтайды, осындай кез келген белгі анықталса, басшылық өтелетін құнын бағалайды, ол екі мөлшердің ең көбі ретінде айқындалады: активті сатуға кеткен шығыстарды алып тастағандағы әділ құнының (бағалау күніне нарықтың қатысушылары арасында ерікті түрде өткізілген операция барысындағы міндеттемелерді өткізу кезінде төленген немесе активті сатуда алуға болатын бағасы) және оны пайдалану құндылығы (яғни, ақшалай ағымдарды өндіретін, сәйкес келетін нысан бойынша болашақта күтілетін ақшалай ағымдардың таза келтірілген құны). Пайдалану құндылығын бағалау кезінде, бағаланатын болашақ ақшалай қаражат ағымдары дисконт мөлшерлемесін салық салуға дейін пайдаланумен қоса олардың келтірілген сомасына дейін дисконтталады, ол уақытша ақша құнына және, болашақ ақшалай ағымдарын бағалау кезінде оларға түзетулер жүргізілмеген, аталған активтер тәуекелдеріне тән қолданып жатқан нарық бағалауын білдіреді.

Бөлек активтің өтелетін сомасын бағалау мүмкін емес болса, Топ аталған актив тиесілі бірліктің ақшалай ағымын генерирлейтін өтелетін соманы бағалайды. Ақшалай ағымдарын өндіретін нысан (генерирлеуші бірлік) – бұл ең аз айқындалатын активтер тобы, ол ақшалай ағымын өндіреді, және олар өзге активтерден немесе активтер тобынан түскен ақшалай ағымдарынан елеулі дәрежеде тәуелді емес. Генерирлеуші бірліктерді анықтау қағидасы 4 Ескертуде ұсынылған.

Құнсыздану мәніне тексеруді жүргізу кезінде қолданылатын бағалау мәні кен орнын әзірлеудің егжей-тегжейлі жоспарына және «Активтердің құнсыздануы» 36 (IAS) ҚЕХС талаптарына сәйкес келтірілген жұмыс бюджетіне негізделген. Болашақ ақшалай ағымдар мыналарға негізделген:

- есептесу резерв көлеміне, олар бойынша экономикалық тұрғыдан негізделген алудағы жоғары дәрежедегі сенімділік бар;
- болашақ өндіріс көлеміне;
- болашақ тауар бағаларына (ағымдағы нарық бағалардың, үш жылдан бес жылға дейінгі мерзім ішінде, Топпен есептелген ұзақ мерзімді перспективадағы орташа бағадан айырмашылығы болмаған жағдайда), сондай-ақ
- болашақ өндірістің өзіндік құнына және өзге де операциялық және капиталдық шығындарға.

Активтің баланстық құны оның өтелетін құнынан асатын болса, активтің құнсыздануы мойындалады, және құнсызданудан болған залал, шоғырландырылған қаржы жағдай туралы есептілікте көрсетілген баланстық құнын активтің өтелетін құнына дейін азайту мақсатында, жылдағы пайда немесе залалда көрсетіледі. Активтердің өткен есеп беру кезеңдерінде мойындалған құнсыздануынан болған залал қалпына келтіріледі (қажет болған кезде), егер де активті немесе оның сатуға кеткен шығыстарын есептемегенде, әділ құнын пайдаланудан болған құндылықты айқындау кезінде бастапқы пайдаланған есептеу бағалары өзгерген болса. Аталған қалпына келтіру мөлшері, алдыңғы жылдары құнсызданудан ешбір залал мойындалмаған болған жағдайда айқындалуы мүмкін тозуды есептен шығарып, баланстық құнының сомасымен шектелген.

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Операциялық жалға алу

Топ, активтердің иесі болуына байланысты емес іс жүзінде барлық тәуекелдер мен түскен ақшаны жалға алушыдан Топқа тапсыруды көздемейтін, жалға алу шарт бойынша жалға алушы болған жағдайда жалға алу төлемдердің жалпы сомасы барлық жалға алу мерзімі ішінде желілік әдіспен жылдағы пайда мен залалда көрсетіледі. Жалға алу мерзімі - бұл жалға алушы активтерді жалға алу туралы шартты жасасқан, мерзімінен ерте тоқтатуға жатпайтын кезең, сондай-ақ жалға алушы қосымша төлеп немесе онсыз да активті жалға алу құқығы бар қосымша кезеңдер, егер де жалға алудың бастапқы күніне жалға алушымен осындай құқық іске асырылатынына жеткілікті сенімі болса.

Табыс салығы

Табыс салығы қаржылық есептілікте, есептеме кезеңінің аяғында қолданылатын заңнаманың талаптарына сәйкес көрсетіледі. Табыс салығы бойынша шығыстарға (өтеулерге) ағымдағы және кейінге қалдырылған салықтар кіреді және жылдағы пайда мен залалда көрсетіледі, егер де олар өзге жиынтық табыс құрамында немесе қандай болса да басқа есеп беру кезеңдегі капиталда тікелей көрсетілетін операцияларға жататынына байланысты капиталда тікелей көрсетілмеуге тиіс болса.

Ағымдағы салық, ағымдағы және алдағы кезеңдердегі салық салынатын пайдаға немесе залалға қатысты салық органдарына (салық органдары есебінен өтеледі) төленеді деп күтілетін соманы білдіреді. Салық салынатын пайдалар немесе залалдар есептесу бағалау негізінде есептеледі, егер де қаржылық есептілікті тиісті салық декларацияларын бергенге дейін бекітілетін болса. Табыс салығынан айрықша салықтар операциялық шығыстар құрамында көрсетіледі.

Кейінге қалдырылған салық болашақ кезеңге қалдырылған салық залалдарына және активтер мен міндеттемелердің баланстық базасы және олардың қаржылық есептіліктегі баланстық құны арасындағы уақытша айырмашылықтарына қатысты баланстық міндеттемелер әдісімен есептеледі. Бастапқы мойындалуы бар ерекшелікке сәйкес, кейінге қалдырылған салықтар, бизнесті біріктірумен байланысты емес операциялар бойынша міндеттемелерді немесе активтерді бастапқы мойындалуы кезінде туындайтын уақытша айырмашылықтарға қатысты мойындалмайды, егер де осындайлар бухгалтерлікке де, салық салынатын пайдаға да ықпал етпесе. Кейінге қалдырылған міндеттемелер гудвилды бастапқы мойындау кезінде туындайтын уақытша айырмашылықтарға қатысты, және әрі қарай салық салынатын пайданы азайтпайтын гудвилге қатысты есептелмейді. Кейінге қалдырылған баланстық құны есеп беру кезеңінің аяғында әрекет етілетін салық мөлшерлемесін қолданып есептеледі және, олар күтілетіндей, уақытша айрықшаларды қалпына келтіру немесе болашақ кезеңдерге ауыстырылған салық залалдары кезеңде қолданылатын болады. Кейінге қалдырылған салық активтері Топтың әр бір бөлек кәсіпорыны шеңберінде ғана кейінге қалдырылған салық міндеттемелерге қарсы есептелуі мүмкін. Барлық есептен шығарылатын уақытша айырмашылыққа және салық залалдардың болашақ кезеңдеріне ауыстырылғандарға қатысты кейінге қалдырылған салық активтері, есептен шығарылатын айырмашылықты есептеуге болатынына қарсы салық салынатын пайданы болашақта алу мүмкіндігі бар дәрежеде ғана мойындалады.

Топ, еншілес кәсіпорындардың дивидендтеріне арналған салықтарға немесе оларды сатудан түскен пайдаға жататын уақытша айырмашылықты бақылайды. Топ осындай уақытша айырмашылық бойынша кейінге қалдырылған міндеттемелерді білдірмейді, бұған басшылық жақын арадағы болашақта уақытша айырмашылықты қалпына келтірілуін күтетін жағдайлар кірмейді.

Топтың айқындалмаған салық позицияларын басшылық әрбір есеп беру кезеңінің аяғында бағалайды. Пайдаға арналған салық бойынша позицияларға қатысты көрсетілетін міндеттемелер, қосымша салық міндеттемелердің туындау мүмкіндігі бар деп басшылық санаған жағдайларда ескеріледі, егер де Топтың салық позициясы олардың жоқ болу мүмкіндігінен жоғары деп салық органдары келіспеген болса. Осындай бағалау, қолданыстағы немесе есеп беру кезеңінің аяғында қолданыстағы салық заңнаманы, сондай-ақ соттың көз келген белгілі қаулылары немесе ұқсас мәселелер бойынша өзге де шешімдерді талқылау негізінде жүргізіледі. Пайданың салығын қоспағанда, айыппұл, өсімақы мен салықтар бойынша міндеттемелер есеп беру кезеңінің аяғындағы міндеттемелерді реттеу үшін қажетті шығыстарды басшылықпен ең жоғары бағалау негізінде көрсетіледі.

Дебиторлық берешек

Сауда дебиторлық берешек тиімді мөлшерлеме пайызы әдістемесін қолданып есептелген амортизациялау құны бойынша ескеріледі.

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Қорлар

Қорлар ең аз дегенде екі мөлшерлеме бойынша есептеледі: өзіндік құны бойынша және сатудың таза бағасы бойынша. Қордың өндіріске жіберілген және өзге есептен шығып кеткен кезінде оларды бағалау орташа өлшенген құны әдісі бойынша жүргізіледі. Дайын өнімнің және ақталмаған өндірістің өзіндік құнына шикізат пен материал құны, өндірістік жұмысшылардың еңбек ақыларын төлеуге кеткен шығындар және тікелей шығындар, сондай-ақ өндірістік үстеме шығындардың тиісті үлесі (өндірістік қуаттарын нормативтік пайдалану негізінде есептелген) кіреді, және қарыз қаражаттар бойынша шығыстар кірмейді. Сатудың таза бағасы – бұл, өндірісті аяқтауға деген есептескен шығындарды және сату үшін шегуге қажет есептесу шығындарды есептен шығарып, қарапайым қызмет барысындағы есептесу сату бағасы.

Амортизацияланған құны бойынша көрсетілген қаржы активтерінің құнсыздануы

Құнсызданудан болған залалдар, қаржы активтердің бастапқы мойындалғанынан кейін орын алған және, қаржы активтерімен немесе жеткілікті сенім дәрежесімен бағалануы мүмкін қаржы активтер тобымен байланысты болашақ ақшалай қаражат ағымының мөлшерлемесіне немесе мерзіміне ықпал ететін, бір немесе бірнеше жағдай («залалға әкеліп соғатын жағдайлар») нәтижесінде олардың туындауына қарай пайда мен залалда мойындалады. Топтың жеке бағаланған қаржы активі үшін құнсызданудың объективті дәлелдері болмаса (оның маңыздылығына тәуелді емес), бұл актив кредиттік тәуекелдердің ұқсас сипаттамасымен қаржы активтер тобына кіргізіледі және солармен қоса құнсыздану мәніне бағаланады. Қаржы активінің құнсыздануы туралы мәселені қараған кезде Топ назарына алатын негізгі факторлар оның мерзімінен өткен мәртебесі және, осындай болған кезде, қамтамасыз етуді іске асыру мүмкіндігі болып табылады. Төменде, өзге негізгі критерийлер атап өтілген, олардың негізінде құнсызданудан болған залалдардың объективті белгілердің бар болуы айқындалады:

- кез келген кезекті төлемнің мерзімін өткізіп алу, осымен қатар уақытында төлемеу есептесу жүйе жұмысының кешіктіруімен түсіндірілмейді;
- контрагент елеулі қаржы қиыншылықтарын сезінеді, бұл Топтың қарауындағы контрагент туралы қаржы ақпаратымен растау;
- контрагент банкротқа ұшырағанын немесе қаржылық қайта құрылуын жария етуін қарастыру;
- контрагенттің төлемдік мәртебесінің қолайсыз өзгеруі, бұл контрагентке ұлттық немесе жергілікті экономикалық жағдайлардың өзгеруінің ықпалымен негізделеді; немесе
- қамтамасыз ету құны, бар болған кезде, нарықтағы жағдайдың нашарлауы нәтижесінде елеулі төмендейді.

Амортизацияланған құны бойынша көрсетілетін құнсызданған қаржы активтің жағдайы келіссөздер қорытындыларында қайта қарастырылып жатса немесе контрагенттің қаржылық қиыншылықтарына байланысты қандай да өзге түрінде өзгертіліп жатса, құнсызданудың жағдайды қайта қарағанға дейінгі бастапқы тиімді мөлшерлеме процентін қолданып, айқындалады. Осыдан кейін жағдайы қайта қаралған қаржы активтердің мойындалуы тоқтатылады да әділ құны бойынша жаңа актив мойындалады, бірақ, егер де аталған активпен байланысты тәуекелдер мен ақшалай пайдасы елеулі өзгерген болса. Бұл, келтірілген бастапқы және күтілетін жаңа ақшалай қаражат ағымдарының арасындағы елеулі айырмашылықпен расталады.

Құнсызданудан болған залалдар, активтің баланстық құнын, аталған актив бойынша бастапқы тиімді мөлшерлеме пайызын қолдана отырып дисконтталған, күтілетін ақшалай қаражат ағымдарының (әлі шекпеген кредиттік болашақ залалдар оған кірмейді) келтірілген құнына келтіретін сомада резервті құру арқылы ылғи да мойындалады. Кепілзат мәніне арналған өндіріп алу айналымының мүмкіндігі дәрежесіне тәуелсіз, қамтамасыз етуді алуға және сатуға арналған шығындарды есептен шығарғанда, кепілзатпен қамтамасыз етілген қаржы активінің күтілетін ақшалай қаражат ағымының келтірілген құнын есептесуге ақшалай қаражат ағымдары кіреді, олар кепілзат мәніне өндіріп алудың айналымы нәтижесінде туындауы мүмкін.

Егер болашақ кезеңде құнсызданудан болған залалдың сомасы төмендесе, және бұл төмендеу құнсыздану мойындалғанынан кейін болған жағдайға жатқызылуы мүмкін (дебитордың кредиттік рейтингісі жоғарлауы ретінде), бұрында құнсызданудың көрсетілген залалы жылдағы пайда мен залал арқылы құрылған резервтің көмегімен қалпына келтіріледі.

Өткізілуі мүмкін емес және оларға қатысты барлық қажетті процедуралар толық немесе ішінара өтеу мақсатымен аяқталып залалдың ақырғы сомасы айқындалған активтер құнсыздануға арнап құрылған резерв есебінен есептен шығарылады. Бұрында есептен шығарылған сомаларды болашақта қалпына келтіру жылдағы пайда немесе залал құрамында құнсызданудан болған залал есебіне есептеледі.

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Алдын ала төлем

Құнсыздануға арналған резервті шығарып тастағанда, алдын ала төлем іс жүзіндегі шығыстар бойынша есептілікте көрсетіледі. Алдын ала төлем ұзақ мерзімді болып жіктелінеді, егер де оған қатысты тауарлар мен қызметтерді алудың күтілетін мерзімі бір жылдан аспаса, немесе алдын ала төлем бастапқы мойындалу кезінде ұзақ мерзімді болып есепте көрсетілетін активке кіретін болса. Активті алуға арналған алдын ала төлем сомасы оның баланстық құнына Топ осындай активтерге бақылауды алған кезінде және онымен байланысты болашақ экономикалық пайдалар Топпен алынатын мүмкіндік бар болған кезде кіргізіледі. Өзге алдын ала төлемдер тауарлар мен қызметтерді алу кезінде оған қатысты пайда немесе залалдар тізіміне кіргізіледі. Алдын ала төлеуге жататын активтер, тауарлар немесе қызметтер төленбейді деген белгісі болса, алдын ала төлемнің баланстық құны есептен шығаруға жатады, және құнсызданудан болған тиісті залал жылдағы пайда мен залалға қосылады. Ұзақ мерзімді алдын ала төлемдер дисконтталмайды.

Ақшалай қаражаттар мен олардың эквиваленттері

Ақшалай қаражаттар мен олардың эквиваленттерге кассадағы, талап етілгенге дейін банк шоттарындағы ақшалай қаражат және үш айдан аспайтын шарт бойынша бастапқы өтеу мерзімі мен басқа да қысқа мерзімді жоғары өтімділік инвестициялар кіреді. Ақшалай қаражаттар мен олардың эквиваленттері тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып есептелген амортизациялық құны бойынша ескеріледі.

Сату үшін арналған категорияға жатқызылған ұзақ мерзімді активтер

Ұзақ мерзімді активтер мен істен шыққан топтар (ұзақ мерзімді және қысқа мерзімді активтерді кіргізуі мүмкін) қаржы жағдай туралы есептемеде «сатуға арналған ұзақ мерзімді активтер» сияқты көрсетіледі, егер де олардың баланстық құны, негізінен, есептеме күнінен кейін 12 ай ішінде сату есебінен (активтер оған тиесілі еншілес кәсіпорынға бақылаудан айырғанын қосқанда) өтелетін болса. Төменде келтірілген барлық шарттар бар болған кезде активтер жіктелімі өзгертілуге жатады: (а) активтер олардың ағымдағы жағдайында дереу сатуға дайын болса; (б) Топ басшылары сатып алушыны қолданыстағы іздеу бағдарламасын бекітіп оны іске асыруға кіріскен болса; (в) активтерді негізделген бағамен сату жөнінде белсенді қызмет жүргізіп жатса; (г) сату бір жыл ішінде деп күтілетін болса; және (д) сату жоспарының елеулі өзгерілуі немесе оны алып тастауы күтілмейтін болса.

Ағымдағы есептемелік кезеңдегі қаржылық жағдай туралы есептемеде сатуға арналған деп жіктелінген, істен шыққан топтар мен ұзақ мерзімді активтер басқа категорияға аударылуға жатпайды және шоғырландырылған қаржы жағдайы туралы есептеменің салыстырмалы деректерінде ұсыну нысанын есептемелік кезеңнің аяғындағы жіктелімге сәйкес келтіру үшін өзгертпейді.

Істен шығатын топ сату арқылы немесе өзге тәсілмен істен шығуға жататын активтер тобын (қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді) білдіреді, бір операция нәтижесіндегі топты, және осы активтермен тікелей байланысты және осы операция нәтижесінде тапсырылатын міндеттемелерді білдіреді. Гудвил, істен шығатын топ ақшалай қаражатты генерирлеуші және оған алу кезінде гудвил бөлініп берілген бірлігі болып табылған жағдайда ғана істен шығатын топтың құрамында ескеріледі. Есептеме күнінен кейін 12 айдан астам мерзімде өтеледі немесе төленеді деп күтілетін сомалар кіретін активтер ұзақ мерзімді активтер болып саналады. Жіктелімнің өзгеруінде қажеттілік туындаса, осындай өзгеріс активтің ұзақ мерзімді де, қысқа мерзімді де бөлігі үшін жүргізіледі.

Сатуға арналған істен шыққан топтар жалпы екі соманың төмені бойынша бағаланады: баланстық құны мен сатуға арналған шығыстарды есептен шығарып, әділ құны бойынша. Сатуға арналған негізгі құрал-жабдықтар амортизацияланбайды. Кері жіктелген ұзақ мерзімді қаржы құралдар баланстық құны мен сатуға арналған шығыстарды есептен шығарып, әділ құны сомалардың азына дейін есептен шығаруға жатпайды.

Істен шығатын топпен тікелей байланысты және істен шығу кезінде тапсырылатын міндеттемелер кері жіктелуге жатады және бөлек жолмен қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептемеде көрсетіледі.

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Акционерлік капитал

Қарапайым акциялар капитал ретінде көрсетіледі. Жаңа акцияларды тікелей шығаруға жататын қосымша шығындар шығарудан алынған соманы (салықты есептен шығарып тастап) азайту ретіндегі капитал құрамында көрсетіледі. Алынған қаражаттың өділ құнының сомасын шығарылған акциялардың номиналдық құнынан арттыру капиталда эмиссиялық табыс ретінде көрсетіледі. Қосымша төленген капитал негізінде иеліктің бақыламайтын үлесімен өз үлесінен асыра жасалған салымды көрсетеді.

Дивидендтер

Дивидендтер міндеттемелер ретінде көрсетіледі және олар жарияланып, мақұлданған сол кезеңдегі капиталдың сомасынан есептен шығарылады. Есептемелік күнінен кейін, бірақ қаржылық есептілікті бекіту күніне дейін, жария етілген дивидендтер туралы ақпарат «Есептемелік кезеңнің аяқталуынан кейінгі жағдайлар» ескертуде көрсетіледі.

Қосымша құн салығы

Өткізу кезінде туындайтын қосымша құн салығы (ҚҚС) тауарлар тиеп-жіберілген немесе қызметтер көрсетілген кезде салық органдарына төлеуге жатады. Алу бойынша ҚҚС жеткізушіден салық шот-фактурасын алған кезде өткізу бойынша ҚҚС-мен қоса есептеуге жатады. Салық заңнамасы ҚҚС-ын есептеуге рұқсат етеді. Тиісінше, есептемелік күніне есептелмеген, өткізу және алу операциялары бойынша, ҚҚС тежелген қаржы жағдай туралы шоғырландырылған есептемеде мойындалған. Өтелетін ҚҚС айналымынан тыс актив болып жіктелінеді, егер де есептемелік кезең аяқталу сәтінен бастап бір жыл ішінде ертең ол бойынша қайтару күтілмейтін болса. Ұзақ мерзімді ҚҚС дисконтталмайды.

Кредиттер мен қарыздар

Кредиттер мен қарыздар тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолданып амортизацияланған құны бойынша көрсетіледі.

Активті алуға, құрылысына немесе өндірісіне, оның маңызы бойынша пайдалануға немесе сатуға дайындау міндетті түрде елеулі уақытты талап ететін (белгілі талаптарға сай келетін актив), алуға тікелей жататын қарыздар бойынша шығындар капитализациясының басталуы 2009 жылғы 1 қаңтарға немесе келесі датаға келетін осындай активтер құны құрамына кіреді.

Капитализацияның басталу датасы (а) Топ, белгілі талаптарға сай келетін, активтермен байланысты шығыстарды шегереді; және (в) ол активті маңызы бойынша пайдалануға немесе сатуға дайындау үшін қажетті әрекетті жасайды. Қарыз бойынша шығындарды капиталдау, активті маңызы бойынша пайдалануға немесе сатуға дайындау үшін қажетті барлық жұмыстар іс жүзінде аяқталған күніне дейін жалғасады.

Топ белгілі талаптарға сай келетін, активтер бойынша күрделі шығындарды жасамағанда, болдырмауға болатын кредиттер мен қарыздар бойынша шығындарды капиталдайды. Қарыздар бойынша капиталдырылған шығындар Топты орташа қаржыландыру құны негізінде есептеледі (орташа өлшенген пайыздық шығыстар жіктелген активтер шығыстарына қолданылады), бұған белгілі талаптарға сай келетін, активтерді алу үшін қаражатты қарызға алу жағдайы кірмейді. Бұл болса, осы қарыз бойынша кезең ішіндегі шеккен іс жүзіндегі шығындар капиталдырылады, осы қарыздық қаражатты уақытша инвестициялаудан түскен кез келген инвестициялық табысты есептен шығарғанда.

Кредиторлық берешек

Сауда кредиторлық берешек контрагент өзінің шарттық міндеттемелерін орындау фактісі бойынша есептеледі және тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолданып амортизациялық құны бойынша ескеріледі.

Өзге міндеттемелер және төлемдер бойынша резервтер

Міндеттемелер және төлемдер бойынша резервтер айқындалмаған орындалу мерзімі мен немесе мөлшерімен қоса қаржылық емес міндеттемелерді білдіреді. Олар Топтың қандай да өткен жағдайдың әсерінен міндеттемелері бар болса (заңдылық немесе конклюденттік) есептеледі, оларды реттеу үшін жоғары мүмкіндік дәрежесімен ресурстардың істен шығып кетуі талап етіледі, және міндеттеменің мөлшерін жеткілікті сенімділік дәрежесімен ақшалай көрсеткішпен бағалауға болады. Топтың резервтеріне кен орындарын қалпына келтіру резерві, қоршаған ортаны қорғау резерві және өзге де резервтер қосылады (37 Ескерту).

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Кен орындарын қалпына келтіруге арналған резерв

Активтерді жою және қалпына келтіру бойынша міндеттемелер олардың туындауы мүмкін болған кезде және олардың сомасының негізделген бағалауы мүмкін болған кезде мойындалады. Активтердің істен шығуы бойынша шығындар құрамына ғимараттарды рекультивациялау мен жоюға (ғимараттарды, үй-жайларды және инфрақұрылым нысандарын қирату, машиналар мен жабдықтарды демонтаждау, қалдық материалды шығару, қоршаған ортаны тазалау, тасталымдарға мониторинг жүргізу және бұзылған жерлерді қалпына келтіру) арналған құрал-жабдықтарды алу сәтіндегі, немесе, кен орындарын әзірлеу барысында жерді бұзудың немесе қоршаған ортаны ластандырудың тиісті фактісінен туындайтын міндеттеме пайда болған кезең ішінде, болашақ бағаланған шығындардың дисконтталған құны негізінде, өндірісті дайындау залалдар құнына қосылады. Тиісті шығындардың есептесу мерзімінің немесе сомасының өзгерілуі нәтижесінде, немесе дисконттық мөлшерлеменің өзгеру нәтижесінде туындаған міндеттемелерді бағалаудағы өзгерістер негізгі құралдар немесе өндіріске дайындау бойынша залалдар құрамындағы тиісті активтің ағымдағы кезеңдегі құнын түзетуі ретінде көрсетіледі. Бұл шығындар болашақта, аталған активтерге сай келетін амортизация әдісін қолданып, активтердің пайдалы қызмет ету мерзімі ішінде амортизацияланады.

Активтерді жою және қалпына келтіру бойынша міндеттемелерге арналған резервтерге бұзушылық немесе болашақта келтірілген залалдар фактілерімен байланысты туындаған қандай-да қосымша міндеттемелер кіреді. Шығындар соманың бағалау мәні, мысалы, активтердің жаңартылған бағалау сомасының және қайта қаралған пайдалану мерзімдерінің, және тұрақты негізінде ресми түрдегі тексерулерді жүргізіп операциялық қызметтің белгіленген мерзімдерінің белгілі өзгерістерін ескеріп, пайдаланылуына қарай жыл сайын есептеледі. Қажетті шығындардың нақты қорытынды сомасы белгілі еместігіне қарамастан, Топ өз шығындарын, техникалық-экономикалық негіздемеге және инженерлік зерттеулерге сүйеніп, қолданыстағы техникалық қағидаларға және рекультивация жұмыстарын жүргізу нормалары мен қалпына келтіру әдістеріне сәйкес бағалайды.

Резервтің дисконтталған құнын айқындау кезінде қолданылатын дисконттың амортизация немесе «алып тастау» сомасы әрбір есеп беру кезеңі қызметінің қорытындысына жатады. Дисконт амортизациясы қаржы шығындар құрамында көрсетіледі.

Қаржы кепілдіктері

Қаржы кепілдіктері – бұл қайтарылмайтын шарттар, олар Топтан, тиісті дебитор қарыз құралының шарттары бойынша уақытылы төлемді жасамаған жағдайда, кепілдерді ұстаушы шеккен залалдарды өтеу бойынша айқындалған төлемдердің жүзеге асырылуын талап етеді. Топпен, Топтың қауымдастырылған және бірлескен кәсіпорындарының және өзге де байланысты тараптардың төлеу қабілеттілігін қамтамасыз ету мақсатында кепілдіктерді ұсыну туралы шарттар жасалған кезде, Топ аталған шарттарды қарайды және оларды осындай деп есептейді. Осыған байланысты Топ кепілдіктер шартын Топпен тиісті кепілдіктер бойынша төлемдерді жүргізу мүмкін болған сәтіндейін шартты міндеттеме ретінде қарайды.

Шетелдік валюталарды қайта есептеу

Негізгі экономикалық ортаның валютасы Топтың әрбір шоғырланған кәсіпорынның функционалды валютасы болып табылады, ол ортада аталған кәсіпорын өз қызметін жүзеге асырады. Қазақстан теңгесі – Қазақстанның ұлттық валютасы, Компанияның және оның қазақстандық еншілес кәсіпорындарының функционалды валютасы болып және Топтың есептемені ұсыну валютасы болып табылады. Теңгенің басқа валютаға конвертациялауына қатысты валюталық бақылау ережесі қолданылады. Қазіргі кезде теңге Қазақстан Республикасынан тыс жерде еркін конвертациялау валютасы болып табылмайды.

Ақшалай активтер мен міндеттемелер әрбір кәсіпорынның функционалды валютасына тиісті есептемелік кезеңнің аяғындағы нарық бағамы бойынша қайта есептеледі. Шетелдік валютамен жасалған операциялар бойынша есептесуден және ақшалай активтер мен міндеттемелер әрбір кәсіпорынның функционалды валютасына тиісті есептемелік кезеңнің аяғындағы нарықтың ауыстыру бағамы бойынша қайта есептеуден болған оң және теріс бағам айырмашылықтары жылдағы пайдада немесе залалда көрсетіледі. Жыл аяғындағы бағамы бойынша қайта есептеу, тарихи құны бойынша өлшенетін баланстың сенімсіз баптарына қатысты жүргізілмейді.

Кредиттерді беру мен алуы Топтың ішінде кәсіпорындар арасында болатын, және оларға байланысты алынған оң және теріс бағам айырмашылықтар шоғырландыру кезінде алынып тасталады. Алайда, Топтың өртүрлі функционалды валютасы бар кәсіпорындар арасында беру мен алу жүргізілген жағдайда, оң және теріс бағам айырмашылықтар толық алынып тасталмайды және шоғырландырылған пайдада немесе залалда мойындалады, бұған жақын арада кредиттің реттелуі күтілмейтін және шетелдік қызметке деген таза инвестициялардың бөлігін құрайтын жағдайлар кірмейді. Бұл жағдайда оң және теріс бағам айырмашылықтары өзге жиынтық табыстың құрамында көрсетіледі.

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Топтың әрбір кәсіпорнының жұмыс қорытындысы мен қаржы жағдай ұсыну валютасына мына тәрізді аударылады:

- қаржы жағдайы туралы ұсынылған есептеменің әр қайсысындағы активтер мен міндеттемелер тиісті есеп беру кезеңінің аяғындағы жабу бағамы бойынша қайта есептелінеді;
- табыстар мен шығыстар орташа ауыстыру бағамы бойынша ауыстырылады (аталған орташа бағам операциялар күніне орай жинақталған бағам пайдасына негізделіп жақындатылған болып табылмаса, онда табыс пен шығыстар операция күніндегі бағам бойынша қайта есептелінеді);
- капитал компоненттері бастапқы бағам бойынша қайта есептелінеді;
- аудару нәтижесінде барлық туындайтын бағам айырмашылықтар өзге жиынтық табыс құрамында мойындалады.

Шетелдік бөлімшеге деген бақылаудан айырылған жағдайда, бұрында өзге жиынтық табыста көрсетілген бағам айырмашылықтары, істен шығып кетуден болған пайданың немесе залалдың бөлігі ретінде жылдағы пайдаға немесе залалға ауыстырылуға тиіс. Еншілес кәсіпорынның бақылаудан айырылмай ішінара істен шығып кеткен жағдайда жинақталған бағам айырмашылықтардың тиісті бөлігі капиталдағы бақыланбайтын үлесіне аударылады.

2014 жылғы 31 желтоқсандағы, шетелдік валютадағы шоттар бойынша қалдықтарды қайта бағалау үшін пайдаланылған жабу нарықтық ауыстыру бағамы 1 АҚШ долларына 182.35 теңгені құраған болатын (2013 ж.: 1 АҚШ долларына 153.61 теңге).

Ақшалай түсімді мойындау

Тауарларды сатудан түскен ақша тауарлардың меншік құқығымен байланысты тәуекелдер мен пайдалардың өту сәтінде мойындалады. Топ тауарды белгіленген орынға дейін жеткізу міндеттемені өзіне алса, ақшалай түсім тауарды сатып алушыға жету орнында тапсыру сәтінде мойындалады.

Қызметтерді өткізу, шарт бойынша ұсынылуға тиісті жалпы қызметтер көлемінде іс жүзінде көрсетілген қызметтер үлесіне тепе-тең бағаланатын, нақты операцияның аяқталу кезеңіне сүйене отырып, аталған қызметтер көрсетілген сол есеп беру кезеңінде мойындалады.

Ақшалай түсім, ҚҚС-ты және жөңілдіктерді есептен шығарылып көрсетіледі. Ақшалай түсімнің мөлшерлемесі алынған немесе алуға жататын өділ өтеу құны бойынша айқындалады. Бартерлік мәміле бойынша алынған тауардың өділ құнын сенімді бағалау мүмкін болмай тұрса, онда өділ құны сатылған тауарлардың және қызметтердің өділ құны бойынша бағаланады.

Уран, тантал және бериллий өнімін жеткізу шарттары, негізінде, Incoterms жіктеліміне сәйкес, сатып алушылармен жасалған нақты сату шарттарымен айқындалады. Уран өнімін жеткізу Incoterms шартымен тауарды іс жүзінде жеткізу күніне, немесе тапсырушымен айқындалған конвертор есебіне бук-трансфер жүзеге асырылады. Сонымен қатар бук-трансфер, бір мамандандырылған кәсіпорнында (конверсиондық/ре-консервиондық) бір тараппен көрсетілген материалдық шоттан уран материалын тізімнен шығару бойынша операция, және сол уақытта осындай материалды басқа тараппен көрсетілген шотқа жатқызуды білдіреді.

Электр энергияны, жылу энергияны және суды өткізуден түскен ақша, тұтынушыларға энергия ресурстары жеткізілімі іс жүзінде болған есеп беру айдың аяғындағы жағдайы бойынша өлшеу аспаптарының берілгендеріне сәйкес ай сайын есептеу әдісімен мойындалады. Электр энергияны, жылу энергияны және суды өткізуден түскен ақшаны есептеу тұтынушылар түрлері бойынша есепке алынады: жеке тұлғалар (халықтың қажеттілігі үшін) және заң тұлғалары. Ақшалай түсімінің сомасы тұтынушының әрбір категориясы үшін құзыретті органдарымен бекітілген тарифтерге және ортақ есептеу приборларының көрсеткіштеріне немесе энергия ресурстарының (тұтынудың) бекітілген шығын нормаларына сүйене отырып айқындалады.

Пайыздық табыстар тиімді пайыз мөлшерлеме әдісін қолданып, қаржылындару уақыты ішінде тепе-тең мойындалады.

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Қызметкерлерге сыйлықақы беру

(i) Қызметкерлерге ұзақ мерзімді сыйлықақы беру

Топтың кәсіпорындары, ұжымдық еңбек шартының ережелеріне сәйкес, өз қызметкерлерін ұзақ мерзімдік сыйлықақылармен қамтамасыз етеді. Шарттар, мысалы, Топтың қызметкерлеріне жұмысқа жарамсыз болған жағдайда, мерейтой, мерт болу жағдайы бойынша сыйлықақыны беруді және өзге төлемдерді қаржылық көмек ретінде көрсетуді көздейді. Бөлек жәрдемақыны алуға арналған құқық зейнетке дейін қалған жұмыс істеу мерзіміне тәуелді және қызметкердің ең төмен жұмыс өтілі бар болуына байланысты ұсынылады.

Топтың қаржыланатын зейнетақы жүйесі жоқ. Әрбір есеп беру кезеңіндегі міндеттеме зейнеттік міндеттемелердің ағымдағы құнын білдіреді. Жыл ішінде туындайтын актуарийлік пайда мен залалдар жылдағы пайда мен залалдарда көрсетіледі. Осы мақсат үшін актуарийлік пайда мен залалдарға актуарийлік ұсыныстардағы өзгерістер ықпалы да, актуарийлік ұсыныстар мен іс жүзіндегі деректер арасындағы айырмашылықтардың өткен тәжірибесінің ықпалы да кіреді.

Еңбек қызметі аяқталысымен болатын міндеттемелер бойынша актуарийлік пайда мен залалдар, олар туындаған кезең ішіндегі өзге жиынтық табыстар құрамында көрсетіледі. Зейнетақылық міндеттемелердің ағымдағы құнындағы өзге өзгерістер, қызметтер бойынша ағымдағы шығындар құнымен қоса, жылдағы пайда мен залалдарда мойындалады.

Белгіленген ақша төлемдері бар зейнетақылық міндеттемелерді есепке алуда қолданылған ең елеулі ұсыныстарға дисконт мөлшерлемесі, кадрлар ағымы туралы ұсыныстар және өлім коэффициенті кіреді. Дисконт ставкасы болашақ міндеттемелердің келтірілген таза құнын айқындау үшін пайдаланылады, және әрбір жылда осындай міндеттемелер бойынша дисконтты алып тастау, пайыздық табыс ретінде, жылдағы пайда мен залалдарға жатқызылады. Өлім туралы ұсыныс, міндеттемелердің келтірілген таза құнын алу үшін дисконтталатын, сыйлықақылардың болашақ төлем ағымын болжау үшін қолданылады.

Топ қызметкерлерінің жұмысқа жарамсыз болған жағдайда, мерейтой, мерт болу жағдайы бойынша қаржылық көмек көрсетумен қоса, қызметкерлеріне сыйлықақы беруді қызметкерлерге өзге де ұзақ мерзімдік сыйлықақыларды беру ретінде қарастырады. Осындай сыйлықақыларды алуға арналған құқық қызметкердің ең төмен еңбек өтілі бар болуына тәуелді. Осындай сыйлықақылар бойынша күтілетін шығыстарды есептеу, белгіленген ақша төлемдері бар зейнет жоспарларын есептеген кезде қолданылатын әдіс бойынша қызметкердің осындай міндеттемелер тәуелсіз білікті актуарийлермен жыл сайынғы негізінде бағаланады.

(ii) Жалақыға, зейнетақыны төлеуге шығыстар және байланысты аударымдар

Жалақыға, зейнетақылық аударымдарға, әлеуметтік сақтандыру қорына салымдар, жыл сайынғы төленген еңбек демалыстарына және ауру парағына, сыйақылар мен ақшалай емес жеңілдіктерге шығыстар Топтың қызметкерлерімен тиісті жұмыстың жүзеге асырылуына орай есептеледі. Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Топ қызметкерлердің жалақысынан зейнетақы аударымдарын жасайды және оны бірегей жинақтаушы зейнеткерлік қорына аударады. Қызметкер зейнетке шығарда барлық зейнетақылық төлемдер бірегей жинақтаушы зейнеткерлік қорымен жүзеге асырылады.

Акцияға пайда

Акцияға пайда, Компанияның акциялар ұстаушылар үлесіне келетін пайда мен залалды, есеп беру жыл ішінде айналымда болған, пайдаға қатысатын акциялардың орташа өлшенген акциялар санына бөлу арқылы айқындалады.

Сегменттер бойынша есептілік

Сегменттер бойынша есептілік операциялық қызметіне жауапты Топ басшысына ұсынылатын ішкі есептілікке сәйкес құрастырылады. Егер сегменттің ақша түсімі, табысы немесе активтері жиынтық ақшалай түсімінің, жиынтық табыстың немесе барлық операциялық сегменттердің жиынтық активтерінің он пайызынан төмен құрайтын болса, сегмент бөлек ашылуы тиіс.

4. Есеп саясатын қолданудағы маңызды есеп айырысу бағалауы мен кәсіби ой-пікірлер

Топ, келесі қаржы жылдағы қаржылық есептілікте көрсетілетін сомасына және активтер мен міндеттемелердің баланстық құнына ықпал ететін есептесу бағалауы мен ұйғарындарды өндіреді. Есептесу бағалауы мен ой-пікірлер үнемі талдауға жатады және басшылықтың өткен тәжірибесіне және басқа факторларға, соның ішінде, қалыптасқан жағдайда негізделген деп саналатын болашақ жағдайларға қатысты күтілетіндерге негізделеді. Есеп саясатын қолдану процесінде басшылық сондай-ақ кәсіби ой-пікірлерді пайдаланады, бұған есептесу бағалауға байланысты ой-пікірлер кірмейді. Қаржылық есептілікте көрсетілген сомаларға ең елеулі ықпал ететін кәсіби ой-пікірлерге және, келесі қаржылық жыл ішіндегі активтер мен міндеттемелердің әділ бағасын елеулі түзету қажеттілігіне жеткізетін есептесу бағалауға мыналар кіреді:

Үздіксіз қызмет қағидасы

Қысқа мерзімдік міндеттемелер құрамына негізгі қарыздың 500 миллион АҚШ долларына 2010 жылғы мамырда шығарылған бес жылдық облигациялар бойынша берешек кіреді (36 Ескерту). Ол қарыз бойынша өтеу мерзімі 2015 жылғы мамырда басталады. Топ кредиторлар тобынан 450 миллион АҚШ доллары сомасына және өз қаражаты есебінен айырмашылыққа синдицирленген қарыз түрінде тартылған қаржыландыру есебінен 2015 жылда облигациялар бойынша берешектің өтелуін жоспарлап отыр.

2015 жылғы 19 қаңтарда Топ бес банктермен (The Bank of Tokyo Mitsubishi UFJ Ltd, Citibank N.A., Deutsche Bank AG, Mizuho Bank Ltd, Sumitomo Mitsui Banking Corporation Europe Limited) жалпы сомасы 450 миллион АҚШ долларына қамтамасыз етілмеген синдицирленген келісімге қол қойды. Облигацияларды қайта қаржыландыру аталған синдицирленген қарызның мақсаты болып табылады. Қарызды өтеу мерзімі 2019 жылдың маусымында басталады.

Басшылық қайта қаржыландыру 2015 жылы ойдағыдай жүзеге асырылады деп сенімді, және Топ өз қызметін үздіксіз қызмет қағидатына сәйкес жалғастырады. Осындай ой-пікірді қабылдау кезінде басшылық Топтың ағымдағы жоспарын, қаржы жағдайын және қаржы ресурстарына қол жетімділігін назарға алды.

Уран қоры

Уран қоры Топтың, активтер құнын және тозу мен амортизациялау бойынша аударымдарды айқындау үшін қолданылатын ақшалай қаражатының болжаулы жылжуын бағалаудың негізгі компоненті болып табылады. Қорлардың бағалауы кен орындарын егжей-тегжейлі барлау нәтижесінде жүргізіледі, Қазақстан Республикасының геология Комитетінің Мемлекеттік минералдық қорлар комиссиясымен (МҚК) қарастырылып бекітіледі. МҚК бекітілген геологиялық қорлар мемлекеттік балансқа қойылады да қосымша жүргізілген барлау нәтижесі бойынша қайта қарастырылуы мүмкін. Кен телімі ауданында қосымша барлау жүргізу қажеттілігі өндіру процесіндегі эксплуатациялық барлаудағы жаңа кен денелерін тапқанда немесе егжей-тегжейлі барлау мәліметтері бойынша кен телімі контурында түрлі себептермен өнеркәсіп санатына ауыстырылмаған және мемлекеттік балансқа қойылмаған немесе уран ресурстары бар болған жағдайда немесе расталмаған жағдайда қорларды есептен шығару есептемесі нәтижесінде туындайды. Қорлардың расталмауы әдеттегідей кен қиылысының дұрыс үйлестірілмегендіктен, барлау желісінің тығыздығын негізсіз таңдаудан, геологиялық барлау жұмысы әдістері мен сатыларының бұзылғандығынан туындайды. Әдеттегідей, әр кен бойынша өндіру сатысында қорларды ашу барысында олар МҚК бекіткен геологиялық қорлардан көбірек немесе азырақ жағына айырмашылығы болады. Жер қойнауын пайдаланушы мемлекет алдында бүкіл кен орыны бойынша қорлар үшін есеп береді. Барлық кен орындары бойынша теңгерімдік қорлардың жүйелі түрде расталмауы орын алатын жағдайлар өте сирек. Жер қойнауын пайдаланушы санат бойынша қорлар санына өздігінше өзгерістер енгізуге құқығы жоқ. МҚК сараптамалық қорытындысы жер қойнауы келісімшартының айырып алғысыз бөлігі болып табылады және жер қойнауы келісімшартының жұмыстық бағдарламасы мен кен орынының (учаскенің) өндірістік істеп өтеу жобасын әзірлеуге негіздеме болып табылады. Қордың бар болуы барлық қорларды экономикалық тұрғыдан ұтымды негізінде алуға болатынын білдірмейді. МҚК бекіткен қорлардың бөлігі нақты өндіру және бекітілген жоспарланған шығындар көлемінде мекеме балансынан жыл сайын есептен шығарылуға тиісті. Өндіруге жоспарланған уран саны Келісімшарттың жұмыстық бағдарламасына және бекітілген істеп өтеу жобасына сәйкес болу керек. Өндіріс жоспарларына келісімшарттың істеп өтеу жобасы мен жұмыстық бағдарламасын орнатылған тәртіпте қайта қарастырып, оларды бекітусіз оларға өзгерістер енгізуге тыйым салынады. Егер де өндірудің нақты көлемдері бекітілгеннен 20 %-дан аспайтындай айырмашылығы болса, жобалық құжаттарға өзгерістер енгізудің қажеттілігі жоқ.

Қаржылық емес активтердің құнсыздануы

Әрбір есеп беру кезеңінің аяғында Топ активтердің (генерирленген бірліктердің) бағалауын олардың құнсыздану мүмкіндігі белгілерін анықтау үшін жүргізеді. Осындай белгілер бар болған кезде активтердің өтелетін құны есептеледі және оның баланстық құнымен салыстырылады. Баланстық құнының өтеу құнынан артуы құнсыздану ретінде мойындалады. Топ гудвилге қатысты жылына бір реттен кем емес құнсыздануға тестілеу жүргізеді.

4. Есеп саясатын қолданудағы маңызды есеп айырысу бағалауы мен ой-пікірлер (жалғасы)

Активтің немесе генерирлеуші бірліктің өтелетін құны екі мөлшердің ең көбін білдіреді: осы активтің (осы бірліктің) пайдалану құндылығын (қолдану құнын) және, сатуға арналған шығындарды есептен шығарып, оның әділ құны. Пайдалану құндылығын есептеу Топтан, Топтың активті (генерирлеуші бірлікті) қолданудан түскен ақшаның алдағы жылжуына бағалауды құрастыруды талап етеді. Ақшаның алдағы жылжуын бағалауға болашақ тауар (уранның және өзге өнімнің және қызметтердің) бағасына, дисконт мөлшерлемесіне, өсу қарқынына, операциялық шығындар деңгейіне және өзге факторларына қатысты елеулі ой-пікірлер кіреді. Құнсыздану мәніне арналған тексерулер мен есеп айырысулар Топтың бизнес-модельдеріне сәйкес келетін ұсыныстарға негізделген. Субъективті сипатына байланысты бұл бағалаулардың қызметі мен ақша жылжуының іс жүзіндегі қорытындысынан айырмашылығы болуы мүмкін, кез келген осындай айырмашылықтар болашақ кезеңде құнсыздануға және тиісті активтердің баланстық құнының төмендеуіне әкеліп соқтыруы мүмкін.

Гудвил

Топ гудвилге қатысты жылына бір реттен кем емес құнсыздануға тестілеу жүргізеді. Генерирлеуші бірліктің өтелетін құны қолдану құндылығын есептесу негізінде айқындалады. Аталған есептесу 20 Ескертуде өте толық баяндалған бағалаудың қолданылуын талап етеді.

Өтелуге жатпайтын ҚҚС

2013 жылғы 31 желтоқсандағы жағдайы бойынша Топ ҚҚС-ның құнсыздануын 4,393 миллион теңге сомасымен есепке қосып мойындады (13 Ескерту). Құнсыздануды мойындау қажеттілігін айқындау кезінде басшылық ҚҚС-ты есепке қосуды талап ету мерзімі және ҚҚС-ын кеден ішіндегі «своп» операциялары бойынша талап ету мүмкіндігі сияқты факторларды ескерді. Басшылық осы бар болған фактілер мен міндеттемелер кезінде ҚҚС-ың бөлігін өтеу мүмкін емес деп тұжырымдады және, тиісінше, осы сомаға құнсыздануды мойындады.

2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ басшылығы ҚҚС-ың құнсыздануын қайта қарау қажеттілігіне талдау жүргізіп, құрылған резервті құнсыздануға стонирлеуді қажетсінетін жағдайлар болған жоқ деп тұжырымдады.

Уран өнімі өндірісіне байланысты активтер

Басшылық 2014 жылғы 31 желтоқсанында келесі факторлар уран өнімі өндірісіне байланысты активтертердің құнсыздануының белгісі ретінде қарастырылды:

- өндіру көлемдері бюджеттен төмен;
- шығындар көлемдері бюджеттен жоғары;
- жер қойнауын пайдалану келісім-шарттардың қалған мерзімі

Уран өнімі өндірісіне байланысты активтер жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтарды, өндіріске дайындалу бойынша шығындарды, жер қойнауын пайдалану құқықтарды, барлау және бағалау активтерін, қауымдастырылған кәсіпорындарға инвестицияларды, бірлескен кәсіпорындарға инвестицияларды және өзге инвестицияларды қосады. Басшылық 2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша сәйкес келетін активтердің (генерирлеуші бірліктердің) құнсыздануына тест жүргізді.

Құнсыздануды бағалау үшін активтер ең төмен деңгейде топтасады, олар бойынша басқа активтерден немесе активтер тобынан (генерирлеуші бірліктен) түсетін ақшалай қаражат ағынына елеулі дәрежеде тәуелсіз бөлек сәйкестендіру ақшалай ағындар бар. Топ әрбір кен орнын (нақты аумақты) бөлек генерирлеуші бірлік ретінде айқындады. Егер де бірнеше кен орындар технологиялық тұрғыдан бір өңдеуші зауытқа (продуктивті ерітінділерді қайта өңдеу теліміне) байланысты болса, Топ осындай кен орындарды бірегей генерирлеуші бірлік ретінде қарастырады.

Құнсыздануға жүргізілген тест қорытындысы бойынша Топ құнсызданудан болған залалдарды мойындаған жоқ, өйткені уран өнімін өндіруге байланысты активтердің (генерирлеуші бірліктердің) өтелетін құны олардың баланстық құнынан артқан болатын.

«Қазатомөнеркәсіп» ұлттық атом компаниясы» АҚ
2014 жылғы 31 желтоқсандағы шоғырландырылған қаржы есептемеге ескертулер

4. Есеп саясатын қолданудағы маңызды есеп айырысу бағалауы мен ой-пікірлер (жалғасы)

Төменде басшылық қолдану құндылығын бағалау кезінде қолданған негізгі болжамдар ұсынылған:

- уранның ортажылдық бағалары төменде ұсынылған деңгейлерде күтіледі:

	2015 ж.	2016 ж.	2017 ж.	2018 ж.	2019 ж.
U3O8 Фунтының орташа бағасы (АҚШ долларымен)	37.70	37.80	39.15	41.89	46.23

- жер қойнауын пайдалану келісімшарттарындағы анықталған көлемдерге сәйкес уранды өндіру болжамы;
- 2019 жылдан кейінгі операциялық және күрделі шығыстардың артуы жылдық 4 пайыздан 6-ты пайызға дейін құрайтын инфляцияның ұзақ мерзімді мөлшерлемесі мөлшерінде өтеді;
- дисконт ставкасы жылдық 8.09-дан 13.08-ге дейінгі пайызды құрайды.

Негізгі ұйғарындардың негізделген өзгеруі кезінде мүмкін құнсыздандудың сомасын көрсетуші сезімталдылықтың талдауы төменде ұсынылған:

- уранның ортажылдық бағалары

	2015 ж.	2016 ж.	2017 ж.	2018 ж.	2019 ж.	Құнсыздандудан болған залал
U3O8 Фунтының орташа бағасы (АҚШ долларымен)	29.50	29.65	31.30	33.73	37.33	(25,496)
U ₃ O ₈ Фунтының орташа бағасы (АҚШ долларымен)	22.62	22.68	23.49	25.13	27.74	(26,665)

- уран өндіру болжамын 20%-ға төмендету құнсыздандудан болатын 23,302 миллион теңге мөлшеріндегі залалға жеткізеді.

Бақылаудың, бірлесіп бақылаудың және елеулі ықпалдың бар болуын бағалау

Басшылық еншілес, қауымдастырылған және бірлескен кәсіпорындарында бақылаудың (бірлесіп бақылаудың және елеулі ықпалдың) бар болуына бағалауды тұрақты негізінде жүргізіп тұрады. Топ басшылары бағалауды жүргізу кезінде елеулі ой-пікірлерін қолданылады. Аталған ой-пікірлерге мыналар кіреді:

- Топқа, инвестициялар объектісі табысына елеулі ықпал ететін, маңызды қызметті басқаруға мүмкіндік беретін өкілеттіктердің бар болуын айқындау;
- табыс мөлшерлемесіне ықпал ету мақсатында инвестициялар объектісіне қатысты өз өкілдіктерін пайдалану мүмкіндігі бар екенін айқындау.

25 Ескертуде айқындалғандай, басшылық «Уранэнерго» ЖШС-ке, аталған кәсіпорында дауыстың 50%-дан астамы бар екеніне қарамастан, бақылауды жүзеге асыру үшін Топтың бар өкілдіктерді пайдалану мүмкіндігі жоқ екен деген тұжырымдамаға келді.

Сондай-ақ басшылық «Аппак» аталған ЖШС-тің қызметіне қатысты кейбір шешімдер басқа қатусышылармен бір дауыспен қабылданғанына қарамастан, Топтың бақылауы бар екені туралы тұжырымдамаға келді.

Кейінге қалдырылған активтерді мойындау

Мойындалып кейінге қалдырылған салық активі (18 Ескерту), пайдаға шағылған болашақ салыққа қарсы мүмкін шегерімнің табыс салығы сомасын білдіреді. Тиісті салық шегерім мүмкіндігі жоғары болған жағдайда ғана кейінге қалдырылған салық активі мойындалады. Болашақтағы салық салу пайданы және болашақта шегерілуі мүмкін салық шегерімдер сомасын айқындау басшылық дайындаған орта мерзімді жоспарларға және оларды болашақта экстраполяциясы қорытындыларына негізделген. Жоспарлар берілген жағдайдағы дәлелді болып есептелетін басшылықтың болжалында негізделген.

4. Есеп саясатын қолданудағы маңызды есеп айырысу бағалауы мен ой-пікірлер (жалғасы)

Кен орындарын жою және қалпына келтіру бойынша міндеттемелерге резерв

Табиғатты қорғау заңнамасына және жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттарға сәйкес Топта, өзінің операциялық қызметі нәтижесінде қоршаған ортаға келтірген залалынан айырылу, және жұмыс аяқталғанынан кейін кен орындарын және қалдықтар көмілген полигондарды жою, жабдықтарды демонтаждау және жерлерді қалпына келтіру бойынша заңдық міндеттемелер бар. Резервтер, өткен операциялық қызмет салдарынан болған міндеттемелерді туындауына қарай жою және қалпына келтіру бойынша шығындардың дисконтталған құны негізінде қалыптастырылады.

Кен орындарын жою және қалпына келтіру бойынша міндеттемелердің резерві Топпен Қазақстан Республикасының қолданыстағы табиғатты қорғау заңнамасын және келісімшарттық аумақтарында жер қойнауын пайдалану және өзге де операциялық қызметтің салдарын жою бойынша байланысты, рекультивация бойынша жұмыстарды қалпына келтіру және жүргізудің ағымдағы нормалары мен әдістеріне сәйкес келетін техникалық-экономикалық негіздемені және инженерлік зерттеулермен күшейтілген бағдарламаларды өзінше пайымдау негізінде айқындалады.

Салдарын жою бойынша шығындарды бағалау табиғатты қорғау талаптарында және заңнаманы өзінше пайымдаудағы әлеуетті өзгерістерге тап болады. Кен орындарын жою бойынша міндеттемелер олардың туындау мүмкіндігінше және олардың сомасын негізделе бағалау ықтималдылығы кезінде мойындалады.

Осындай бағалауды жүргізу кезіндегі маңызды ой-пікірлерге дисконт ставкасы және ақшалай қаражаттың жылжу мерзімі жатады. Дисконт ставкасы номиналдық жұмыс құнына қолданылған, оны басшылық болашақта кен орындарын жою және қалпына келтіру кезінде шегеді деп келтіруде. Тиісінше, басшылықтың ағымдағы бағалар бойынша өндірілген есептеу бағалауы, болжанатын ұзақ мерзімді инфляция құнын (2014 ж.: 6%; 2013 ж.: 6%) пайдаланып артқан және болашақта дисконт ставкасы негізінде дисконтталған. Дисконт ставкасы ақшалай қаражаттың уақытша құнының ағымдағы нарық бағалауын, сондай-ақ шығындардың ең үздік бағалауында ескерілмеген міндеттемелер бойынша тәуекелдерді көрсетеді. Топтың компанияларымен 2014 жылғы 31 желтоқсанда қолданылған дисконт ставкасы 6.3%-ды (2013 ж.: 6.3%) құрды

2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдайы бойынша кен орындарын қалпына келтіру бойынша міндеттемелерге деген резервтің баланстық құны 13,732 миллион теңгені (2013 ж.: 12,682 миллион теңгені) құрды. (37 Ескерту). 2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдайы бойынша қоршаған ортаны қорғауға арналған резервтің баланстық құны 2,576 миллион теңгені (2013 ж.: 2,349 миллион теңгені) құрды. (37 Ескерту). Басшылықтың бағалауы бойынша басты ой-пікірлердегі болатын өзгерістер жою және қалпына келтіру бойынша міндеттемелердің резервінде айтарлықтай өзгерістерді тудырмайды.

БН-350 реакторлық қондырғыны пайдаланудан шығару, сақтау және демонтаждау

Атом энергиясын қолдану туралы заңнамаға сәйкес пайдаланушы ұйым атом энергиясын қолданған нысандардың пайдаланудан шығарылуына, аумақтың рекультивациялауына және радиобелсенді қалдықтардың көмілуіне байланысты жұмыстарды орындау үшін шараларды көздеуге және құралдармен қамтамасыз етуге міндетті. Топқа меншік құқығымен БН-350 реакторлық қондырғы тиесілі екеніне қарамастан, басшылық Топтың оны пайдаланудан шығаруды қаржылаудан, БН-350 реакторлық қондырғысын сақтау және демонтаждау бойынша заңды міндеттемелері немесе қалыптасқан тәжірибемен шартталған міндеттемелері жоқ деп тұжырымдады. Аталған тұжырымдаманы қалыптастырған кезде басшылық мына факторларды ескерді:

- заңнама талаптарына жүргізілген талдау негізінде басшылық ағымдағы заңнамада БН-350 реакторлық қондырғыны пайдаланудан шығару, сақтау және демонтаждау бойынша нақты талаптар және орындау тетігі жоқ деген тұжырымдамаға келді;
- Қазақстан Республикасының Үкіметімен, БН-350 реакторын, оған байланысты жабдықтар мен материалды болашақ утилизациялаумен қоса, пайдаланудан шығару бойынша іс-шаралар кешенінің жүзеге асырылуына жауапты мемлекеттік органдар айқындалды;

4. Есеп саясатын қолданудағы маңызды есеп айырысу бағалауы мен ой-пікірлер (жалғасы)

- Қазіргі кезге дейін БН-350 пайдаланудан шығару шаралары реактордың пайдаланудан шығару концепциясына сәйкес мемлекеттік бюджеттен немесе түрлі халықаралық мекемелерді қоса басқа көздерден қаржыландырылды. «МАЭК – Казатомөнеркәсіп» ЖШС-тің негізгі қызметі ретінде сумен және жылумен қамтамасыз ету және де электр қуатын өндіру және сату сияқты реттелетін және сол қызметтеріне сәйкес кәсіпорын нарықта басымдық жағдай алатын Кәсіпорындардың тізіліміне кіреді.
- Қазақстан Республикасының Өкіметімен бекітілген 2020 жылға дейінгі даму келешегімен Қазақстан Республикасында 2011-2014 жылдарға атом саласын дамыту Бағдарламасына (ары қарай - Бағдарлама) мемлекеттік органмен БН-350 қондырғысын пайдаланудан шығаруды қамтамасыз ету бойынша шаралардың қоса, жауапты болып Қазақстан Республикасының индустрия және жаңа технология Министрлігі болып танылады. Сонымен қатар, Бағдарламаны іске асыру бойынша шаралар жоспары бойынша берілген шараларды қаржыландыру көзі республикалық бюджет деп көрсетілген.
- Топ құзыретті орган болып табылатын Қазақстан Республикасының энергетика Министрлігінен алған 2015 жылғы 20 ақпандағы № 14-05/4512 хатына сәйкес, Топта БН-350 қондырғысын пайдаланудан шығару бойынша жұмыстарды қаржыландыру жөнінде заңды міндеттемелер болу үшін, қаржыландыру көздері және де БН-350 қондырғысын пайдаланудан шығару бойынша жұмыстарды ұйымдастыру жөнінде негізгі шаралар белгіленген Қазақстан Республикасының Өкіметінің жаңа Үкімі қабылдануға тиіс. Тиісінше, басшылық берілген шоғырландырылған қаржылық есеп-қисапта резервты мойындауда қажеттілік жоқ деп тұжырымдады.

Келешекте осы сұрақты қайта қарастыруға әкелетін жағдайлар болашақта болуы мүмкін. Болашақта жағдайлардың дамуына байланысты, есепті күнге басшылық барлық орын алатын факторларды ескере отырып міндеттемелердің бар екендігін бағалайтын болады. Егер болашақта БН-350 қондырғысын пайдаланудан шығару бойынша жұмыстарды қаржыландыру жөнінде міндеттемелер Топқа берілетін болса, бұл тиісті резервты көрсету қажеттілігіне әкеледі.

Алу құны бойынша ескерілетін инвестициялар

27 Ескертуде айқындалғандай, 2007 жылғы қазанда Топ жалпы сомасы 540,000 мың АҚШ долларына (TNEH-US-пен 400,000 мың АҚШ долларын және TNEH-UK-пен 140,000 мың АҚШ долларын) А класстағы «Toshiba Nuclear Energy Holdings (US) Inc.» (бұдан әрі - «TNEH-US») және «Toshiba Nuclear Energy Holdings (UK) Inc.» (бұдан әрі - «TNEH-UK») компаниялар акцияларының 10%-нан алды. Топ TNEH-US және TNEH-UK-қа елеулі ықпалды жасамайтынын, қаржы және операциялық қызметтің шешімін қабылдауға қатыспайтынын ескере отырып, аталған инвестициялар сатуға қолда бар инвестициялар ретінде жіктелінген болатын.

TNEH-US және TNEH-UK-ке деген инвестициялар алудың іс жүзіндегі құны бойынша есептеледі, өйткені жеткілікті сенімділік дәрежеде олардың өділ құнын растап бағалай алмайды. Инвестициялардың кәсіпорындар-объектілері өз қызметі туралы соңғы қаржы ақпаратты жария еткен жоқ, олардың акциялары биржада белгіленбеген, және жалпы қол жетімді кездерде осы акциялармен жақын арада жасасылған сауда мәмілелер бағасы туралы ақпарат жоқ.

Әрбір есеп беру кезеңге басшылық іс жүзіндегі құны бойынша есептелетін инвестициялардың құнсыздану белгісі бар екенін бағалайды. Басшылық 2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдайы бойынша құнсыздану белгілері жоқ деп айқындады (2013 ж.: құнсыздану белгілері жоқ).

Негізгі жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтарды пайдалы қолдану мерзімдері

Негізгі жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтардың пайдалы қызмет ету мерзімін бағалау ұқсас активтерге қатысты бар тәжірибенің негізінде кәсіби ой-пікірлерді қолданып жүргізілді. Осы активтерге байланысты болашақ экономикалық пайдалар, негізінде, оларды қолдану нәтижесінде алынатын болады. Алайда, технологиялық немесе коммерциялық тұрғыдан тозған, сондай-ақ жабдықтардың тозуы сияқты басқа да факторлар, осы активтерге байланысты, экономикалық пайданың азаюына жеткізеді. Басшылық жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтардың пайдалы қолданудың қалған мерзімін активтердің ағымдағы техникалық жағдайына сүйеніп және, осы активтер Топқа экономикалық пайданы әкелу кезең ішіндегі есептесу кезеңін ескеріп бағалайды. Осы ретте мына негізгі факторлар назарға алынады: (а) активтерді пайдаланудың күтілетін мерзімі; (б) жабдықтардың пайдалану сипаттамасына және техникалық қызмет көрсету регламентіне тәуелді күтілетін физикалық тозу; және (в) нарық жағдайлары өзгеру нәтижесінде жабдықтардың технологиялық немесе коммерциялық тұрғыдан моральдік тозуы. Топтың жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтардың көбі олардың пайдалы қызмет ету мерзімі ішінде тікелей желілі әдісімен кем дегенде жыл сайын амортизацияланады, кез келген өзгерістер перспективалық тозу ставкасына және активтердің баланстық құнына ықпал етуі мүмкін.

4. Есеп саясатын қолданудағы маңызды есеп айырысу бағалауы мен ой-пікірлер (жалғасы)

Активтерді пайдалы қолданудың есептесу мерзімдері басшылықтың бағалауынан 10%-ға айырмашылығы болса, жылдағы амортизациялық аударымдар 2014 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылда 1,015 миллион теңгеге артуға/ азаюға тиісті еді (2013 ж.: жылда 968 миллион теңгеге артуға/ азаюға).

Уран өнімін өндіруге байланысты активтердің амортизация мөлшерлерін бағалау мерзімдері

Уран өнімін өндіруге байланысты негізгі құрал-жабдықтар, өндіріске дайындау бойынша шығындар және жер қойнауын пайдалануға арналған құқықтар, минералдық қорды бағалауға сүйеніп, кен орнын пайдалану мерзімі ішінде өндірістік әдісті қолданып амортизацияланады. Бағалау кезінде қолданыста болған болжамдар минералдық қорын айқындау кезінде жаңа ақпараттың түсуіне қарай өзгеруі мүмкін. Кез келген өзгерістер перспективті тозу нормаларына және активтің баланстық құнына ықпал етуі мүмкін.

Өндірістік әдіс бойынша мөлшерін есептесуге болашақта іс жүзінде болатын өндіру болжамдалған өндіруден айырмашылығы болатын факт ықпал етуі мүмкін. Ауытқу факторлардың немесе минералдық қорларды бағалауда қолданылған болжамдардың елеулі өзгеру нәтижесінде болуы мүмкін. Осындай факторларға мыналар кіреді:

- Минералдық қорларды бағалаудағы өзгерістер;
- Минералдық қор сортының кейде елеулі өзгеруі;
- Кен орындарда алдын ала болжамдалмаған операциялық проблемалар; және
- Күрделі және операциялық шығындардағы, қайта өңдеу мен рекультивациялаудағы шығындар, дисконттау ставкасындағы және, мүмкін, минералдық қордың экономикалық сипаттамасына теріс ықпал ететін, ауыстыру бағамындағы өзгерістер.

Қорды бағалау кезеңнен кезеңге ауысуы мүмкін, бұл Топтың қаржы нәтижесіне ықпал етеді. Қордағы осындай өзгерістер тозуды есептеуге, активтердің баланстық құнына және активтерді жою бойынша міндеттемелерге арналған резервтер мөлшерлемесіне ықпалы бар. 2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша уран өнімі өндірісіне байланысты активтер құны 58,060 миллион теңгені құрды (2013 ж.: 51,967 миллион теңге).

Салық заңнамасы және трансферттік бағаның құралу заңнамасы

Қазақстан салық заңнамасы және трансферттік бағаның құралу заңнамасы өртүрлі түсіндіру мүмкіндігін жасайды. (40 Ескертуді қараңыз)

Өтелуге жататын ҚҚС

Топта нөльдік мөлшерлеме бойынша салық салынатын өнімнің едәуір бөлігін экспорттаудың нәтижесінде туындаған өтелуге жататын ҚҚС-тің елеулі сомасы бар. ҚҚС тауарлардың экспорттауына қолданылатын салық заңнамасының талаптарын сақтаған кезде ақшалай қаражаттарды ҚҚС-пен төлеу немесе қайтарумен есепке алу арқылы өтеледі. Басшылық ҚҚС-ті қайтару туралы салық заңнамасы талаптарының сақталуына бағалауын тірек ете отырып, 2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ҚҚС өтеуін бағалады, және резерв құруға қатысты бөлігін қоспағанда, өтелуге жататын ҚҚС-тің барлық сомасы қайтаруға жатады деп шешті. Қайтару бағалауын жүргізген кезде, басшылық өткен кезеңдердегі ҚҚС-ті қайтару тәжірибесіне жүгінді.

5. Жаңа және қайта қаралған стандарттар мен түсіндірулерді қолдану

Төменде көрсетілген стандарттар мен түсіндірулер Топ үшін 2014 жылғы 1 қаңтардан бастап міндетті болды.

Қаржы активтері мен қаржы міндеттемелерді өзара есепке алу - 32-ші ҚЕХС-ке (IAS) түзетулер (2011 жылғы желтоқсанда шығарылған және 2014 жылғы 1 қаңтардан басталатын немесе осы күннен кейінгі жыл кезеңдерінде күшіне енеді). Осы өзгерісті кейбір өзара есепке алу өлшемдерін қолданған кезде пайда болған қайшылықты жою мақсатында, 32-ші ҚЕХС-ті (IAS) қолдану жөніндегі басшылық енгізді. Бұған «қазіргі уақытта заңнамамен белгіленген есепке алу құқығы бар» деген сөйлемнің және нетто-негізде есеп айырылысқан кейбір жүйелер жалпы негізде есеп айырылысқан баламалы жүйелер болып есептелуі мүмкін деген мағынаны түсіндіру енеді. Стандарттың осы өзгерістері қаржы активтері мен қаржы міндеттемелерін өзара есепке алу кезінде есепке алынды (44 Ескерту).

«Инвестициялық кәсіпорындар» 10-шы ҚЕХС (IFRS), 12-ші ҚЕХС (IFRS) және 27-ші ҚЕХС-ке (IAS) түзетулер (2012 жылғы 31 қазанда шығарылған және 2014 жылғы 1 қаңтардан басталатын жыл кезеңдерінде күшіне енеді). Осы өзгеріс инвестициялық кәсіпорындар (i) оларға инвестицияларды басқару жөніндегі қызметтерді ұсыну мақсатында инвесторлардан қаражат алатын; (ii) оның бизнесінің мақсаты тек қана капитал құнының немесе инвестициялық табыстың өсуінен түскен табысты алу үшін қаражаттарды инвестициялау болып табылады деп өзіне өз инвесторларының алдында міндеттеме алатын; және (iii) олардың әділ құнының негізінде инвестициялар қызметінің қорытындысы бойынша бағалайтын және айқындайтын кәсіпорын деген анықтама енгізді. Инвестициялық кәсіпорын өзгерістер пайда мен залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша өзінің еншілес кәсіпорындарын ескеруі, және тек кәсіпорынның инвестициялық қызметіне жататын қызметтерді ұсынатындарға ғана шоғырландыруы тиіс. Қайта қаралған 12-ші ҚЕХС-ке (IFRS) сәйкес, кәсіпорын инвестициялық болып табыла ма әлде жоқ па деген айқындауға енгізілмеген, еншілес кәсіпорынға қаржылық немесе өзге қолдау көрсету туралы ақпаратты ашуға пайдаланылатын елеулі пайымдаманы қоса, қосымша ақпаратты ашу талап етіледі. Бұдан басқа, бұл қолдау ұсынылды ма әлде оны тек ұсыну ниеті ғана болуына қарамастан, шоғырландырылған қаржы есептілігіне енгізілмеген еншілес кәсіпорынға қаржылық немесе өзге қолдау көрсету туралы ақпаратты ашу қажет. Стандарттардың осы өзгерістері Топтың шоғырландырылған қаржы есептілігіне әсер еткен жоқ.

«Алымдар» - 21-ші КҚҚҚҰ-ке (IFRIC) түсіндіру (2013 жылғы 20 мамырда шығарылған және 2014 жылғы 1 қаңтардан басталатын жыл кезеңдерінде күшіне енеді). Осы түсіндіру пайдаға салынатын салықтан басқа, алымдарды төлеу жөніндегі міндеттемелерді есепке алу тәртібін түсіндіреді. Оның нәтижесінде міндеттеме түзілетін міндеттеу оқиғасы алымды төлеу жөніндегі міндеттемеге әкелетін заңнамамен айқындалатын оқиға болып саналады. Кәсіпорын экономикалық себептерге байланысты болашақ кезеңде қызметін жалғастыру немесе кәсіпорын кәсіпорынның үздіксіз қызмет қағидасының негізінде қаржы есептілігін дайындау фактісі міндеттеменің түзілуіне әкелмейді. Аралық және жылдық қаржы есептілігінің мақсатында танудың бір қағидаттары қолданылады. Шығаруға арналған үлестемелерді сату бағдарламасымен байланысты туындайтын міндеттемелерге түсіндіруді қолдану міндетті болып табылмайды. Осы түсіндіру Топтың шоғырландырылған қаржы есептілігіне елеулі әсер еткен жоқ.

«Қаржылық емес активтер үшін өтелетін сома туралы ақпаратты ашу» 36-шы ҚЕХС-ке (IAS) түзетулер (2013 жылғы 20 мамырда шығарылған және 2014 жылғы 1 қаңтардан басталатын жыл кезеңдерінде күшіне енеді; өзгер 13-ші ҚЕХС (IFRS) сол есепті және салыстырмалы кезеңге қатысты қолданылған жағдайда, мерзімінен бұрын қолдану рұқсат етіледі). Осы түзетулер өтелетін құнға қатысты ақпаратты ашу туралы талапты болдырмайды, егер ақшалай қаражаттарды туындадатын бірлік пайдалы пайдаланудың белгісіз мерзімісіз, сондай-ақ құнсызданудың жоқтығымен гудвилл немесе материалдық емес активтерді қамтыса. Стандарттың осы өзгерісі Топтың шоғырландырылған қаржы есептілігіне елеулі әсер еткен жоқ.

«Туынды құралдардың новациясы және хеджирлеуді есепке алуды жалғастыру» 39-шы ҚЕХС-ке (IAS) түзетулер (2013 жылғы маусымда шығарылған және 2014 жылғы 1 қаңтардан басталатын жыл кезеңдерінде күшіне енеді). Хеджирлеу құралы ретінде айқындалған туынды құрал арнаулы талаптарды сақтай отырып, заңнамаға немесе нормативті актілерге сәйкес орталық контрагентпен клирингті жүзеге асыру үшін жаңартылған жағдайда (яғни тараптар бастапқы контрагентті жаңасына ауыстыру туралы келіссе), осы өзгеріс хеджирлеуді есепке алуды жалғастыруды рұқсат етеді. Стандарттың осы өзгерісі Топтың шоғырландырылған қаржы есептілігіне елеулі әсер еткен жоқ.

«Қазатомөнеркәсіп» ұлттық атом компаниясы» АҚ
2014 жылғы 31 желтоқсандағы шоғырландырылған қаржы есептемеге ескертулер

6. Жаңа есептік ережелер

2015 жылғы 1 қаңтардан және осы күннен кейін басталатын, және Топ әлі мезгілінен бұрын қабылдамаған Топтың жылдық кезеңдері үшін міндетті болып табылатын бірқатар жаңа стандарттар мен түсіндірулер жарияланды.

«Қаржы құралдары: жіктелім және бағалау» 9-шы ҚЕХС (IFRS) (2014ж. шілдесінде енгізілген өзгерістермен бірге 2018 жылдың 1 қаңтарынан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін) . Стандарттың негізгі айырмашылығы мынада болып табылады:

- Қаржы активтер бағалаудың үш санат бойынша жіктелуі тиіс: соңынан амортизацияланған құны бойынша бағаланатын, өзгерістері өзге жиынтық табыста көрсетілетін әділ құны бойынша бағаланатын және өзгерістері пайда мен залал құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша бағаланатын.
- Борыш құралдарының сипаттамасы қаржылай активтерді басқару бойынша мекеменің бизнес-моделінен және шарттармен қарастырылған қаржы құралдарының ағыны тек қана негізгі қарыз бен пайыздарды жабу есебіндегі төлемдермен байланысты. Егер де борыш құралы ақша алуға қарастырылған болса, және де ол тек негізгі қарыз бен пайыздарды жабуды ғана қарастыратын болса, ол амортизацияланған құнмен портфельде ұсталатын борыш құралдарын активтер бойынша қаржы ағымдарын алу үшін ұстап және активтерді сататын болса, олар өзге жиынтық табыс құрамында кейін әділ құнмен бағаланатын болып сипатталады. Ақшалай ағымдары жоқ, тек қана негізгі қарыз бен пайыздар есебіндегі төлемдер болып табылатын қаржылық активтерді әділ құнмен бағалау тиіс, ол бойынша өзгерістер пайда және залал құрамында көрсетіледі (мысалы, туынды қаржылық құралдар). Кіріктірме қаржы құралдары қаржылық активтерден енді бөлінбейді, бірақ тек қана негізгі қарыз бен пайыздар есебіндегі төлемдерді қарастыратын шартты бағалағанда ғана есептеледі.
- Үлестік құралдарға инвестициялар әрдайым әділ құны бойынша бағалануы тиіс.
- Бұл орайда, егер де құрал сатуға арналмаған болса, басшылық әділ құнның өзгеруін өзге жиынтық табыс құрамында көрсету туралы өзгертілмейтін шешім қабылдауы мүмкін. Егер үлестік құрал сатуға арналған болса, әділ құнының өзгерулері табыс пен залал құрамында көрсетіледі.
- Қаржы міндеттерін жіктеу мен бағалауға қатысты 39-шы ҚЕХС (IAS) талаптарының көпшілігі 9-шы ҚЕХС-қа (IFRS) өзгеріссіз ауыстырылды. Негізгі айырмашылық кәсіпорынға пайда немесе залал құрамындағы, өзге жиынтық табыс құрамындағы әділ құн бойынша көрсетілген санаттарға жатқызылған қаржы міндеттері бойынша меншікті кредиттік тәуекелдің өзгерістер тиімділігін ашу талабы болып табылады.
- 9-шы ҚЕХС-қа (IFRS) құнсызданудан болған залалды мойындаудың жаңа үлгісін енгізеді: күтілетін кредиттік залалдар үлгісі. Бастапқа мойындау мезетінен қаржы активтерінің кредиттік сапасының өзгеруінде негізделген «үш кезеңді» тәсіл бар. Іс жүзінде жаңа ережелер алғашқы қаржылық активтерді мойындауда құнсызданудан түскен кредиттік залал болып табылмайтын 12 айдағы күтілетін кредиттік залалдар сомасындағы залалдарды мекеме бірден мойындау керектігін көрсетеді (немесе саудалық дебиторлық берешек үшін қаржылық құралдың бар мезгіліндегі күтілетін кредиттік залал сомасында). Егер де кредиттік тәуекелде әсерлі көтерілу орын алса, онда құнсыздану 12 айда күтілетін емес, қаржылық құралдың мезгілінде күтілетін кредиттік залалдарға қарай бағаланады. Үлгі саудалық дебиторлық берешек пен қаржылық жалға алу бойынша дебиторлық берешектің операциялық оңайлатуын қарастырады.
- Хеджирлеуді есепке алу талабына есептің тәуекелдерді басқарумен одан да тығыз байланысын орнату үшін түзету енгізілді. Стандарт кәсіпорындарға 9-шы ҚЕХС-тың (IFRS) құрамындағы хеджирлеуді есепке алу талабын қолдануымен, және барлық хеджамдарға 39-шы ҚЕХС-ты (IAS) қолдануын жалғастыруымен есеп саясаты арасында таңдау мүмкіндігін береді, өйткені қазіргі уақытта стандарт макрохеджирлеу жағдайлары үшін есепке алу көзделмеген.

«Белгіленген төлемдермен зейнетақы жоспарлары: қызметкерлердің жарналары» 19-ші ҚЕХС-қа (IAS) түзетулер (2013 жылғы қарашада шығарылған және 2014 жылғы 1 шілдеден басталатын жыл кезеңдерінде күшіне енеді). Түзету егер қызметкердің жарна сомасы оның еңбек өтіл жылының санына байланысты болмаса, жарналарды оның барлық қызмет кезеңіне жатқызудың орнына, қызметкердің тиісті қызметтерді көрсеткен кезеңінде қызметтер құнын азайту ретінде кәсіпорындарға қызметкерлердің жарнасын тануға рұқсат береді. Түзету Топтың қаржы есептілігіне елеулі әсер етпейді деп күтілуде.

6. Жаңа есептік ережелер (жалғасы)

Жыл сайынғы ҚЕХС жетілдіру, 2012 ж., (2013 ж. желтоқсанда шықты және 2014 ж. 1 шілдеден басталатын жылдық кезеңдер үшін немесе, өзгеріс көрсетілмесе, осы күннен кейін күшіне енеді). Жетілдіру жеті стандарттағы өзгерістерді білдіреді. ҚЕХС (IFRS) 2-ге «өту шарты» деген терминнің анықтамасын нақтылау үшін түзетулер енгізілді және «қызмет нәтижелеріне қол жеткізу шарттары» және «қызмет мерзімінің шарттары» үшін жекелеген анықтамалар енгізілді. Түзету ұсынылған күні 2014 ж. 1 шілдеге немесе неғұрлым кейінгі күнге сәйкес келетін акцияларға негізделген төлемдермен операциялар жасау үшін енгізіледі. ҚЕХС (IFRS) 3-ке қаржылық инструментті анықтауға жауап беретін шартты өтемді төлеу жөніндегі міндеттемені (1) қаржылық міндеттеме немесе ҚЕХС (IAS) 32 анықтамасының негізіндегі капитал ретінде сыныпталыды, және (2) капитал болып табылмайтын көз келген шартты өтем қаржылық, сонымен бірге қаржылық емес ретінде, әрбір есептік күнге әділетті құны бойынша бағаланады, ал әділетті құнның өзгерістері пайдада немесе залалда көрініс табады деп түсіндіретін түзетулер енгізілді. ҚЕХС (IFRS) 3-ке түзетулер сатып алу күні 2014 ж. 1 шілдеге немесе неғұрлым кейінгі күнге сәйкес келетін бизнесті біріктіру үшін күшіне енеді. Қайта қаралған ҚЕХС (IFRS) 8-ге сәйкес, (1) агрегацияланған сегменттердің ұқсас экономикалық өрекшеліктерге ие болатын фактіні анықтаған кезде бағаланатын агрегацияланған сегменттер мен экономикалық көрсеткіштердің сипаттамаларын қоса алғанда, басшылықтың операциялық сегменттерді агрегациялағанда шығарылған кәсіптік пайымдарына қатысты, ақпаратты ашуын ұсынуы және (2) есеп-қисапта сегмент активтерін көрсеткен кезде сегмент активтері мен компания активтерін салыстырып тексеруді орындауы қажет. Қорытынды жасау үшін ҚЕХС (IFRS) 13-ке енгізілген түзету, ҚЕХС (IFRS) 13 жарияланғаннан кейін ҚЕХС (IAS) 39-дағы кейбір абзацтардың жойылуы, дисконттаудың әсері айтарлықтай болмаған жағдайда есепте көрсетілген сома бойынша қысқа мерзімдік дебиторлық және кредиторлық берешекті бағалау мүмкіндігін болдырмау үшін жасалмағанын түсіндіреді. ҚЕХС (IAS) 16 мен ҚЕХС (IAS) 38-ге кәсіпорынның қайта бағаланатын құны бойынша есептеу моделін пайдаланған кезінде жалпы баланстық құн мен жинақталған амортизацияның есептеуде қалай көрсетілетінін түсіндіретін түзетулер енгізілді. Қайта қаралған ҚЕХС (IAS) 24-ке сәйкес байланысты тарапқа есеп беретін компанияның немесе есеп беретін компанияны аналық компаниясының («басқарушы компания») персоналды аға басқарушысының ұсынуы бойынша қызмет көрсететін компания есептеледі және басқарушы компанияның көрсеткен қызметі үшін есеп беруші компанияға есептеген сомалары туралы ақпаратты ашу қажеттігі туралы талапты білдіреді.

Жыл сайынғы ҚЕХС жетілдіру, 2013 ж., (2013 ж. желтоқсанда шықты және 2014 ж. 1 шілдеден басталатын жылдық кезеңдер үшін немесе, өзгеріс көрсетілмесе, осы күннен кейін күшіне енеді). Жетілдіру төрт стандарттағы өзгерістерді білдіреді. ҚЕХС (IFRS) 1 қорытынды жасауға негізделіп енгізілген түзету стандарттың жаңа нұсқасы әзір міндетті емес, бірақ мерзімінен бұрын қолданыла алатындығын; ҚЕХС-ті алғаш қолданған компания есеп-қисапта ұсынылатын барлық кезеңдерге бір ғана стандарт қолданылған жағдайда бұл стандарттың ескі немесе жаңа нұсқасын пайдалана алатынын түсіндіреді. ҚЕХС (IFRS) 3-ке ҚЕХС (IFRS) 11-ге сәйкес кез келген бірлескен қызмет құрудың есептілігіне қолданылмайтындығын түсіндіретін түзету енгізілді. Бұл түзету сондай-ақ стандартты қолдану саласынан алынған шығарып тастау сол бірлескен қызметтің қаржылық есеп-қисабы үшін ғана жарамды екендігін түсіндіреді. ҚЕХС (IFRS) 13-ке түзету, Топтың қаржылық активі мен қаржылық міндеттемелерінің нетто-негіздегі әділетті құнын бағалауға мүмкіндік беретін ҚЕХС (IFRS) 13-тегі портфельге қатысты шығарып тастау ҚЕХС (IAS) 39 немесе ҚЕХС (IFRS) 9 қолдану саласы шеңберіндегі барлық шарттарға (қаржылық емес баптардың сатып алу-сату шарттарын қоса алғанда) қолданылатындығын түсіндіреді. ҚЕХС (IAS) 40-қа ҚЕХС (IAS) 40 және ҚЕХС (IFRS) 3 стандарттары бірін-бірі өзара жоққа шығаратын стандарттар емес екендігін түсіндіретін түзетулер енгізілді. ҚЕХС (IAS) 40-тағы басшылық нұсқаулар есеп-қисапты жасаушыларға иесі иелік ететін инвестициялық мүлік пен қозғалмайтын мүліктің арасындағы айырмашылықты жүргізуге көмектеседі. Есеп-қисапты жасаушыларға, сонымен бірге ҚЕХС (IFRS) 3-тегі басшылықты да оқып-үйрену, инвестициялық мүлікті сатып алу бизнесті біріктіру ме, әлде жоқ па, соны анықтау үшін керек. Қазіргі кезде Топ осы осы өзгерістің қаржылық есепке қалай әсер ететініне бағалау жүргізуде.

«Реттеуші тарифтер бойынша жүзеге асырылатын қызмет бойынша мерзімі өтіп кеткен төлемдер» ҚЕХС (IFRS) 14 (2014 жылғы қаңтарда шығарылды және 2016 ж. 1 қаңтардан басталатын жылдық кезеңдер үшін немесе осы күннен кейін күшіне енеді). ҚЕХС (IFRS) 14 ҚЕХС бойынша алғаш рет қаржылық есеп-қисап жасаушы кәсіпорындарға, ҚЕХС-қа өтер кезде, осының алдындағы БЕЖП талаптарына сәйкес тарифтер бойынша жүзеге асырылатын қызметке қатысты сомаларды мойындауға рұқсат береді. Алайда қазірдің өзінде ҚЕХС-ті қолданатын, бірақ мұндай сомаларды мойындамайтын кәсіпорындармен салыстырымдылық дәрежесін көтеру үшін, стандарт тарифтерді реттеудің ықпал-әсерінің басқа баптардан бөлек берілуін талап етеді. Бұл стандарт ҚЕХС-қа сәйкес дайындалған есеп-қисапты ұсынушы кәсіпорындарға қолданылмайды.

«Бірлескен операцияларға қатысу үлесін алу жөніндегі мәмілелерді есепке алу» - ҚЕХС (IFRS) 11-ге түзетулер (2014 жылғы 6 мамырда шығарылған және 2016 жылғы 1 қаңтардан басталатын жылдық кезеңдер үшін немесе осы датадан кейін күшіне енеді). Аталған түзетулерді жаңа баптардан бизнесті білдіретін, бірлескен операцияларда қатысу үлесін алу жөніндегі мәмілелерді есептеуге қатысты енгізеді.

6. Жаңа есептік ережелер (жалғасы)

«Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтардың және материалдық емес активтердің амортизациясын қолайлы есептеу әдістерін түсіндіру» - ҚЕХС (IAS) 16 және ҚЕХС (IAS) 38-ге түсініктемелер (2014 жылғы 12 мамырда шығарылған және 2016 жылғы 1 қаңтардан басталатын жылдық кезеңдер үшін немесе осы датадан кейін күшіне өнеді). Басқарманың аталған түзетуінде ҚЕХС мынаны түсіндіреді: шегерімге негізделген әдістерді активтердің амортизациясын есептеу үшін қолдану орынсыз, өйткені активті қолдануды кездейтін қызметтің шегерімі, осындай активтерге байланысты экономикалық пайданы тұтынудан айырмашылығы бар факторларды ескереді.

ҚЕХС (IFRS) 15 «Клиенттермен жасалған шарттар бойынша шегерім» (2014 жылғы 28 мамырда шығарылған және 2016 жылғы 1 қаңтардан басталатын жылдық кезеңдер үшін немесе осы датадан кейін күшіне өнеді). Жаңа стандарт негізгі принципті енгізеді, оған сәйкес шегерім тауарлар немесе қызметтер клиентке мәміле бағасы бойынша тапсырылған кезде мойындалуға тиіс. Тауардың немесе қызметтің кез келген бөлек партиясы бөлек мойындалуға тиіс, ал келісімшарттық бағадан барлық жеңілдіктер мен ретроспективтік жеңілдіктер бөлек элементтерге бөлініп беріледі. Сыйлықақы мөлшері қандай-да себептер бойынша өзгерілетін болса, ең төмен сомаларды мойындау керек, егер де олар елеулі қайта қарау тәуекеліне ұшырамаған болса. Клиенттермен жасалған шарттарды қамтамасыз етуге байланысты шығындар капиталдануға және шарттан пайданы алу мерзімі ішінде амортизациялауға тиіс.

Ауыл шаруашылығы: ҚЕХС (IAS) 16 и ҚЕХС (IAS) 41 түзетулер - «Ауыл шаруашылығы: Кәсіпорын ие болып отырған өсімдіктер» (2014 жылғы 30 маусымда шығарылған және 2016 жылғы 1 қаңтардан басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне өнеді). Аталған түзетулер кәсіпорынның иелігіндегі жүзім шағының шоғы, қаучук ағаштары мен май пальмалары сияқты өсімдіктерді есепке алудың әдістемесін өзгертеді, өйткені осындай өсімдіктер негізге құрал-жабдықтар сияқты есептеледі, өйткені олармен жасалған операциялар өндірістік болып саналады. Тиісінше, түзетулерге ҚЕХС (IAS) 41-дің орнына ҚЕХС (IAS) 16-ны қолдану саласына осындай өсімдіктер кіргізіледі. Кәсіпорынның иелігіндегі өсімдіктерде еңген өнім ҚЕХС (IAS) 41 қолдану саласында қалады. Топ аталған өзгеріс Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне әсер етпейді деп бағалайды.

«Бөлек қаржылық есептілікте үлестік қатысу әдісін қолдану» ҚЕХС (IAS) 27-ге түзетулер (2014 жылғы 30 тамызда шығарылған және 2016 жылғы 1 қаңтардан басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне өнеді). Бұл түзетулер кәсіпорындардың өзінің бөлек қаржылық есептілігінде еншілес, бірлескен және қауымдастырылған кәсіпорындарына құйған инвестицияларды есепке алу үшін үлестік қатысу әдісін қолдануға жағдай жасайды.

«Инвестормен қауымдастырылған немесе бірлескен кәсіпорындарға активтерді сату немесе салу» ҚЕХС (IFRS) 10 және ҚЕХС (IAS) 28-ге түзетулер (2014 жылғы 11 қыркүйекте шығарылған және 2016 жылғы 1 қаңтардан басталатын жылдық кезеңдер үшін немесе осы датадан кейін күшіне өнеді). Аталған түзетулер инвестормен қауымдастырылған немесе бірлескен кәсіпорындарға активтерді сатуға немесе салуға қатысты, ҚЕХС (IFRS) 10 және ҚЕХС (IAS) 28 талаптары арасындағы сәйкес келмеуді жояды. Түзетулерді қолданудағы негізгі салдары ол пайда немесе залалдар мәміле бизнеске қатысты болған жағдайда толық көлемінде мойындалатынында негізделген. Активтер бизнес болып табылмаса, пайданың немесе залалдың тек бөлігі ғана мойындалады, осы активтерге еншілес кәсіпорын ие болған жағдайда да.

Халықаралық Қаржылық есептілік стандарттарын жыл сайынғы жетілдіру, 2014 жыл (2014 жылғы 25 қыркүйекте шығарылған және 2016 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне өнеді). Түзетулер төрт стандартқа ықпал етеді. ҚЕХС (IFRS) 5 -на деген түзетулер мақсаты - істен шығу тәсілін өзгерту («сатуға арналған» деген категориядан «бөліп беруге арналған» категорияға немесе керісінше ауыстыру) сату немесе бөліп беру жоспарының өзгеруі болып табылмайды деп түсіндіру және аталған жоспарды өзгерту ретінде есепте көрсетілмеуге тиіс. ҚЕХС (IFRS) 7 түзетуінде қосымша нұсқаулар бар, олар басшылыққа тапсырылған қаржы активке қызмет көрсету бойынша келісімнің шарттары ақпаратты ҚЕХС (IFRS) 7 талаптарына сәйкес ашу мақсаттары үшін жалғасып жатқан қатысудың бар болуын білдіретінін айқындауға көмектеседі. Бұдан басқа, ҚЕХС (IFRS) 7 баяндалған өзара есептеуді аралық қаржы есептілігіне қатысты жүргізу туралы ақпаратты ашуға қатысты талаптар жоқ деп түсіндіріледі, бұл ҚЕХС (IAS) 34 сәйкес талап етілетін жағдайлар бұған жатпайды. ҚЕХС (IAS) 19 түзетулерде еңбек қызметі аяқталғанына қарай сыйлықақы төлемдері бойынша міндеттемелерге қатысты дисконттау мөлшерлемесіне, жоғары сапалы корпоративтік облигациялардың дамыған нарықта («терең нарықта») бар болуына қатысты шешімдер, немесе ориентир ретінде қай мемлекеттік облигацияларды қолдану туралы шешімдер міндеттеме көрсетілген валютада, бірақ аталған міндеттеме туындайтын елдің валютасына емес, негізделуге тиіс екені түсіндіріледі. ҚЕХС (IAS) 34 -да талап енгізілген, оған сәйкес аралық қаржы есептілік «аралық қаржы есептіліктің басқа нысанында» орналасқан орнындағы қайшы келетін сілтеме мазмұнында болуға тиіс.

6. Жаңа есептік ережелер (жалғасы)

«Ақпаратты ашу» - ҚЕХС (IAS) 1-ге түзетулер (2014 жылғы желтоқсанда шығарылған және 2016 жылғы 1 қаңтардан басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді). Стандартқа, маңыздылық деген түсінікті анықтайтын және олардың маңыздылығы жоқ деп ҚЕХС-мен талап етілетін ақпараттың ашылуын кәсіпорын ұсынбаса да болады деп түсіндіретін түсініктер, бұндай ашулар халықаралық қаржы есептіліктің айқындалған стандарт талаптарына енгізілген болса да және ең аз ашылуға қажет болып табылса да, енгізілді. Стандартқа сондай-ақ аралық жиынтық сомалардың қаржылық есептілігіне ұсыну жөніндегі жаңа басшылық енгізілген, ол стандартқа сәйкес аралық жиынтық сомалар (а) ҚЕХС-ға сәйкес мойындалу мен бағалау жүргізілетін баптар енгізілуіне тиіс; (б) аралық жиынтық сомалардың компоненттерді түсінуді қамтамасыз ететін қылып ұсынылуға және белгіленуге тиіс; (в) кезеңге дейін дәйектілі болуға тиіс; және (г) оларды ұсынуда, аралық жиынтық сомаларды және ҚЕХС-мен талап етілетін жиынтық сомаларды ұсынудан гөрі артық назар аударылмай көрсетілуіне тиіс.

«Инвестициялық компаниялар үшін шоғырландыру талаптарынан айыруды қолдану» - ҚЕХС (IFRS) 10, ҚЕХС (IFRS) 12 және ҚЕХС (IAS) 28-ге түзетулер (2014 жылғы тамызда шығарылған және 2016 жылғы 1 қаңтардан басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді). Бұл түзетулер бойынша инвестициялық компаниялар болып табылатын еншілес кәсіпорындарға құйған өз инвестицияларын пайда немесе залалдар арқылы әділ құны бойынша бағалауға міндетті. Бұдан басқа, аталған кәсіпорынның ақырғы немесе аналық кәсіпорны ашық пайдалануға қол жетімді шоғырландырылған қаржылық есептілікті ұсынған жағдайдағы шоғырландырылған есептілікті құру туралы талаптан айыру, осындай айыру еншілес кәсіпорынның шоғырлануға енгізілгеніне немесе көрсетілген ақырғы немесе аналық кәсіпорынның шоғырландырылған қаржылық есептілігінде ҚЕХС (IFRS) 10-ға сәйкес пайда немесе залалдар арқылы әділ құны бойынша бағаланғанына тәуелсіз қолданатыны туралы түсініктемемен толықтырылған.

Қазіргі кезде Топ жаңа стандарттар мен өзгерістердің қалай ықпал ететініне бағалау жүргізіп жатыр.

7. Сегмент бойынша ақпарат

Операциялық сегменттер шаруашылық қызметті жүзеге асырушы компоненттерден тұрады, сонымен қатар олар ақшалай түсімді генерирлейді немесе шығыстармен байланысты болуы мүмкін, сегменттердің операциялық қорытындыларын операциялық шешімдерге жауапты басшылық талдайды, және операциялық сегменттер үшін бөлек қаржылық ақпарат бар. Операциялық шешімдерге жауапты басшы бір адам немесе тұлғалар тобы болуы мүмкін, олар ресурстарды бөліп, кәсіпорын қызметінің қорытындысын бағалайды.

(а) *Өнім мен қызмет сипаттамасы, оларды өткізуден әрбір есептемелік сегмент ақшалай түсім алады*

Топ келесі алты есептік сегменттер шеңберінде қызметін жүргізеді:

Уран өнімі	- уранды өндіру, уран өнімін қайта өңдеу мен сату;
Бериллий өнімі	- бериллийден жасалған өнімді, сондай-ақ ғылыми зерттеулер мен өзірлеулерді шығару және сату;
Тантал өнімі	- танталдан жасалған өнімді, сондай-ақ ғылыми зерттеулер мен өзірлеулерді шығару және сату;
Энергия ресурстары	- электр энергияны, жылу энергиясын және суды өндіріп сату;
Баламалы энергетикаға арналған жабдықтар	- баламалы энергетикаға арналған жабдықтарды шығару мен сату;
Өзге операциялар	- өзге өнімді шығарып сату және негізгі өндіріске қызметтер ұсыну.

(б) *Басшылық есептемелік сегменттерді айқындау үшін қолданылатын факторлар*

Әртүрлі клиенттерге және жоғарыда көрсетілген әрбір өнімнің түрін өткізуге арналған өткізу нарығына бағытталған стратегиялық бизнес-бірліктері Топтың есептік сегменттері болып табылады. Олар бөлек басқарылады, өйткені әрбір бизнес-бірлігі үшін өз инвестициялық және маркетингтік стратегиясы қажет.

(в) *Операциялық сегменттердің пайдасын немесе залалын, активтері мен міндеттемелерін бағалау*

Талданатын қаржылық ақпарат ҚЕХС-ке сәйкес ішкі есептіліктің дайындалу талаптарын түзеулерді ескере отырып дайындалады.

Сегменттік пайда негізінде әрбір сегмент қызметінің қорытындылары бағаланады. Сегменттік табыс әрбір сегментпен алынатын жалпы пайданы білдіреді. Бұл көрсеткіш ресурстарды бөліп беру және сегмент қызметінің қорытындысын бағалау мақсатында қолданылады.

**«Қазатомнеркәсіп» ұлттық атом компаниясы» АҚ
2014 жылғы 31 желтоқсандағы шоғырландырылған қаржы есептемеге ескертулер**

7. Сегменттер бойынша ақпарат (жалғасы)

(2) Есептемелік сегменттердің пайдасы немесе залалы туралы ақпарат

Төменде Топтың 2014 ж. 31 желтоқсанда аяқталған алты айдағы есептік сегменттер бойынша табыстары мен қорытындысы келтірілген:

Миллион қазақстандық теңгемен	Уран енімі	Бериллий енімі	Тантал енімі	Энергия ресурстары	Баламалы энергетикаға арналған жабдықтар	Өзге	Элиминация	Шоғырландыру
Ақшалай түсім								
Сыртқы сатылымдар	223,124	8,531	11,843	45,719	4,417	29,111	-	332,745
Сегмент арасындағы сатылымдар	-	-	-	-	-	40,301	(40,301)	-
Жалпы ақшалай түсім	223,124	8,531	11,843	45,719	4,417	69,412	(40,301)	332,745
Жалпы сегменттік пайда	50,335	1,550	1,098	6,079	1,186	6,270	(2,389)	64,129
Өткізу бойынша шығыстар								(4,461)
Ортақ және өкімшілік шығыстар								(19,884)
Активтердің құнсыздануын қалпына келтіру								112
Активтердің құнсыздануынан болған залалдар								(5,714)
Еншілес кәсіпорынның шығып кетуінен түскен пайда								208
Бағам айырмашылығы бойынша таза табыс								(18,300)
Өзге табыстар								2,152
Өзге шығыстар								(3,476)
Қаржы табыстары								5,554
Қаржы шығыстар								(9,844)
Қауымдастырылған кәсіпорындар қорытындыларындағы үлес								12,338
Бірлескен кәсіпорындар қорытындыларындағы үлес								(3,125)
Салық салуға дейінгі пайда								19,689

Элиминациялар сегмент арасындағы транзакцияны білдіреді.

**«Қазатомөнеркәсіп» ұлттық атом компаниясы» АҚ
2014 жылғы 31 желтоқсандағы шоғырландырылған қаржы есептемеге ескертулер**

7. Сегменттер бойынша ақпарат (жалғасы)

Төменде Толтың 2013 ж. 31 желтоқсанда аяқталған алты айдағы есептілік сегменттер бойынша табыстары мен қорытындысы келтірілген:

	Миллион қазақстандық теңгемен						Шоғырлан- дыру
	Уран өнімі	Бериллий өнімі	Тангал өнімі	Энергия ресурстары	Баламалы энергетикаға арналған жабдықтар	Өзге нация	
Ақшалай түсім	189,874	7,707	13,743	39,343	1,257	36,359	288,283
Сыртқы сатылымдар	-	-	-	-	-	28,087	-
Сегмент арасындағы сатылымдар	-	-	-	-	-	-	(28,087)
Жалпы ақшалай түсім	189,874	7,707	13,743	39,343	1,257	64,446	288,283
Жалпы сегменттік пайда	42,747	772	1,271	5,775	(151)	11,051	58,378
Өткізу бойынша шығыстар							(3,960)
Ортақ және өкімшілік шығыстар							(29,302)
Активтердің құнсыздануын қалпына келтіру							882
Активтердің құнсыздануынан болған залалдар							(20,851)
Міндеттемені өтеуден және еншілес кәсіпорынның істен шығып кетуінен түскен пайда							23,930
Бағам айырмашылығы бойынша таза табыс							(1,954)
Өзге табыстар							2,971
Өзге шығыстар							(6,294)
Қаржы табыстары							4,603
Қаржы шығыстары							(8,247)
Қауымдастырылған кәсіпорындар қорытындыларындағы үлес							13,528
Бірлескен кәсіпорындар қорытындыларындағы үлес							10,123
Салық салуға дейінгі пайда							43,807

Элиминациялар сегмент арасындағы транзакцияны білдіреді.

«Қазатомөнеркәсіп» ұлттық атом компаниясы» АҚ
2014 жылғы 31 желтоқсандағы шоғырландырылған қаржы есептемеге ескертулер

7. Сегменттер бойынша ақпарат (жалғасы)

(д) Есептеме сегменттердің активтері мен міндеттемелері туралы ақпарат

Сегменттер жұмысының және сегменттер арасында ресурстарды бөліп беру қорытындысына мониторинг жүргізу мақсатында барлық активтер есептеме сегменттер арасында бөлініп беріледі, бұған қауымдастырылған және бірлескен кәсіпорындарға құйылған инвестициялар, қаржы активтері және кейінге қалдырылған сегменттер кірмейді; және барлық міндеттемелер есептеме сегменттерге бөлініп беріледі, бұған қаржы активтері, ағымдағы және кейінге қалдырылған салық міндеттемелері және өзге міндеттемелер кірмейді:

<i>Миллион қазақстандық теңгемен</i>	2014 ж.	2013 ж.
АКТИВТЕР		
Уран өнімі	291,068	305,293
Бериллий өнімі	11,676	6,644
Тантал өнімі	8,270	10,933
Энергия ресурстары	29,602	28,170
Баламалы энергетика үшін жабдықтар	42,931	37,607
Өзге	30,619	34,479
Элиминациялар	(16,584)	(67,006)
Барлық сегменттік активтер	397,582	356,120
Бөлінбеген активтер	268,415	247,627
Шоғырландырылған активтер	665,997	603,747
МІНДЕТТЕМЕЛЕР		
Уран өнімі	97,454	86,564
Бериллий өнімі	1,262	684
Тантал өнімі	894	1,126
Энергия ресурстары	9,241	8,199
Баламалы энергетика үшін жабдықтар	2,221	7,028
Өзге	4,389	2,711
Элиминациялар	(14,036)	(39,568)
Барлық сегменттік міндеттемелер	101,425	66,744
Бөлінбеген міндеттемелер	145,819	130,212
Шоғырландырылған міндеттемелер	247,244	196,956

Күрделі шығындар қаржы құралдарынан және кейінге қалдырылған салық активтерінен айырмашылығы бар ұзақ мерзімді активтердің түсуін білдіреді.

<i>Миллион қазақстандық теңгемен</i>	2014 ж.	2013 ж.
Ұзақ мерзімді активтердің өсуі		
Уран өнімі	28,718	32,841
Бериллий өнімі	404	9,344
Тантал өнімі	286	7,153
Энергия ресурстары	4,992	385
Баламалы энергетика үшін жабдықтар	3,037	234
Өзге	2,703	4,470
	40,140	54,427

«Қазатомөнеркәсіп» ұлттық атом компаниясы» АҚ
2014 жылғы 31 желтоқсандағы шоғырландырылған қаржы есептемеге ескертулер

7. Сегменттер бойынша ақпарат (жалғасы)

(е) Өнімдер мен қызметтер қиығындағы ақша түсімін талдау

Өнімдер мен қызметтер қиығындағы ақша түсімін талдау 9 Ескертуде ұсынылған.

(ж) Географиялық ақпарат

Әрбір ел бойынша ақша түсімі (оның әсерлігі бар болған кезде) бөлек мына тәрізде көрсетіледі:

<i>Миллион қазақстандық теңгемен</i>	2014 ж.	2013 ж.
Қазақстан	80,634	76,432
Қытай	75,103	72,241
Америка Құрама Штаттары	53,344	54,520
Жапония	31,449	25,114
Франция	28,369	31,390
Үндістан	17,953	13
Германия	11,609	1,817
Канада	10,174	-
Оңтүстік Корея	7,993	7,759
Ресей	4,427	10,749
Австрия	1,301	781
Швейцария	-	6,884
Өзге	389	583
Барлық ақша түсімі	322,745	288,283

Талдау клиенттің резиденттігіне негізделеді.

Топтың барлық ұзақ мерзімді активтері Қазақстанда орналасқан.

(з) Өзге де сегменттік ақпарат

Негізгі құрал-жабдықтардың тозуы, жер қойнауын пайдалану құқықтарын және жылдағы есептелген материалдық емес активтерді өндіріске дайындау шығындары туралы ақпарат төменде келтірілген:

<i>Миллион қазақстандық теңгемен</i>	2014 ж.	2013 ж.
Уран өнімі	18,655	15,992
Энергия ресурстары	1,774	2,382
Тантал өнімі	275	345
Баламалы энергетика үшін жабдықтар	649	275
Бериллий өнімі	389	210
Өзге	1,684	1,664
Жалпы тозу мен амортизация	23,426	20,868

Өткізудің өзіндік құнында белгіленген жоғарыда көрсетілген тозу мен амортизацияның бөлігі төменде келтірілген:

<i>Миллион қазақстандық теңгемен</i>	2014 ж.	2013 ж.
Уран өнімі	18,291	16,170
Энергия ресурстары	1,638	2,095
Тантал өнімі	178	236
Бериллий өнімі	251	144
Баламалы энергетика үшін жабдықтар	190	175
Өзге	1,367	1,362
Элиминациялар	(3,688)	(2,503)
Өзіндік құнындағы барлық тозу мен амортизация	18,227	17,679

«Қазатомэнергкәсіп» ұлттық атом компаниясы» АҚ
2014 жылғы 31 желтоқсандағы шоғырландырылған қаржы есептемеге ескертулер

7. Сегменттер бойынша ақпарат (жалғасы)

Құнсызданудан болған залалдар, байланыс ұзақ мерзімді қаржылық емес активтер бойынша түзетулерді алып тастағанда (13 Ескерту) мына есептеме сегменттеріне жатқызылды:

<i>Миллион қазақстандық теңгемен</i>	2014 ж.	2013 ж.
Баламалы энергетика үшін жабдықтар	650	7,795
Уран өнімі	23	5,007
Энергия ресурстары	18	-
Бериллий өнімі	9	13
Тантал өнімі	7	21
Өзге	1,886	936
Есептеме сегменттеріне жатқызылған құнсыздануда түскен залалдарды түзетуді алып тастағандағы барлық құнсыздану	2,593	13,772

Топта әрқайсысынан ақшалай түсім Топтың жиынтық ақшалай түсімінің 10% немесе одан да көпті құрайтын үш сатып алушы бар (2013 жылда екі сатып алушы). Осы сатып алушылардан сомаланған ақшалай түсім Топтың жиынтық ақшалай түсімінің 42% құрайды және толығымен уран өнімі есептік сегментіне жатады.

8. Байланысты тараптармен есептесу және операциялар

Егер тараптар жалпы бақылауда болса, немесе тараптың біреуі басқа тарапты бақылауға мүмкіндігі болса, немесе қаржылық-шаруашылық қызметтің мәселелері бойынша онымен қабылданатын шешімдерге елеулі ықпалын көрсете алса немесе оған бірлескен бақылауды жүзеге асыра алса, Тараптар негізінде байланысты деп саналады. Әрбір болуы мүмкін байланысты тараптармен өзара қатынастарын басшылықпен қарау кезінде осындай өзара қатынастардың тек заңды формасы ғана емес, оның экономикалық мазмұны, назарға алынады.

Байланысты тараптарда «Самұрық-Қазына» АҚ бақылауындағы мекемелер бар. Өзге мемлекеттік кәсіпорындармен операциялар, егер де олар кәдімгі қызмет жүрісінде барлық қоғамдық және жеке компанияларға ретімен қолданылатын шарттарға сәйкес (i), олар жеке-дара мәнді болмаса (ii), егер де Топтың қызмет көрсетуі стандарттық барлық пайдаланушыларға жетімді шарттарда көрсетілетін болса, немесе (iii) осындай қызмет көрсетуді, телекоммуникациялық қызметтерді, электр энергияны өткізу бойынша қызметтерді жеткізушіні таңдау жоқ болған жағдайда, ашылмайды.

Байланысты тараптармен 2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдайы бойынша операциялар бойынша қалдықтар төменде келтірілген:

<i>Миллион қазақстандық теңгемен</i>	Дебиторлық берешек және өзге активтер (28, 30 Ескерту)	Алуға арналған дивидендтер (30 Ескерту)	Берілген қарыздар (33 Ескерту)	Кредиторлық берешек және өзге міндеттемелер (38,39 Ескерту)
Қауымдастырылған кәсіпорындар	4,141	-	10,398	35,350
Бірлескен кәсіпорындар	1,794	3,768	3,645	3,528
Жалпы бақылаудағы кәсіпорындар	252	-	-	5,538
Өзге	132	-	7,543	17
Барлығы	6,319	3,768	21,586	44,433

«Қазатомөнеркәсіп» ұлттық атом компаниясы» АҚ
2014 жылғы 31 желтоқсандағы шоғырландырылған қаржы есептемеге ескертулер

8. Байланысты тараптар бойынша есептесу және операциялар (жалғасы)

Байланысты тараптармен 2014 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдағы операциялар бойынша тараптары төменде көрсетілген:

<i>Миллион қазақстандық теңгемен</i>	Тауарлар мен қызметтерді сату	Алуға арналған дивидендтер (25, 26 Ескерту)	Тауарлар мен қызметтерді алу	Акционерге арналған дивидендтер	Пайыздық табыс	Пайыздық шығыстар
Қауымдастырылған кәсіпорындар	46,372	11,377	102,101	-	2,755	165
Бірлескен кәсіпорындар	11,580	6,382	34,314	-	845	-
Жалпы бақылаудағы кәсіпорындар	19,062	-	34,076	-	-	-
Акционер	-	-	-	5,386	-	-
Өзге	2,112	-	336	-	1,473	-
Барлығы	79,126	17,759	170,827	5,386	5,073	165

2013 жылғы 31 желтоқсандағы жағдайы бойынша байланысты тараптар бойынша операциялар жөніндегі қалдықтар төменде келтірілген:

<i>Миллион қазақстандық теңгемен</i>	Дебиторлық берешек және өзге активтер (28, 30 Ескерту)	Алуға арналған дивидендтер (30 Ескерту)	Берілген қарыздар (33 Ескерту)	Кредиторлық берешек (38, 39 Ескерту)
Қауымдастырылған кәсіпорындар	2,047	-	8,441	7,824
Бірлескен кәсіпорындар	5,371	6,467	4,974	12,824
Жалпы бақылаудағы кәсіпорындар	345	-	-	4,346
Өзге	344	-	6,119	7
Барлығы	8,107	6,467	19,534	25,001

Байланысты тараптармен 2013 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдағы операциялар бойынша баптары төменде көрсетілген:

<i>Миллион қазақстандық теңгемен</i>	Тауарлар мен қызметтерді сату	Алуға арналған дивидендтер (25,26 Ескерту)	Тауарлар мен қызметтерді алу (35 Ескерту)	Акционерге арналған дивидендтер	Пайыздық табыс	Пайыздық шығыстар
Қауымдастырылған кәсіпорындар	2,391	13,211	33,146	-	742	-
Бірлескен кәсіпорындар	15,369	9,427	40,238	-	402	-
Жалпы бақылаудағы кәсіпорындар	16,939	-	27,007	-	-	-
Акционер	-	-	-	7,637	-	-
Акционердің қауымдастырылған кәсіпорындары	88	-	51	-	-	-
Өзге	1,963	-	2	-	541	-
Барлығы	36,750	22,638	100,444	7,637	1,685	-

Байланыс тараптары берешегінің шарттарының байланыс емес тараптарының шарттарынан әсерлі айырмашылығы жоқ.

«Қазатомөнеркәсіп» ұлттық атом компаниясы» АҚ
2014 жылғы 31 желтоқсандағы шоғырландырылған қаржы есептемеге ескертулер

8. Байланысты тараптар бойынша есептесу және операциялар (жалғасы)

2014 және 2013 жылдар бойы Топтың «БТА БАНК» АҚ-пен, 2014 жылдың 30 маусымына дейін жалпы бақылаудағы кәсіпорынмен және «Самұрық-Қазына» АҚ қауымдастырылған кәсіпорнымен сол мезгілден кейін елеулі операциялары болды. Осы операциялар туралы ақпарат төменде келтірілген:

<i>Миллион қазақстандық теңгемен</i>	Негізгі қарыз	Пайыздар	Жалпы
Депозиттер			
2013 жылғы 1 қантардағы жағдайы бойынша	-	-	-
Жайғастырылған/есептелінген	1,442	24	1,466
Көзден салықты ұстап қалу	-	(3)	(3)
Алынды	(362)	(16)	(378)
2013 жылғы 31 желтоқсандағы жағдайы бойынша	1,080	5	1,085
Жайғастырылған/есептелінген	-	7	7
Көзден салықты ұстап қалу	-	(2)	(2)
Бағамдық айырмашылық	(1,079)	(10)	(1,089)
Алынды			
2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдайы бойынша	1	-	1

<i>Миллион қазақстандық теңгемен</i>	2014 ж.	2013 ж.
Ағымдағы шот	2,512	3,906
Барлығы	2,512	3,906

Төмендегі кестеде аға басшылар персоналына сыйақы беру туралы деректер келтірілген:

<i>Миллион қазақстандық теңгемен</i>	2014 ж.		2013 ж.	
	Шығыстар	Міндеттеме	Шығыстар	Міндеттеме
Қысқа мерзімді төлемдер				
Жалақы мен сыйақылар	1,832	55	1,937	66
Барлығы	1,832	55	1,937	66

9. Табыс

<i>Миллион қазақстандық теңгемен</i>	2014 ж.	2013 ж.
Уран өнімін сатудан түскен табыс	223,124	189,874
Энергия ресурстарын сатудан түскен табыс	45,719	37,310
Тантал өнімін сатудан түскен табыс	11,843	13,743
Өзге қызметтерді ұсынудан түскен табыс	8,693	9,083
Бериллий өнімін сатудан түскен табыс	8,531	7,707
Жер асты өткелдерін бұрғылаудан түскен табыс	8,314	13,006
Алынған тауарларды сатудан түскен табыс	6,106	6,460
Тасымалдау бойынша қызметтерден түскен табыс	4,162	5,666
Фото электр жаңғыртушыларды сатудан түскен табыс	4,030	530
Металлургиялық кремнийді сатудан түскен табыс	387	573
Зерттеулер мен өзірлеулерден түскен табыс	105	84
Өзге	1,731	4,247
Жалпы табыс	322,745	288,283

«Қазатомөнеркәсіп» ұлттық атом компаниясы» АҚ
2014 жылғы 31 желтоқсандағы шоғырландырылған қаржы есептемеге ескертулер

10. Өткізудің өзіндік құны

<i>Миллион қазақстандық теңгемен</i>	2014 ж.	2013 ж.
Шикізат пен материалдар	160,872	136,850
Қайта өңдеу мен өзге қызметтер	29,442	26,912
Персоналға еңбекақы төлеу	26,163	27,763
Тозу және амортизация	18,227	17,679
Табыс салығынан басқа салықтар	15,650	13,839
Тасымалдау бойынша шығыстар	2,525	625
Коммуналдық қызметтер	2,087	1,849
Техникалық қызмет көрсету және жөндеу	1,953	2,880
Жал	380	414
Зерттеулер мен әзірлеулер	62	183
Өзге	1,255	911
Жалпы өткізудің өзіндік құны	258,616	229,905

11. Өткізу бойынша шығыстар

<i>Миллион қазақстандық теңгемен</i>	2014 ж.	2013 ж.
Тиеу, тасымалдау және сақтау бойынша шығыстар	2,596	2,149
Персоналға еңбек ақы төлеу	726	735
Комиссиялық сыйақылар	388	345
Жал	187	176
Шикізат пен материалдар	143	227
Өзге	421	328
Өткізу бойынша барлық шығыстар	4,461	3,960

12. Ортақ және әкімшілік шығыстар

<i>Миллион қазақстандық теңгемен</i>	2014 ж.	2013 ж.
Персоналға еңбекақы төлеу	13,463	13,241
Консультациялық, аудиторлық және ақпараттық қызметтер	1,424	1,232
Жал	934	799
Тозу және амортизация	846	978
Табыс салығынан басқа салықтар	826	714
Қызметкерлерге төлемдер	573	1,432
Зерттеулерге арналған шығыстар	510	1,557
Іссапарлық шығыстар	466	518
Шикізат пен материалдар	420	452
Техникалық қызмет көрсету және жөндеу	336	338
Оқытуға арналған шығыстар	277	279
Байланыс қызметтері	262	312
Коммуналдық қызметтер	236	157
Корпоративтік іс-шаралар	206	187
Дебиторлық берешектің құнсыздануы	199	1,464
Күзет қызметтері	176	25
Банк комиссиясы	146	202
Кеңсе тауарлары	61	96
Өкілдік шығыстар	38	48
Сақтандырылу	33	92
Салық бойынша айыппұлдар мен өсімақылар	(2,365)	3,789
Өзге	817	1,390
Жалпы ортақ және әкімшілік шығыстар	19,884	29,302

«Қазатомөнеркәсіп» ұлттық атом компаниясы» АҚ
2014 жылғы 31 желтоқсандағы шоғырландырылған қаржы есептемеге ескертулер

13. Активтердің құнсыздануынан болған залалдар

2014 және 2013 жылдар бойы мына активтердің құнсыздануынан болған залалдарды қалпына келтіруді Топ мойындады:

<i>Миллион қазақстандық теңгемен</i>	Ескерту	2014 ж.	2013 ж.
Қорлар	31	95	41
Өзге дебиторлық берешек		13	835
Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтар	21	4	4
Өзге		-	2

Жалпы активтердің құнсыздануын қалпына келтіру **112** **882**

2014 және 2013 жылдар бойы мына активтердің құнсыздануынан болған залалдарды Топ мойындады:

<i>Миллион қазақстандық теңгемен</i>	Ескерту	2014 ж.	2013 ж.
Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтар	21	2,597	3,438
Өзге ұзақ мерзімді активтер	30	1,210	-
Қорлар	31	1,293	378
Қауымдастырылған кәсіпорындарға құйылған инвестициялар	25	577	1,828
Бірлескен кәсіпорындарға құйылған инвестициялар	26	23	-
Жер қойнауын пайдалануға арналған құқықтар	23	-	5,841
Өтелуге жатпайтын ҚҚС	30	-	4,393
Гудвил	20	-	4,944
Өзге		14	29

Барлығы активтердің құнсыздануынан залалы **5,714** **20,851**

Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтар және өзге ұзақ мерзімді активтер.

2014 жылғы 31 желтоқсандағы құнсызданудан болған залал мына активтерге қатысты мойындалған:

<i>Миллион қазақстандық теңгемен</i>		
«Байтерек» яхтасы (аяқталмаған құрылыс және ұзақ мерзімді аванс)		2,584
Дене шынықтыру-дене сауықтыру кешені		650
Өзге		573

Негізгі құрал-жабдықтардың және ұзақ мерзімді активтердің құнсыздануынан болған барлық залалдар **3,807**

«Байтерек» яхтасын салу мерзімін созу басшылықпен құнсыздану индикаторы ретінде бағаланды. Өтелетін құны (2,714 миллион теңге) сатуға арналған шығыстарды есептен шығарып, әділ құны ретінде айқындалған болатын. Әділ құнының бағасы бағалау иерархияның 3-ші деңгейіне жатады және тәуелсіз бағалаушымен салыстырмалы әдісті қолдана отырып айқындалған. Бағалау кезінде қолданылған негізгі ұсыныстарға ағымдағы орналасқан орнына салыстырмалы кемелерді жеткізуге арналған шығындар, салыстырмалы кемелерге қол жетімді жеңілдіктер, регистрлік сыйымдылығының суды кесіп өтудің әділ құнына ықпалы кіреді.

Қызметтің бастапқы жоспарларынан ауытқуы басшылықпен дене шынықтыру - дене сауықтыру кешенінің құнсыздану индикаторы ретінде бағаланды. Өтелетін құны (262 миллион теңге) пайдалану құндылығы ретінде айқындалған болатын, қолданылған дисконт мөлшерлемесі 17.21% құрады. Құнсыздану «Баламалы энергетика үшін жабдық» сегментіне жатады (7 Ескерту).

Қауымдастырылған кәсіпорындарға инвестициялар

2014 жылғы 31 желтоқсандағы құнсызданудан болған залал «Уранэнерго» ЖШС-ға құйылған инвестицияларға қатысты мойындалған болатын (25 Ескерту). Жалғасып жатқан залалдар басшылықпен құнсыздану индикаторы ретінде бағаланды. Өтелетін құны (2,758 миллион теңге) пайдалану құндылығы ретінде айқындалған болатын, қолданылған дисконт мөлшерлемесі 12.95% (2013 ж.: 13.20%).

«Қазатомөнеркәсіп» ұлттық атом компаниясы» АҚ
2014 жылғы 31 желтоқсандағы шоғырландырылған қаржы есептемеге ескертулер

14. Өзге табыстар

<i>Миллион қазақстандық теңгемен</i>	2014 ж.	2013 ж.
Өтеусіз алынған мүлік және артылуы	1,931	671
Айыппұл мен өсімақыдан түскен табыс	138	629
Ұзақ мерзімді активтердің істен шығып кетуінен түскен пайда	-	1,471
Өзге	83	200
Барлығы өзге табыстар	2,152	2,971

15. Өзге шығыстар

<i>Миллион қазақстандық теңгемен</i>	2014 ж.	2013 ж.
Әлеуметтік салаға арналған шығыстар	1,406	1,052
Өндірістің тоқтауынан шеккен шығыстар	428	325
Амортизация	317	153
Демеушілік көмек және қайырымдылық	219	1,506
Ұзақ мерзімді активтердің істен шығуынан шеккен залал	186	-
Өтелмеген ҚҚС	110	1,728
Өзгелері	810	1,530
Өзге шығыстардың жиыны	3,476	6,294

Бағамдық айырма бойынша таза залал

<i>Миллион қазақстандық теңгемен</i>	2014 ж.	2013 ж.
Қаржылақ қызметтен бағамдық айырма бойынша таза залал	(22,157)	(1,953)
Операциялық қызметтен бағамдық айырма бойынша таза пайда/(залал)	3,857	(1)
Бағамдық айырма бойынша таза залал жиыны	(18,300)	(1,954)

16. Персоналдың еңбегіне ақы төлеу

<i>Миллион қазақстандық теңгемен</i>	2014 ж.	2013 ж.
Еңбекақы	47,909	47,439
Әлеуметтік салық және әлеуметтік аударымдар	5,075	4,389
Персонал еңбегіне ақы төлеу жиыны	52,984	51,828

«Қазатомөнеркәсіп» ұлттық атом компаниясы» АҚ
2014 жылғы 31 желтоқсандағы шоғырландырылған қаржы есептемеге ескертулер

17. Қаржылық кіріс және шығыс

<i>Миллион қазақстандық теңгемен</i>	2014 ж.	2013 ж.
Қаржылық шығыстар		
Пайыздық кіріс	2,474	2,031
Қаржы активтерін қайта бағалаудан түскен кіріс	2,214	197
Қаржылық міндеттемелерді қайта бағалаудан түскен кіріс	563	535
Дивидендік кіріс	-	1,268
Өзгелері	303	572
Қаржылық кірістердің жиыны	5,554	4,603
Қаржылық шығыстар		
Кредиттер мен қарыздар бойынша пайыздық шығыстар	7,570	6,732
Резервтер бойынша дисконтты есептен шығару	1,171	734
Өзге де қаржылық міндеттемелер бойынша дисконтты есептен шығару	261	274
Шетел валютасын сатудан келген залал	124	67
Артықшылықты акциялар бойынша дивидендік шығыстар	53	53
Өзгелері	665	387
Қаржылық шығыстар жиыны	9,844	8,247

18. Табыс салығы бойынша шығыстар

(а) Табыс салығы бойынша шығыстардың компоненттері

Жыл ішіндегі пайдадан немесе залалдан көрінетін табыс салығы бойынша шығыстар мына компоненттерді қамтиды:

<i>Миллион қазақстандық теңгемен</i>	2014 ж.	2013 ж.
Ағымдағы табыс салығы	1,901	7,682
Кейінге қалдырылған салық	2,539	(407)
Табыс салығы бойынша шығыстардың жиыны	4,440	7,275

(б) Табыс салығы бойынша шығыстарды салық салудың қолданыстағы мөлшерлемесіне көбейткендегі бухгалтерлік пайда сомасымен салыстырып тексеру

Топ пен оның еншілес кәсіпорындарының 2014 және 2013 жылдардағы пайдасының едәуір бөлігіне қолданылатын табыс салығының ағымдағы мөлшерлемесі 20% құрайды.

«Қазатомэнеркәсіп» ұлттық атом компаниясы» АҚ
2014 жылғы 31 желтоқсандағы шоғырландырылған қаржы есептемеге ескертулер

18. Табыс салығы бойынша шығыстар (жалғасы)

Төменде табыс салығы бойынша есептік және нақты шығыстарды салыстыра тексеру ұсынылып отыр:

<i>Миллион қазақстандық теңгемен</i>	2014 ж.	2013 ж.
Салық салынғанға дейінгі пайда	19,689	43,807
Табыс салығы бойынша шығыстың заңмен белгіленген 20% мөлшерлемесі бойынша есептелген сомасы (2013 ж.: 20%):	3,938	8,761
Шығыстардың салық салынатын базасын және салық салынатын базаға енгізілмейтін кірістерді азайтпайтын салық эффектісі:		
Салық салынбайтын кіріс	(48)	(2,007)
Шегерілмейтін шығыстар	4,273	1,540
Трансферттік баға белгілеу бойынша түзетулер	912	430
Дайын өнім бойынша маржа элиминациясы	(105)	(16)
Қауымдастырылған кәсіпорындар нәтижелерінің үлесі	(2,468)	(2,706)
Бірлескен кәсіпорындар нәтижелерінің үлесі	625	(2,025)
Бұрын мойындалмаған салықтық залалдарды пайдалану	(106)	(57)
Оған қатысты кейінге қалдырылған салықтық активтер мойындалмаған ағымдағы жылдың залалдары	734	1,302
Бұдан бұрынғы кезеңдерге түзетулер	(3,315)	2,053
Жыл ішіндегі табыс салығы бойынша шығыстар	4,440	7,275

Бұдан бұрынғы кезеңдерге түзетулер салық органдарының 2,984 миллион теңге көлеміндегі трансферттік баға белгілеу бойынша артқан кінәларын есептеуді түзетуді қамтиды (40 Ескерту).

(е) Кейінге қалдырылған шығыстар уақытша айырмашылықтардың түрлері бойынша бөлінгенде

ҚЕХС пен Қазақстанның салық заңнамасының арасындағы айырмашылық, қаржылық есептілікті жасау мақсатында, активтердің баланстық құны мен міндеттемелерінің және олардың табыс салығын есептеуге арналған базасының арасындағы уақытша айырмашылықтардың тууына әкеп соғады. Осы уақытша айырмашылықтардың өзгеруінің салықтық зардаптары төменде дәйектілікпен берілген және 20% мөлшерлеме бойынша көрсетілген (2013 ж.: 20%).

<i>Миллион қазақстандық теңгемен</i>	1 қаңтар 2014 ж.	Пайда немесе залал құрамында қалпына келтірілді (жатқызылды)	Еншілес кәсіпорын- ның кетуі	31 желтоқсан 2014 ж.
Шегерілетін (салық салынатын) уақытша айырмашылықтардың салықтық нәтижесі				
Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтар және материалдық емес активтер	(4,917)	(931)	36	(5,812)
Дебиторлық берешек	635	(146)	-	489
Алынған қарыздар	63	(136)	-	(73)
Резервтер	1,395	(693)	-	702
Міндеттемелерді есептеу	560	88	(5)	643
Шеккен салықтық залал	1,083	(874)	-	209
Салықтар	475	676	-	1,151
Өзге активтер	(713)	(506)	-	(1,219)
Өзге міндеттемелер	158	(17)	-	141
	(1,261)	(2,539)	31	(3,769)
Мойындалған кейінге қалдырылған салықтық актив	2,447	(1,607)	(5)	835
Мойындалған кейінге қалдырылған салықтық міндеттеме	(3,708)	(932)	36	(4,604)

«Қазатомөнеркәсіп» ұлттық атом компаниясы» АҚ
2014 жылғы 31 желтоқсандағы шоғырландырылған қаржы есептемеге ескертулер

18. Табыс салығы бойынша шығыстар (жалғасы)

Басшылық 1,400 миллион теңге (2013 ж.: 2,576 миллион теңге) сомасындағы кейінге қалдырылған салықтық активтер мен 5,812 миллион теңге (2013 ж.: 5,630 миллион теңге) сомасындағы кейінге қалдырылған салықтық міндеттемелер есептік кезең аяқталғаннан кейін 12 айдан астам мерзімде өтелуі мүмкін деп есептейді.

Еншілес, қауымдасқан және бірлескен мекемелердегі инвестициялар бастапқы түрде дивидендтер арқылы өтелінеді. Еншілес, қауымдасқан және бірлескен мекемелерден дивидендтер салық салудан босатылған, сондықтан Топ осы инвестициялардың табысынан кейінге қалдырылған салықты мойындаған жоқ.

2013 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылғы уақытша айырмашылықтар қозғалысының салықтық нәтижесі төменде келтірілді:

<i>Миллион қазақстандық теңгемен</i>	Пайда немесе залал құрамында қалпына келтірілді		Еншілес кәсіпорын-ның кетуі	31 желтоқсан 2013 ж.
	1 қаңтар 2013 ж.	(жатқызылды)		
Шегерілетін (салық салынатын) уақытша айырмашылықтардың салықтық нәтижесі				
Негізгі қаражат және материалдық емес активтер	(6,104)	218	969	(4,917)
Дебиторлық берешек	2,128	(1,492)	(1)	635
Алынған қарыздар	(66)	129	-	63
Кредиторлық берешек	(56)	56	-	-
Резервтер	82	1,396	(83)	1,395
Міндеттемелерді есептеу	598	(30)	(8)	560
Шеккен салықтық залал	685	398	-	1,083
Салықтар	744	(116)	(153)	475
Өзге активтер	(488)	(225)	-	(713)
Өзге міндеттемелер	85	73	-	158
	(2,392)	407	724	(1,261)
Мойындалған кейінге қалдырылған салықтық актив	2,716	(24)	(245)	2,447
Мойындалған кейінге қалдырылған салықтық міндеттеме	(5,108)	431	969	(3,708)

Топтың қазіргі құрылымында Топтың қайсыбір кәсіпорындарының салықтық залалдары мен ағымдағы салықтық активтері Топтың басқа кәсіпорындарының салықтық пайдасы мен ағымдағы салықтық міндеттемелеріне қарсы есептелмейді және тиісінше салықтар, тіпті егер де шоғырландырылған салық залалдары орын алған күннің өзінде, салықтар есептелуі мүмкін. Сондықтан кейінге қалдырылған салықтық активтер мен міндеттемелерді, егер олар бір ғана салық төлеушіге жататын болса, өзара есепке алу жүргізілуі мүмкін. Топ өтпелі салықтық залалдарға қатысты 2,423 миллион теңге (2013 ж.: 1,795 миллион теңге) сомасындағы кейінге қалдырылған салықтық активтерді мойындаған жоқ. Төменде көрсетілгендей, мойындалмаған салықтық активтерді есептеу мерзімі аяқталып келеді:

<i>Миллион қазақстандық теңгемен</i>	2014 ж.	2013 ж.
2018-2022 жж.	387	493
2023 жыл	1,302	1,302
2024 жыл	734	-
Мойындалмаған салықтық активтердің жиыны	2,423	1,795

«Қазатомөнеркәсіп» ұлттық атом компаниясы» АҚ
2014 жылғы 31 желтоқсандағы шоғырландырылған қаржы есептемеге ескертулер

19. Акцияға келетін пайда

Акцияға келетін базалық пайда, өзі сатып алған акцияларды есептемегенде, Компания акционерлерінің үлесіне келетін пайда немесе залалдың жыл ішінде айналымда болған жай акциялардың орташа бағамдалған санына қатынасы ретінде есептеледі. Компанияның сұйытатын әлеуетті жай акциялары жоқ, демек, акцияға келетін сұйытылған пайда акцияға келетін базалық пайдамен ұқсас болады. Акцияға келетін пайда былай есептеледі:

<i>Миллион қазақстандық теңгемен</i>	2014 ж.	2013 ж.
Жай акциялардың иелеріне тиесілі жыл ішіндегі пайда	15,489	35,904
Айналымдағы жай акциялардың орташа бағамдалған саны (мың)	36,692	36,692
Акцияға келетін базалық және сұйытылған пайда, теңгемен	422	979

20. Материалдық емес активтер

<i>Миллион қазақстандық теңгемен</i>	Лицензиялар мен патенттер	Программалық қамтамасыз ету	Гудвил	Өзге	Жиыны
2013 ж. 1 қаңтарына					
Құны	59	848	10,110	1,530	12,547
Құнсызданудан жиналған амортизация және залал	(34)	(296)	-	(191)	(521)
Баланстық құны	25	552	10,110	1,339	12,026
Түсімдер	1	414	-	6	421
Жыл ішіндегі амортизация	(8)	(152)	-	(105)	(265)
Құнсызданудан келген залал	-	-	(4,944)	-	(4,944)
Еншілес кәсіпорынның істен шығуы	-	(16)	-	-	(16)
Істен шығулар	-	(5)	-	(11)	(16)
2013 ж. 31 желтоқсанға					
Құны	60	1,203	10,110	1,488	12,861
Құнсызданудан жиналған амортизация және залал	(42)	(410)	(4,944)	(259)	(5,655)
Баланстық құны	18	793	5,166	1,229	7,206
Түсімдер	40	184	-	57	281
Жыл ішіндегі амортизация	(7)	(204)	-	(109)	(320)
Еншілес кәсіпорынның істен шығуы	-	(4)	-	-	(4)
Негізгі қордан аударымдар (21 Ескерту)	-	132	-	-	132
Істен шығулар	-	-	-	(5)	(5)
2014 ж. 31 желтоқсанға					
Құны	99	1,507	10,110	1,540	13,256
Құнсызданудан жиналған амортизация және залал	(48)	(606)	(4,944)	(368)	(5,966)
Баланстық құны	51	901	5,166	1,172	7,290

Өзге материалдық емес активтердің едәуір бөлігін өндіріс технологиясын әзірлеу жөніндегі жобаның құны құрайды.

20. Материалдық емес активтер (жалғасы)

Гудвилдің құнсыздануына арналған тест

2014 жылдың 31 желтоқсанына және 2013 жылы гудвил Орталық Мыңқұдық кенорнындағы жер қойнауын пайдалануға арналған операцияларға қатысы бар бір генерациялық бірлікке жатты. Өтеу құны қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттың қолданылу мерзімінде болжанатын ақша ағындары негізінде есептелген пайдалану құны ретінде айқындалды (1 Ескерту). Ақша ағындарының болжамдары барланған Дебиторлық берешектің бекітілген көлемінің, өндірудің есепті көлемінің және басшылық бекіткен кенорындарын пайдалану мерзімдері, және жылдық 12.95% (2013 ж.: 12.08%) дисконт мөлшерлемесінің негізінде айқындалды. Өндіріс көлемі құзыретті органмен келісілген көлемге сәйкес келеді және генерациялаушы бірліктің өндірістік қуатына негізделген. Есептеулерде пайдаланылған басты болжауларда сату бағасындағы болжамды өзгерістер және сол кезеңдегі тікелей шығындар қамтылған. Болжамды ақша ағындарын есептеуде пайдаланылатын сату бағалары 2014 жылдың төртінші тоқсанында жарияланған «Ux Consulting LLC» тәуелсіз ресми көзінің деректерін пайдалану арқылы айқындалады. Кезеңнің тікелей шығындары 2015-2019 жж. бекітілген бюджетке және кейінгі 4% (2013 ж. 2%-дан 5,2%-ға дейін) өсімге негізделген, бұл шамамен ұзақ мерзім көлеміне сәйкес келеді. Алдын ала есептелген өтеу құны генерациялаушы бірліктің баланстық құнынан едәуір асып түседі, сондықтан басты болжамдардағы айтарлықтай өзгерістердің өзі құнсыздануға соқтырмайды. 2013 жылы құнсызданудан болған залал уран өніміне бағаның түсуінен болды.

«Қазатомөнеркәсіп» ұлттық атом компаниясы» АҚ
2014 жылғы 31 желтоқсандағы шоғырландырылған қаржы есептемесі ескертулер

21. Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтар

Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтар баланстық құнының өзгерістері төменде келтірілді:

Миллион қазақстандық теңгемен	Жер	Ғимарат	Машина-лар мен жабдықтар	Көлік құралдары	Өзгелері	Аяқталмаған құрылыс	Жиыны
2014 ж. 1 қаңтарына							
Құны	318	74,398	61,477	12,806	3,712	41,721	194,432
Құнсызданудан жиналған амортизация және залал	-	(17,298)	(29,194)	(5,448)	(1,826)	(3,810)	(57,576)
Баланстық құны	318	57,100	32,283	7,358	1,886	37,911	136,856
Түсімдер	7	454	4,017	794	401	20,552	26,225
Аударымдар	-	11,941	4,289	(71)	1,323	(17,482)	-
Жыл ішіндегі амортизация	-	(3,905)	(4,988)	(1,176)	(1,066)	-	(11,135)
Құнсызданудан келген залал	-	(666)	(17)	(509)	-	(1,403)	(2,597)
Бұрынғы жылдары мойындалған құнсызданудан шеккен залалдың орнын толтыру	-	-	-	-	-	4	4
Істен шығулар	-	(331)	(80)	(57)	(38)	(132)	(638)
Еңшілес кәсіпорынның істен шығуы	-	(435)	(154)	(56)	(23)	(200)	(868)
Өндіріске дайындау шығындарына (22 Ескерту), барлау және бағалау активтеріне (24 Ескерту) аударымдар	-	-	-	-	-	(374)	(374)
Қорларға (қорлардан) аударымдар	-	(69)	4	-	(6)	260	189
Материалдық емес активтерге аударымдар (20 Ескерту)	-	-	-	-	-	(132)	(132)
Сатуға арналған активтерге аударымдар	-	(85)	(6)	-	-	(25)	(116)
Есептік бағалаудағы өзгерістер	-	99	-	-	-	-	99
Тұсау кесер валютасына қайта есептеу	-	-	-	2	3	-	5
2014 ж. 31 желтоқсанға							
Құны	325	83,240	67,602	13,119	5,096	44,182	213,564
Құнсызданудан жиналған амортизация және залал	-	(19,139)	(32,254)	(6,834)	(2,616)	(5,203)	(66,046)
Баланстық құны	325	64,101	35,348	6,285	2,480	38,979	147,518

**«Қазатоменеркәсіп» ұлттық атом компаниясы» АҚ
2014 жылғы 31 желтоқсандағы шоғырландырылған қаржы есептемеге ескертулер**

21. Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтар (жалғасы)

Миллион қазақстандық теңгемен	Жер	Ғимарат	Машиналар және жабдықтар	Көлік құралдары	Өзгелері	Аяқталмаған құрылыс	Жиыны
2013 ж. 1 қаңтарға							
Құны	262	64,296	60,176	12,118	3,632	32,689	173,173
Құнсызданудан жиналған амортизация және залал	-	(15,557)	(25,248)	(4,698)	(1,685)	(2,322)	(49,510)
Баланстық құны	262	48,739	34,928	7,420	1,947	30,367	123,663
Түсімдер	76	1,450	3,641	1,043	418	33,896	40,524
Аударымдар	1	18,538	4,345	599	40	(23,523)	-
Жыл ішіндегі амортизация	-	(2,869)	(5,764)	(1,232)	(374)	-	(10,239)
Құнсызданудан келген залал	-	(984)	(457)	-	(22)	(1,971)	(3,434)
Істен шығулар	(16)	(419)	(662)	(39)	(18)	(206)	(1,360)
Еңсілес кәсіпорынның істен шығуы	-	(7,256)	(3,730)	(433)	(99)	(641)	(12,159)
Өндіріске дайындау шығындарына (22 Ескерту) аударымдар	-	-	-	-	-	(11)	(11)
Сатуға арналған активтерге аударымдар	(5)	(99)	(18)	-	(6)	-	(128)
2013 ж. 31 желтоқсанына							
Құны	318	74,398	61,477	12,806	3,712	41,721	194,432
Құнсызданудан жиналған амортизация және залал	-	(17,298)	(29,194)	(5,448)	(1,826)	(3,810)	(57,576)
Баланстық құны	318	57,100	32,283	7,358	1,886	37,911	136,856

2014 жылы құнсыздануға жүргізілген тест нәтижесінде Топ негізгі қаражаттың 2,597 миллион теңге (2013 ж.: 3,434 миллион теңге) сомасындағы құнсызданудан келген залалын мойындады. 9,388 миллион теңге (2013 ж.: 9,376 миллион теңге) сомасындағы амортизация шығыстары сатудың өзіндік құнының құрамында, 65 миллион теңге (2013 ж.: 52 миллион теңге) сату шығыстарының құрамында, 636 миллион теңге (2013 ж.: 812 миллион теңге) жалпы және өкімшілік шығыстары құрамында керініс тапты. Есептік кезеңде капиталдандырылған қарыздар бойынша шығындар 597 миллион теңге (2013 ж.: 644 миллион теңге) құрады. 2014 жылы орташа бағамдалған капиталдандыру мөлшерлемесі 4,6% жылдық (2013 ж.: 7,37% жылдық) көрсеткішті құрады.

Аяқталмаған құрылыс 2014 жылдың 31 желтоқсанына Орталық Мыңқұдық кенорнындағы салу, монтаждау және орнату сатысындағы құрылыс объектілерін, теміржолдарды, автомобиль жолдарын, сирек жер металдары өндірісімен байланысты өндірістік объектілерді реконструкциялау мен салуды, және тұщыту қондырғыларын қамтиды. 2014 жылы ұлғаю көлемі Орталық Мыңқұдық және Мойынқұм кенорнындағы объектілердің және теміржолдардың, автомобиль жолдарының, тұщыту қондырғыларының есебінен іске асырылды.

«Қазатомөнеркәсіп» ұлттық атом компаниясы» АҚ
2014 жылғы 31 желтоқсандағы шоғырландырылған қаржы есептемеге ескертулер

21. Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтар (жалғасы)

Толықтай амортизацияланған, бірақ әлі пайдаланылатын негізгі қаражаттың жалпы баланстық құны 2014 жылдың 31 желтоқсанына 5,816 миллион теңге (2013 ж.: 6,949 миллион теңге) құрайды.

2014 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша негізгі қаражатты сатып алу жөніндегі шарттық міндеттемелер сомасы 4,130 миллион теңге (2013 ж.: 841 миллион теңге) құрады. 2014 жылғы желтоқсанда Топ Оңтүстік Қазақстан және Қызылорда облыстары әкімдіктерімен 2015-2016 жылдарға арналған әлеуметтік-экономикалық даму шеңберіндегі ынтымақтастық туралы меморандумға қол қойды. Осы меморандумдарға сәйкес Топ өзіне тиесілі әлеуметтік объектілерді 2015-2016 жж. оларды ұстауға жұмсалатын 3.6 млрд. теңге мөлшеріндегі қаржы қаражатымен бірге облыстың коммуналдық меншігіне береді деп күтілуде. 2014 жылдың 31 желтоқсанына беруге жататын әлеуметтік объектілердің баланстық құны 4,652 миллион теңгені құрады.

22. Өндіріске дайындау шығындары

<i>Миллион қазақстандық теңгемен</i>	Кен орнын дайындау	Кен орындарын қалпына келтіру	Ионалмастырғыш шайыр	Жиыны
2013 ж. 1 қаңтарға				
Құны	58,162	6,749	3,774	68,685
Құнсызданудан жиналған амортизация және залал	(29,993)	(705)	(1,025)	(31,723)
Баланстық құны	28,169	6,044	2,749	36,962
Түсімдер	10,752	-	610	11,362
Есептік бағадағы өзгерістер	-	3,068	-	3,068
Негізгі қаражат құрамынан аударымдар (21 Ескерту)	11	-	-	11
Жыл ішіндегі амортизация	(9,113)	(413)	(313)	(9,839)
Еншілес кәсіпорынның істен шығуы (43 Ескерту)	(6,528)	(590)	(727)	(7,845)
2013 ж. 31 желтоқсанға				
Құны	56,037	9,169	3,488	68,694
Құнсызданудан жиналған амортизация және залал	(32,746)	(1,060)	(1,169)	(34,975)
Баланстық құны	23,291	8,109	2,319	33,719
Түсімдер	10,143	-	759	10,902
Жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттарды аударуға байланысты түсімдер	26,746	-	-	26,746
Негізгі қаражат құрамынан аударымдар (21 Ескерту)	15	-	-	15
Дебиторлық берешектен аударым	77	-	-	77
Жыл ішіндегі амортизация	(10,854)	(548)	(427)	(11,829)
Жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттарды аударуға байланысты істен шығулар	(26,081)	-	-	(26,081)
Есептік бағалаудағы өзгерістер	-	(926)	-	(926)
2014 ж. 31 желтоқсанға				
Құны	36,777	7,371	3,453	47,601
Құнсызданудан жиналған амортизация және залал	(13,440)	(736)	(802)	(14,978)
Баланстық құны	23,337	6,635	2,651	32,623

22. Өндіріске дайындау шығындары (жалғасы)

Учаскені қалпына келтіру жөніндегі активтер Топ кенорындарын қалпына келтіруге арналған резервтерді құру кезінде құрылған капиталдандырылған шығыстардан тұрады. Резервтер мен байланысты активтердің баланстық құны әрбір есептік кезеңнің аяғында қайта қаралады. Қосымша ақпарат үшін 4 және 37 Ескертулерді қараңыздар.

ГПР және басқа активтерді беру

2004-2005 жылдары Топ өзінің қауымдастырылған компаниялары «Бетпақ Дала» БК» ЖШС және «Қызылқұм» ЖШС-ға «Ақдала», «Ыңғай» (4 учаске) және «Солтүстік Қарасан» («Қарасан-1» учаске) кенорындарында жер қойнауын пайдалану құқығын берді. 2014 жылғы 4 маусымдағы жоғарыда көрсетілген келісімшарттар бойынша жер қойнауын пайдалану құқығы Топқа қайтарылып берілді.

Уран өндіру жөніндегі келісімшарттық міндеттемелерін орындау мақсатында Топ «Бетпақ Дала» БК» ЖШС және «Қызылқұм» ЖШС-нен 28,770 миллион теңге сомасына өндіруге дайын жобаларға есептелген геологиялық барлау және тау-кен дайындау жұмыстарының нәтижелерін, оның ішінде 26,746 миллион теңге (22 Ескерту) сомасындағы Өндіріске дайындау шығындарын, 37 миллион теңге (23 Ескерту) сомасындағы жер қойнауын пайдалану құқығын, және 1,987 миллион теңге (24 Ескерту) сомасындағы барлау және бағалау активтерін сатып алды. Сондай-ақ тиісті міндеттеме қабылданды. Шарт талаптарына сәйкес берешекті өтеу мақсатында Топ «Бетпақ Дала» БК» ЖШС және «Қызылқұм» ЖШС-нің пайдасына вексель шығарды.

Жоғарыда көрсетілген түсімге сәйкес Топ 2014 жылдың бірінші жартыжылдығында өндіріске дайындық жөніндегі шығындардың құрамында тарату қорының активін және 2,617 миллион теңге мөлшеріндегі кен орындарын қалпына келтіру бойынша резервті (міндеттеме), сондай-ақ жер қойнауын пайдалану құқығы құрамындағы тарихи шығындар жөніндегі активтерді және 419 миллион теңге мөлшеріндегі қаржылық міндеттемені де мойындады. «Ақдала», «Ыңғай» (участок 4) және «Солтүстік Қарасан» (участок «Қарасан-1») кенорындарындағы келісімшарттар бойынша жер қойнауын пайдалану құқығын «Оңтүстік тау-кен-химия компаниясы» БК» ЖШС және «Қорасан-У (Қорасан-У)» пайдаларына берген соң өндіріске дайындық жөніндегі шығындардың құрамындағы кенорындарын қалпына келтіру бойынша резерв (міндеттеме) тарату фонды бойынша актив, және де жер қойнауын пайдалану құқығы құрамындағы тарихи шығындар жөніндегі актив пен қаржылық міндеттеме қайта түзелді.

«Бетпақ Дала» БК» ЖШС және «Қызылқұм» ЖШС инвесторларымен келіссөздерден кейін Топ Жол картасын қабылдап, соған сәйкес 2014 жылы шілдеде «Оңтүстік тау-кен-химия компаниясы» БК» ЖШС («Қазатомөнеркәсіп» ҰАК» АҚ қатысу үлесі – 30%, Uranium One Rotterdam B.V. – 70%) және «Қорасан-У (Қорасан-У)» БК» ЖШС («Қазатомөнеркәсіп» ҰАК» АҚ қатысу үлесі – 33.98%, Energy Asia Holdings Ltd. – 36.02%, Uranium One Utrecht B.V. – 30%) құрылды. 2014 жылғы қазанда Топ бұл кәсіпорындарға «Ақдала», «Ыңғай» (4-ші учаске) және «Солтүстік Қарасан» («Қарасан-1» учаске) кенорындарындағы келісімшарттар бойынша жер қойнауын пайдалану құқығын берді. Уран өндіру жөніндегі келісімшарттық міндеттемелерін орындау мақсатында Топ 2014 жылғы қазанда осы кәсіпорындарға бұрын «Бетпақ Дала» БК» ЖШС және «Қызылқұм» ЖШС-дан сатып алған геологиялық барлау (24 Ескерту) және тау-кен-дайындау жұмыстарының нәтижелерін сатты. Шарттардың талаптарына сәйкес «Оңтүстік тау-кен-химия компаниясы» БК» ЖШС мен «Қорасан-У (Қорасан-У)» БК» ЖШС «Қазатомөнеркәсіп» ҰАК» АҚ пайдасына вексельдер шығарды. Топ оларды 2015 жылғы қаңтарда бұрын шығарылған вексельдерді өтеу үшін «Бетпақ Дала» БК» ЖШС және «Қызылқұм» ЖШС-не табыстады. Тиісінше, осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте Топтың «Бетпақ Дала» БК» ЖШС және «Қызылқұм» ЖШС-нің пайдасына жазған вексельдерді Топ «Оңтүстік тау-кен-химия компаниясы» БК» ЖШС мен «Қорасан-У (Қорасан-У)» БК» ЖШС-нен алған вексельдермен өзара есепке алу (44 Ескерту) жүргізілді.

«Қазатомөнеркәсіп» ұлттық атом компаниясы» АҚ
2014 жылғы 31 желтоқсандағы шоғырландырылған қаржы есептемеге ескертулер

23. Жер қойнауын пайдалану құқығы

Миллион қазақстандық теңгемен

2013 ж. 1 қаңтарға	
Құны	8,572
Құнсызданудан жиналған амортизация және залал	(297)
Баланстық құны	8,275
Түсімдер	942
Жыл ішіндегі амортизация	(113)
Құнсызданудан келген залал	(5,841)
Еншілес кәсіпорынның істен шығуы	(553)
2013 ж. 31 желтоқсанға	
Құны	8,847
Құнсызданудан жиналған амортизация және залал	(6,137)
Баланстық құны	2,710
Түсімдер	94
Жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттарды аударуға байланысты түсімдер (22 Ескерту)	37
Жыл ішіндегі амортизация	(142)
Істен шығулар	(38)
Жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттарды аударуға байланысты істен шығулар (22 Ескерту)	(36)
2014 ж. 31 желтоқсанға	
Құны	8,784
Құнсызданудан жиналған амортизация және залал	(6,159)
Баланстық құны	2,625

2013 жылы Топ 5,841 миллион теңге сомасындағы «МК «KazSilicon» ЖШС жер қойнауын пайдалану құқығының құнсызданудан келген залал құнын мойындады. Жалғасып келе жатқан залалдар басшылықпен генерациялаушы бірлікті көрсететін «МК «KazSilicon» ЖШС құнсыздануының белгісі болып бағаланған. Өтеу құны (2,559 миллион теңге) болашақ ақша түсімдерін дисконттау жолымен, басшылық бекіткен кенорындағы өндірудің есептік көлемінің, барланған дебиторлық берешектің бекітілген көлемінің, және 17.20% жылдық дисконт мөлшерлемесінің негізінде айқындалды. Құнсызданудың бүкіл залалы осы генерациялайтын бірлікке қатысты жер қойнауын пайдалану құқығына жатқызылды.

«Қазатомөнеркәсіп» ұлттық атом компаниясы» АҚ
2014 жылғы 31 желтоқсандағы шоғырландырылған қаржы есептемеге ескертулер

24. Барлау және бағалау активтері

<i>Миллион қазақстандық теңгемен</i>	Материалдық активтер	Материалдық емес активтер	Жиыны
Құны			
2013 ж. 1 қаңтарға	2,467	1,276	3,743
Түсімдер	2,341	1	2,342
Есептік бағадағы өзгерістер	-	(18)	(18)
2013 ж. 31 желтоқсанға	4,808	1,259	6,067
Түсімдер	2,930	-	2,930
Негізгі қаражаттан аударымдар (21 Ескерту)	359	-	359
Жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттарды аударуға байланысты түсімдер (22 Ескерту)	1,858	129	1,987
Жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттарды аударуға байланысты істен шығулар (22 Ескерту)	(2,412)	(129)	(2,541)
Қорға/(қордан) аударым	39	(3)	36
Есептік бағалаудағы өзгерістер	(121)	-	(121)
2014 ж. 31 желтоқсанға	7,461	1,256	8,717

25. Қауымдастырылған кәсіпорындарға инвестициялар

Кестеде Топтың қауымдастырылған кәсіпорындарға салған инвестицияларының баланстық құнының өзгерістері берілген:

<i>Миллион қазақстандық теңгемен</i>	2014 ж.	2013 ж.
Баланстық құны 1 қаңтарға	86,337	80,612
Қауымдастырылған кәсіпорындардың нәтижелеріндегі үлес	12,338	13,528
Қауымдастырылған кәсіпорындар сатып алған таза активтердің өділетті құны	7,225	6,776
Сатуға арналған активтерге аударымдар	(72)	-
Ұсыну валютасына қайта есептеу	2,834	460
Қауымдастырылған кәсіпорындардан алынған дивидендтер	(11,377)	(13,211)
Құнсыздану	(577)	(1,828)
Баланстық құны 31 желтоқсанға	96,708	86,337

«Қазатомөнеркәсіп» ұлттық атом компаниясы» АҚ
2014 жылғы 31 желтоқсандағы шоғырландырылған қаржы есептемеге ескертулер

25. Қауымдастырылған кәсіпорындарға инвестициялар (жалғасы)

Төменде Топтың өзінің қауымдастырылған кәсіпорындарындағы қатысу үлесі келтірілген:

Ел	Негізгі қызметі	2014 ж.		2013 ж.		
		Қатысу үлесі/Дауыс беру құқығы	Миллион теңгемен	Қатысу үлесі/Дауыс беру құқығы	Миллион теңгемен	
«Бетпақ Дала» БК» ЖШС	Қазақстан	Уран өнімін өндіру, өңдеу және экспорттау	30.00%	14,872	30.00%	12,986
«КАТКО» БК» ЖШС	Қазақстан	Уран өнімін өндіру, өңдеу және экспорттау	49.00%	43,737	49.00%	42,757
«Ыңғай» БК» ЖШС	Қазақстан	Уран өнімін өндіру, өңдеу және экспорттау	40.00%	18,884	40.00%	14,347
«Каустик» АҚ	Қазақстан	Каустикалық сода жеткізілімі	40.00%	4,352	40.00%	5,842
«Қызылқұм» ЖШС	Қазақстан	Уран өнімін өндіру, өңдеу және экспорттау	30.00%	4,190	30.00%	4,786
«Уранэнерго» ЖШС	Қазақстан	Электр энергиясын беру және бөлу, электр желілері мен шағын станцияларды пайдалану	54,04%	2,758	54.39%	2,763
«СП Заречное» АҚ	Қазақстан	Уран өнімін өндіру, өңдеу және экспорттау	49.92%	6,970	49.67%	1,952
«СКЗ Казатомпром» БК» ЖШС	Қазақстан	Күкірт қышқылын өндіру	24.50%	629	24.50%	567
«СП Росбурмаш» ЖШС	Қазақстан	Геологиялық барлау және іздеу	49.00%	251	49.00%	220
НПК «Ульба»	Қазақстан	Инженерлік жүйелер мен желілерді жобалау	33.00%	64	33.00%	63
		Тараптардың ядролық отын циклы саласындағы ынтымақтастығына қатысты				
«IFASTAR» БК	Франция	ТЭН-ді орындау	49.00%	1	49.00%	6
«Казгеомаш» ЖШС	Қазақстан	Құбырлар дайындау	49.00%	-	49.00%	48
«СКЗ-У» ЖШС	Қазақстан	Күкірт қышқылын өндіру	49.00%	-	49.00%	-
«Оңтүстік таукен-химия компаниясы» БК» ЖШС	Қазақстан	Уран өнімін өндіру, өңдеу және экспорттау	30.00%	-	-	-
«Қорасан-У (Қорасан-У)» БК» ЖШС	Қазақстан	Уран өнімін өндіру, өңдеу және экспорттау	33.98%	-	-	-
Қауымдастырылған кәсіпорындарға инвестициялар жиыны				96,708		86,337

Жоғарыда көрсетілген барлық қауымдастырылған кәсіпорындар қатысу үлесі әдісімен берілген.

2013 жылғы сәуірде «Қызылқұм» ЖШС қатысушылары серіктестігінің жарғылық капиталына жалпы сомасы 4,470 миллион теңге қосымша жарна құйды, оның ішінде Топ – 1,341 миллион теңге. Қатысушылар жарнасы олардың қатысу үлестеріне қарай барабар жүзеге асырылды. Тиісінше, осы жарна нәтижесінде қатысу үлесі өзгеріссіз қалды.

2014 жылы Компания «Заречное» БК» АҚ жарғылық капиталына 6,370 миллион теңге сомасында қосымша жарна жүргізді, соның нәтижесінде Компанияның қатысу үлесі 49.92% ұлғайды.

2014 жылы Топ «Уранэнерго» ЖШС-нің жарғылық капиталына 730 миллион теңге (2013: 2,509 миллион теңге) сомасында қосымша жарна жүргізді, соның нәтижесінде Компанияның қатысу үлесі 54,04% құрады. Топ «Уранэнерго» ЖШС-нің иелік үлесі 50%-дан астамына иелік ететініне қарамастан, «Уранэнерго» ЖШС-нің маңызды қызметін біржақты тәртіппен бақылауға шын мәнінде мүмкіндігі жоқ, немесе бірлескен бақылау жүргізуге, өйткені құқықтың бөлігі жанама тиесілі және шешім қабылдау үшін бақыламайтын үлестің келісімін талап етеді. Тиісінше, Топ «Уранэнерго» ЖШС-нің инвестицияларын қауымдастырылған кәсіпорын ретінде ескереді.

25. Қауымдастырылған кәсіпорындарға инвестициялар (жалғасы)

2013 жылғы 13 қарашада Топ «Каустик» АҚ 6,040 миллион теңге сомасындағы 1.6 миллион мөлшеріндегі орналастыруға жарияланған акцияларын (40% жай акциялар) сатып алуды жүзеге асырды.

2014 жылы Компания екі қауымдасқан кәсіпорын құрды: «Оңтүстік таукен-химия компаниясы» БК» ЖШС 30% қатысу үлесімен 19 миллион теңге сомасында жарғылық капиталына құйды, «Қорасан-У (Қорасан-У)» БК» ЖШС 33,98% қатысу үлесімен 18 миллион теңге сомасында жарғылық капиталына құйды.

2014 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдайға Топ қауымдасқан кәсіпорындардың жиналған залалындағы «Оңтүстік таукен-химия компаниясы» БК» ЖШС бойынша 198 миллион теңге сомасына, «Қорасан-У (Қорасан-У)» БК» ЖШС бойынша 239 миллион теңге сомасына инвестиция құнынан асып кететін үлесін мойындамады.

**«Қазатоменеркәсіп» ұлттық атом компаниясы» АҚ
2014 жылғы 31 желтоқсандағы шоғырландырылған қаржы есептемеге ескертулер**

25. Қауымдастырылған кәсіпорындарға инвестициялар (жалғасы)

Топтың әрбір айтарлықтай қауымдастырылған кәсіпорындары бойынша жиынтық қаржылық ақпарат төменде келтірілді. Бұл ақпарат Топ қатысу үлесі әдісін қолдану нәтижесіндегі түзетулерден кейін ҚЕХС бойынша қауымдастырылған кәсіпорындардың есеп-қисап көрсеткіштерін білдіреді.

	«Бетпақ дала» БК»									
	ЖШС		«КАТКО» БК» ЖШС		«Ылғай» БК» ЖШС		Өзгелері		Жиыны	
Миллион қазақстандық теңгемен	2014 ж.	2013 ж.	2014 ж.	2013 ж.	2014 ж.	2013 ж.	2014 ж.	2013 ж.	2014 ж.	2013 ж.
Қысқа мерзімді активтер	26,785	17,075	44,832	34,582	18,521	15,303	36,444	24,231	126,582	91,191
Ұзақ мерзімді активтер	27,113	32,635	67,927	70,990	75,974	63,043	114,155	76,721	285,169	243,389
Активтер жиыны	53,898	49,710	112,759	105,572	94,495	78,346	150,599	100,952	411,751	334,580
Қысқа мерзімді міндеттемелер	(3,332)	(2,599)	(13,271)	(10,284)	(38,951)	(36,706)	(87,155)	(31,244)	(142,709)	(80,833)
Ұзақ мерзімді міндеттемелер	(993)	(3,568)	(8,118)	(8,168)	(6,199)	(4,631)	(23,836)	(37,849)	(39,146)	(54,216)
Міндеттемелер жиыны	(4,325)	(6,167)	(21,389)	(18,452)	(45,150)	(41,337)	(110,991)	(69,093)	(181,855)	(135,049)
Таза активтер	49,573	43,543	91,370	87,120	49,345	37,009	39,608	31,859	229,896	199,531
Топтың қауымдастырылған кәсіпорындардың таза активтеріндегі үлесі	14,872	13,063	44,771	42,689	19,738	14,804	16,206	12,035	95,587	82,591
Топтың іске асырылмаған пайдасы	-	(77)	(1,102)	-	(854)	(457)	-	-	(1,956)	(534)
Гудвил	-	-	68	68	-	-	3,009	4,212	3,077	4,280
Инвестициялардың баланстық құны	14,872	12,986	43,737	42,757	18,884	14,347	19,215	16,247	96,708	86,337
Түсім жиыны	52,837	44,139	62,634	71,469	32,827	26,264	41,097	30,360	189,395	172,232
Жыл ішіндегі пайда жиыны	20,882	14,594	16,057	211	8,087	5,976	10,334	7,811	55,360	28,592
Өзге жиынтық кіріс	-	-	-	409	7,091	644	-	-	7,091	1,053
Жиынтық пайда жиыны	20,882	14,594	16,057	620	15,178	6,620	10,334	7,811	62,451	29,645
Алынған дивидендтер	4,455	6,655	5,786	6,044	1,136	472	-	40	11,377	13,211

«Қазатомөнеркәсіп» ұлттық атом компаниясы» АҚ
2014 жылғы 31 желтоқсандағы шоғырландырылған қаржы есептемеге ескертулер

26. Бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар

Төмендегі кестеде Топтың бірлескен кәсіпорындардағы инвестицияларының баланстық құнының өзгерістері берілді:

Миллион қазақстандық теңгемен	2014 ж.	2013 ж.
1 қаңтарға шаққандағы баланстық құны	47,481	20,147
Бірлескен кәсіпорындардың нәтижелеріндегі үлес	(3,125)	10,123
Бірлескен кәсіпорындар сатып алған таза активтердің әділетті құны	141	26,488
Ұсыну валютасына қайта есептеу	(833)	150
Бірлескен кәсіпорындардың өзге жиынтық табысындағы үлес	270	-
Бірлескен кәсіпорындардан алынған дивидендтер	(6,382)	(9,427)
Құнсыздану	(23)	-
31 желтоқсанға шаққандағы баланстық құны	37,529	47,481

Төмендегі кестеде Топтың негізгі бірлескен кәсіпорындардағы қатысу үлестері келтірілді:

Ел	Негізгі қызмет	2014 ж. 31 желтоқсаны		2013 ж. 31 желтоқсаны		
		Қатысу үлесі/Дауыс беру құқығы	Миллион теңгемен	Қатысу үлесі/Дауыс беру құқығы	Миллион теңгемен	
«Ақбастау» БК АҚ	Қазақстан	Уран өнімін өндіру, өңдеу және экспорттау	50%	14,517	50%	12,816
«Қаратау» ЖШС	Қазақстан	Уран өнімін өндіру, өңдеу және экспорттау	50%	8,718	50%	8,394
«Семізбай» ЖШС	Қазақстан	Уран өнімін өндіру, өңдеу және экспорттау	51%	8,704	51%	9,829
«СКЗ-У» ЖШС	Қазақстан	Күкірт қышқылын өндіру	49%	3,472	49%	3,921
«ЦОУ» ЖАҚ	Ресей	Бөлістің жоғары дәрежесімен уран өнімін өндіру	50%	2,051	50%	12,150
«КазПерОксид» ЖШС	Қазақстан	Сутегі пероксидін сату	50%	42	50%	35
«Қазатомпром-Сорбент» ЖШС	Қазақстан	Ионалмастырғыш шайыр жеткізілімі	51%	20	-	-
«СП УКР ТВС» ЖАҚ	Украина	Ядролық отын өндіру	33.33%	3	33.33%	3
ООО «КАС»	Германия	Ғылымды қажетсінетін инновациялық жобаларды әзірлеу және іске асыру	50%	2	50%	2
«Yingtan Ulba Shine Metal Materials Co., Ltd» АҚ	Қытай	Таспалар және бериллий қоласынан басқа да бұйымдар жасау	50%	-	50%	326
«Ульба Конверсия» ЖШС	Қазақстан	ҚР-да конверсия зауытын салу және басқару	50%	-	50%	5
КРКАС АҚ	Қазақстан	Атом энергиясы блоктары мен атом станцияларының жобалық және техникалық құжаттамасын әзірлеу	50%	-	50%	-
Бірлескен кәсіпорындарға салынған инвестициялар жиыны				37,529		47,481

Жоғарыда көрсетілген барлық бірлескен кәсіпорындар қатысу үлесі әдісімен берілген.

2014 және 2013 жж. 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Топ «Атом станциялары» «Қазақстан-Ресей компаниясы» АҚ бірлескен кәсіпорнының 38 миллион теңге (2013 ж.: 49 миллион теңге) сомасындағы инвестициялар құнынан асып түсетін жинақталған залалындағы үлесін мойындаған жоқ.

«ЦОУ» ЖАҚ инвестицияларының теңгерімдік құнының елеулі азаюы бірлескен кәсіпорындағы мойындалған залалдар есебінен болды, залалдағы әсерлі үлесті рубльдың бағамының әлсіреуінен валюталық міндеттемелер бойынша бағамдық айырма құрады.

26. Бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар (жалғасы)

2013 жылы Топ «Семізбай» ЖШС қызметіне бақылау жасаудан айырылып қалды (43 Ескерту). «Семізбай» ЖШС инвестициялары бірлескен кәсіпорынға салынған инвестиция ретінде бағаланғандықтан, тиісінше активтер мен міндеттемелер Топтың қаржылық жағдайы туралы шоғырландырылған есебінен алынып тасталды.

2013 жылғы 23 тамызда Топ 2,591,738 мың рубль сомасына (сатып алған күнгі теңге эквиваленті 11,974 миллион теңгені құрады) «ЦОУ» ЖАҚ жай акцияларын сатып алды. Бұл сатып алу 50% иелік үлесін өзгерте алмады.

Топтың әрбір айтарлықтай бірлескен кәсіпорындары бойынша жиынтық қаржылық ақпарат төменде келтірілген. Бұл ақпарат Топ қатысу үлесі әдісін қолдану нәтижесіндегі түзетулерден кейін ҚЕХС бойынша бірлескен кәсіпорындардың есеп-қисап көрсеткіштерін білдіреді.

**«Қазатомөнеркәсіп» Ұлттық атом компаниясы» АҚ
2014 жылғы 31 желтоқсандағы шоғырландырылған қаржы есептемеге ескертулер**

26. Бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар (жалғасы)

Миллион қазақстандық теңгемен	«Қаратау» ЖШС		«Ақбастау» АҚ		«Семізбай» ЖШС		Өзгелері		Жыны	
	2014 ж.	2013 ж.	2014 ж.	2013 ж.	2014 ж.	2013 ж.	2014 ж.	2013 ж.	2014 ж.	2013 ж.
Қысқа мерзімді активтер	6,401	11,080	11,111	13,118	18,758	12,361	22,807	9,082	59,084	45,641
Оның ішінде ақша қаражаты	1,271	282	3,141	339	181	105	14,953	4,497	19,548	5,223
Ұзақ мерзімді активтер	27,801	29,876	20,963	22,124	21,235	22,147	92,025	109,189	162,029	183,336
Активтер жиыны	34,211	40,956	32,074	35,242	39,993	34,508	114,832	118,271	221,113	228,977
Қысқа мерзімді міндеттемелер	(14,368)	(12,539)	(1,174)	(8,036)	(24,162)	(14,162)	(25,406)	(5,144)	(65,110)	(39,881)
Оның ішінде сауда және өзге де кредиторлық берешектер мен резервтерді шегергендегі қаржылық міндеттемелер	(10,924)	(6,602)	-	(5,689)	(11,094)	(6,105)	(13,782)	(3,415)	(35,800)	(21,811)
Ұзақ мерзімді міндеттемелер	(2,141)	(11,128)	(1,479)	(1,317)	(6,813)	(9,122)	(78,301)	(80,373)	(88,734)	(101,940)
Оның ішінде сауда және өзге де кредиторлық берешектер мен резервтерді шегергендегі қаржылық міндеттемелер	-	(8,776)	-	-	(2,422)	(3,632)	(78,448)	(20,330)	(80,870)	(32,740)
Міндеттемелер жиыны	(16,509)	(23,667)	(2,653)	(9,353)	(30,975)	(23,284)	(103,707)	(85,517)	(153,844)	(141,821)
Таза активтер	17,702	17,289	29,421	25,889	9,018	11,224	11,125	32,757	67,269	87,156
Толтық бірлескен кәсіпорындардың таза активтеріндегі үлесі	8,851	8,644	14,711	12,944	4,599	5,724	5,493	16,300	33,655	43,612
Гудвилл	-	-	-	-	4,105	4,105	120	-	4,225	4,105
Құнсыздану	-	-	-	-	-	-	(23)	-	(23)	-
Толтық іске асырылмаған пайдаөсі	(134)	(250)	(194)	(129)	-	-	-	143	(328)	(236)
Инвестициялардың баланстық құны	8,711	8,394	14,517	12,815	6,704	9,829	5,590	16,443	37,529	47,481
Түсім жиыны	34,411	39,402	21,886	24,821	24,133	17,794	58,125	12,286	138,557	94,303
Тозу және амортизация	(4,839)	(4,872)	(2,732)	(2,996)	(4,012)	(3,716)	(765)	(531)	(12,348)	(12,115)
Проценттік кіріс	20	19	40	24	24	-	9	4	93	47
Проценттік шығыс	(916)	(821)	(325)	(690)	(1,429)	(1,209)	(4,361)	(1,478)	(7,031)	(4,198)
Табыс салығы	(3,884)	(2,963)	(2,260)	(2,290)	152	(319)	1,628	(146)	(4,364)	(5,716)
Жыл ішіндегі пайда	8,721	13,888	7,992	9,306	(2,206)	(2,813)	(20,313)	(32)	(5,806)	20,349
Алынған дивидендтер	4,151	8,543	2,229	884	-	-	-	-	6,382	9,427

«Қазатомөнеркәсіп» ұлттық атом компаниясы» АҚ
2014 жылғы 31 желтоқсандағы шоғырландырылған қаржы есептемеге ескертулер

27. Өзге инвестициялар

<i>Миллион қазақстандық теңгемен</i>	2014 ж.	2013 ж.
Сатуға арналған қолдағы инвестициялар		
Toshiba Nuclear Energy Holdings (US) Inc.	48,892	48,892
Toshiba Nuclear Energy Holdings (UK) Ltd.	17,112	17,112
«Байкөн У» ЖШС	1,022	1,022
Өзгелері	26	29
Өзге инвестициялар жиыны	67,052	67,055

«Toshiba Nuclear Energy Holdings (US) Inc.» және «Toshiba Nuclear Energy Holdings (UK) Ltd.» инвестициялары

2007 жылғы қазанда Топ «Toshiba Nuclear Energy Holdings (US) Inc.» (бұдан әрі - «TNEH-US») және «Toshiba Nuclear Energy Holdings (UK) Inc.» (бұдан әрі - «TNEH-UK») компаниялары А класындағы акцияларының 10% жалпы сомасы 540,000 мың АҚШ долларына (TNEH-US-ке 400,000 мың АҚШ доллары және TNEH-UK-ке 140,000 мың АҚШ доллары) сатып алды. TNEH-US және TNEH-UK-тегі қатысу үлесін сатып алумен бір мезгілде Топ «пут» (бұдан әрі – «пут» опционы) опционына келісім жасасты. Осы «пут» опционына толықтыру ретінде 2012 жылдың соңында Топ және «Toshiba» Корпорациясы келісімге қол қойып, соған сәйкес «пут» опционын 2018 жылдың 28 ақпанына дейін пайдаланатын болды. «Пут» опционы Топқа TNEH-US мен TNEH-UK-тегі қатысу үлесін бастапқы бағаның 100% құны бойынша сату құқығын береді. Оның алғашқы акциялардың 67% және қалған 33% бастапқы төленген құнының 90% 540,000 мың АҚШ долларына тең, бұл «пут» опционының құнын 522,180 мың АҚШ долларына теңестіреді. 2014 жылдың 31 желтоқсанына «пут» опционы пайдаланылған жоқ.

TNEH-US мен TNEH-UK-тегі иелік үлесін сатып алумен бір мезгілде Топ «колл» опционына (бұдан әрі, «колл» опционы) келісім жасасты. «Колл» опционы, егер АҚШ шетелдік инвестициялар жөніндегі комитеті, үкіметтік ұйым Топ бұдан былай стратегиялық әріптес болмайды деп шешім қабылдаса, Toshiba Corporation-ға Топтан TNEH-US мен TNEH-UK-тегі қатысу үлесін сатуды талап ету құқығын береді. Мұндай жағдайда Топ акцияларының әділетті құны тәуелсіз халықаралық бағалау компанияларын тарту арқылы бағаланатын болады. 2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «Toshiba» корпорациясы «колл» опционын пайдаланған жоқ.

Топ TNEH-US және TNEH-UK-ке инвестицияларды қолда бар сатуға арналған деп бағалап отыр. Бұлай сыныптау Топтың инвестицияларды ұзақ мерзімді перспективада ұстауға ниетті әрі қабілетті екендігін көрсетеді.

Бұрынғы жылдардағыдай, басшылық Топтың TNEH-US пен TNEH-UK акцияларындағы инвестицияларының әділетті құнын жеткілікті дәрежедегі сенімділікпен бағалай алмай отыр. Инвестициялар баланста сатып алу құны бойынша көрсетілген. Кәсіпорындар өз қызметтері туралы соңғы қаржылық ақпаратты жариялаған жоқ, биржада олардың акцияларына баға белгіленбейді, және жалпыға мәлім көздерде бұл акциялармен таяуда болған сауда мәмілелерінің бағасы туралы ақпараттар жоқ.

«Байкөн» ЖШС-на инвестициялар 5% қатысу үлесін білдіреді. Басшылық топтың «Байкөн» ЖШС инвестицияларының әділетті құнын жеткілікті дәрежедегі сенімділікпен бағалай алмай отыр. Инвестициялар баланста сатып алу құны бойынша көрсетілген, өйткені олардың үлестік инструменттеріне биржада баға белгіленбейді, және жалпыға мәлім көздерде бұл инструменттермен таяуда болған сауда мәмілелерінің бағасы туралы ақпараттар жоқ.

Топ осы инвестицияларды сатуды жоспарламайды.

«Қазатомөнеркәсіп» ұлттық атом компаниясы» АҚ
2014 жылғы 31 желтоқсандағы шоғырландырылған қаржы есептемеге ескертулер

28. Дебиторлық берешек

<i>Миллион қазақстандық теңгемен</i>	2014 ж.	2013 ж.
Саудадағы дебиторлық берешек	1,047	726
Ұзақ мерзімді дебиторлық берешектің жиыны	1,047	726
Саудадағы дебиторлық берешек	52,939	27,368
Байланысты тараптардың саудадағы дебиторлық берешегі	4,330	6,520
Жалпы саудалық дебиторлық берешектің жиыны	57,269	33,888
Дебиторлық берешектің құнсыздану резерві	(1,328)	(1,285)
Таза саудалық дебиторлық берешек жиыны	55,941	32,603
Өзге дебиторлық берешек	103	197
Байланысты тараптардың өзге дебиторлық берешегі	5	117
Өзге дебиторлық берешек жиыны	108	314
Қысқа мерзімді дебиторлық берешектің жиыны	56,049	32,917

Топтың кредиттік және валюталық қатерлерге, сондай-ақ сауда дебиторлық берешектің құнсыздануынан зиян шегуге ұрынғыштығы туралы ақпарат 45 Ескертуде ашылған.

29. Түпкі бақылаушы тарапқа бөлуге арналған активтер

2010 жылғы мамырда түпкі бақылаушы тараптың нұсқауы бойынша әлеуметтік жоба – Астана қаласындағы Оқушылар шығармашылығы сарайын (бұдан әрі – «Объект») салу міндеті жүктелді. Топ Объектіні салу жөніндегі өз міндеттемесін 2013 жылдың басында орындады. Астана қаласы әкімдігінің қаулысына сәйкес, Топ 2013 жылғы маусымда Объектіні Астана қаласының коммуналдық меншігіне берді. Соның нәтижесінде Топ 22,801 миллион теңге (37 Ескерту) сомасындағы актив пен бұрын есептелген резервті есептен шығарды.

30. Өзге активтер

<i>Миллион қазақстандық теңгемен</i>	2014 ж.	2013 ж.
Ұзақ мерзімді		
Ұзақ мерзімді активтер үшін берілген аванстар	13,870	16,613
Ұзақ мерзімді қорлар	6,302	6,536
Пайдалануы шектелген ақша қаражаты	5,981	6,590
Байланысты тараптар дивидендтері бойынша берешектер	2,512	3,768
Өтейтін ҚҚС	1,706	1,214
Қызметкерлерге берілген қарыздар	1,507	1,903
Келешек кезең шығыстары	651	720
Байланысты тараптарға берілген аванстар	797	18
Өзгелері	-	27
Өзге ұзақ мерзімді активтер жиыны	33,326	37,389

«Қазатомөнеркәсіп» ұлттық атом компаниясы» АҚ
2014 жылғы 31 желтоқсандағы шоғырландырылған қаржы есептемеге ескертулер

30. Өзге активтер (жалғасы)

<i>Миллион қазақстандық теңгемен</i>	2014 ж.	2013 ж.
Қысқа мерзімді		
Тауарлар мен қызметтер үшін берілген аванстар	2,709	2 003
Байланысты тараптар дивидендтері бойынша берешек	1,256	2 699
Байланысты тараптарға тауарлар мен қызметтер үшін берілген аванстар	1,187	461
Қызметкерлердің берешегі	465	558
Сақтандыру бойынша алдын ала төлем	360	189
Келешек кезең шығыстары	353	834
Табыс салығынан басқа салықтар бойынша алдын ала төлем	116	158
Байланысты тараптарға сақтандыру бойынша алдын ала төлем	-	6
Өзге активтер	49	34
Өзге қысқа мерзімді активтер жиыны	6,495	6,942

Ұзақ мерзімдік қорлар құрылғаннан бастап Топқа тиесілі және уран таблеткаларын өндіретін жаңа объектілерді пайдалануға бергеннен кейін пайдалануға арналған байытылған уран қорларын қамтиды.

Жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттарға сәйкес Топ кен орындарын қалпына келтіру бойынша болашақ қызметті қаржыландыру мақсатында ұзақ мерзімді банк депозиттеріне ақша қаражатын аударады. 2014 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша ұзақ мерзімді банк депозиттеріндегі пайдалану шектелген ақша қаражатының сомасы 5,981 миллион теңгені (2013 ж.: 4,899 миллион теңге) құрады.

Мемлекеттік органдардың өнім берушілердің біреуінің қызметін тексеру салдарынан Компания өнім берушінің тыйым салынған ақша қаражатын ұстап отырды. Бұл қаражаттар 2013 жылдың 31 желтоқсанында қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есепте пайдалануы шектеулі ақша қаражаты ретінде 1,691 миллион теңге сомасында көрсетілді. Соттың шешімімен ақша қаражаты компанияға қайтарылды. Тиісінше, 2014 жылы Компания ақысыз алынған мүлкінен түскен кірісті таныды (14 Ескерту).

31. Қорлар

<i>Миллион қазақстандық теңгемен</i>	2014 ж.	2013 ж.
Дайын өнім және сатуға арналған тауарлар	41,606	31,549
Аяқталмаған өндіріс	12,563	11,419
Шикізат және материалдар	11,998	12,602
Қосалқы бөлшектер	932	1,175
Отын	585	1,091
Өңдеудегі материалдар	2,715	874
Өзге материалдар	2,104	2,344
Ескірген және өтімсіз тауарлық-материалдық қорлар резерві	(1,713)	(684)
Қорлар жиыны	70,790	60,370

Төменде резервтегі өзгерістер берілген:

<i>Миллион қазақстандық теңгемен</i>	2014 ж.	2013 ж.
1 қаңтарға қалдық	(684)	(734)
Жыл бойы резервті есептеу	(1,293)	(378)
Жыл бойы резервті қалпына келтіру	95	41
Жыл бойы есептен шығарылған қорлар	169	387
31 желтоқсандағы қалдық	(1,713)	(684)

«Қазатомөнеркәсіп» ұлттық атом компаниясы» АҚ
2014 жылғы 31 желтоқсандағы шоғырландырылған қаржы есептемеге ескертулер

32. Мерзімдік депозиттер

<i>Миллион қазақстандық теңгемен</i>	Валюта	2014 ж.	2013 ж.
Ұзақ мерзімді			
«Банк ЦентрКредит» АҚ	АҚШ доллары	1,100	-
«Цесна Банк» АҚ	Теңге	39	330
«Цесна Банк» АҚ	АҚШ доллары	656	-
«Евразийский банк» АҚ	Теңге	10	200
«Внешторгбанк» Қазақстан АҚ	Теңге	15	15
«Сбербанк» АҚ	Теңге	5	-
«Сбербанк» АҚ	Рубль	145	-
«БТА Банк» АҚ	Теңге	1	1
«Қазақстанның халық банкі» АҚ	Теңге	-	3
«Альянс Банк» АҚ	Теңге	-	1
«Банк ЦентрКредит» АҚ	Теңге	-	420
Ұзақ мерзімді депозиттер жиыны		1,971	970
Қысқа мерзімді			
«Банк ЦентрКредит» АҚ	Теңге	391	669
«Қазақстанның халық банкі» АҚ	Теңге	268	473
«Казкоммерцбанк» АҚ	Теңге	688	226
«Казкоммерцбанк» АҚ	АҚШ доллары	822	-
«АТФ Банк» АҚ	Теңге	307	126
«БТА Банк» АҚ	Теңге	-	54
«Цесна Банк» АҚ	Теңге	-	44
«Еуразия банкі» АҚ	Теңге	-	31
«Сбербанк» АҚ	Теңге	26	-
«Сбербанк» АҚ	АҚШ доллары	36	-
«Ситибанк» АҚ	Теңге	-	2
«Альфа банк» ЕБ АҚ	Теңге	3	2
«Альфа банк» ЕБ АҚ	Рубль	25	-
Қысқа мерзімді депозиттер жиыны		2,566	1,627

2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша топтың балансындағы мерзімді депозиттер бойынша сыйақылар 0.5%-дан 8.5%-ға дейін жылдық (2013 ж.: 0.1% -дан 7.5%-ға дейін). Топтың пайыздық мөлшерлеменің өзгеру қатеріне ұшырағыштығы туралы ақпарат және қаржылық активтер мен міндеттемелерге қатысты сезімталдығын талдау 45 Ескертуде ашылған.

33. Байланысты тараптарға берілген қарыздар

<i>Миллион қазақстандық теңгемен</i>	2014 ж.	2013 ж.
Ұзақ мерзімді		
«Қызылқұм» ЖШС	10,398	8,441
«Байкен» ЖШС	7,543	6,119
«Семізбай» ЖШС	2,421	3,632
Ұзақ мерзімді қарыздар жиыны	20,362	18,192
Қысқа мерзімді		
«Семізбай» ЖШС	1,211	1,322
«КРКАС» БК» АҚ	13	20
Қысқа мерзімді қарыздар жиыны	1,224	1,342

«Қазатомөнеркәсіп» ұлттық атом компаниясы» АҚ
2014 жылғы 31 желтоқсандағы шоғырландырылған қаржы есептемеге ескертулер

33. Байланысты тараптарға берілген қарыздар (жалғасы)

Байланысты тараптарға берілген қарыздардың орташа бағамдалған жылдық пайыздық мөлшерлемесі 2014 жылы 8.39% (2013 ж.: 7.87%) құрады.

2010 жылғы қыркүйек пен желтоқсанда қаржылық көмек көрсету мақсатында Топ «Қызылқұм» ЖШС және «Байкен» ЖШС кәсіпорындарына мерзімдік, төлемдік және қайтарымдылық шарттарымен ұзақ мерзімді кредиттер ұсынды. 2012 жылы өтеу кестесі қайта қаралып, «Қызылқұм» ЖШС және «Байкен» ЖШС қарыздарын қайтару мерзімі тиісінше 2024 және 2022 жылдарға ауыстырылды. Бұл қарыздар бойынша міндеттемелерді қамтамасыз ету үшін мүлік кепілі қабылданды.

2012 жылғы қыркүйекте Топ «Семізбай» ЖШС-ге бес жылдық кредит берді. «Семізбай» ЖШС бұл қарыздары бойынша міндеттемелерді қамтамасыз ету үшін мүлік кепілі қабылданды. 2012 жылғы қаржылық есепте «Семізбай» ЖШС еншілес кәсіпорын ретінде санатталды, тиісінше, бұл кредит шоғырландырылған деңгейде алынып тасталды. 43-ескертепеді ашылғандай, Топ 2013 жылы «Семізбай» ЖШС басқарудан айрылып, бірлескен кәсіпорынға инвестицияларын мойындады. Кредит 2014 жылдан бастап төлеуге жатады.

34. Ақша қаражаты және олардың эквиваленттері

<i>Миллион қазақстандық теңгемен</i>	2014 ж.	2013 ж.
Банктердегі ағымдағы есепшоттар	28,432	15,461
Талап етілмелі салымдар	918	1,632
Кассадағы ақша қаражаты	82	59
Ақша қаражаты және олардың эквиваленттерінің жиыны	29,432	17,152

35. Капитал

2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның атаулы тіркелген шығарылған акционерлік капиталы 36,692 миллион теңгені (2013 ж.: 36,692 миллион теңге) құрайды.

Бір акциясының атаулы құны 1,000 теңгелік (2013 ж.: 1,000 теңгелік) жай акциялардың шығаруға рұқсат етілген жалпы саны 36,692 мың акцияны (2013 ж.: 36,692 мың акция) құрайды. Шығарылған жай акциялардың барлығы толық төленген. Әрбір жай акция бір дауыс құқығына ие. Компанияның барлық акциялары «Самұрық-Қазына» АҚ-қа тиесілі (1 Ескерту), ол дивидендтерді бөлуде шешім қабылдайтын жалғыз және түпкі тарап болып табылады.

Жыл ішінде мынадай дивидендтер жарияланды және төленді:

<i>Миллион қазақстандық теңгемен</i>	2014 ж.	2013 ж.
1 қаңтарға шаққандағы дивидендтер бойынша кредиторлық берешек	-	11,751
Жыл ішінде жарияланған дивидендтер	5,386	7,637
Жыл ішінде төленген дивидендтер	(5,386)	(19,388)
31 желтоқсанға дивидендтер бойынша кредиторлық берешек	-	-
Жыл ішінде жарияланған акцияларға арналған дивидендтер, теңгемен	147	208

«Қазатомөнеркәсіп» ұлттық атом компаниясы» АҚ
2014 жылғы 31 желтоқсандағы шоғырландырылған қаржы есептемеге ескертулер

36. Кредиттер мен қарыздар

<i>Миллион қазақстандық теңгемен</i>	2014 ж.	2013 ж.
Ұзақ мерзімді міндеттемелер		
Банк кредиттері	14,401	14,195
Банктік емес кредиттер	270	247
Шығарылған облигациялар	-	76,426
Ұзақ мерзімді кредиттер мен қарыздар жиыны	14,671	90,868
Қысқа мерзімді міндеттемелер		
Банк кредиттері	29,911	29,124
Банктік емес кредиттер	249	135
Шығарылған облигациялар	91,705	544
Өзгелері	536	-
Қысқа мерзімді кредиттер мен қарыздар	122,401	29,803

Қысқа мерзімді банк кредиттері

2014 - 2013 жж. Топ айналым қаражаттарын толықтыру мақсатында қысқа мерзімді банк кредиттерін тартты.

Облигациялар

2010 жылғы 20 мамырда Топ 6.25% жылдық купондық сыйақы мөлшерлемесімен және 2015 жылы өтеу мерзімімен негізгі борыштың 500,000 мың АҚШ доллары (73,510 миллион теңге) сомасына облигациялар шығарды. Облигациялар бойынша купондық сыйақы 2010 жылдың 20 қарашасынан бастап жыл сайын 20 қарашада және 20 мамырда жарты жылдық негізде төлеуге жатады.

Облигациялар Лондон Қор Биржасы мен Қазақстан Қор Биржасында шығарылды және сатылады.

Шығарылған облигациялар бойынша міндетті талаптар

Кепілге шек қою

Топ та, қандай да бір еншілес кәсіпорын, облигациялар қамтамасыз етілген жағдайлардан басқа, сонымен бір мезгілде немесе одан бұрын мұндай лауазыммен тең дәрежеде және бірдей, кез келген өзінің, немесе өзінде бар, немесе кейін сатып алынған активтерінен, немесе олардан түскен кіріс пен пайдадан, рұқсат етілген кепілді есептемегенде, қандай да бір лауазымды құруды қамтамасыз ететін, я қандай да бір кепілді құруға, жауапкершілігіне алуға, қабылдауға немесе төлеуге тиісті емес.

Дивидендтерді төлеу бойынша шектеулер

Топ, міндеттемелерді орындамау оқиғасы болған кез келген уақытта, немесе міндеттемелерді орындамау оқиғасы болмаған кез келген уақытта, дивидендтер төленетін немесе бөлу жүзеге асырылатын кезең ішінде, Топтың шоғырландырылған таза кірісінің 50 пайызынан асатын жиынтық сомаға қолма-қол немесе өзге тәсілмен дивидендтер төлеуге, немесе өзінің акционерлік капиталына қатысты кез келген басқа түрдегі бөлуді жүргізуге тиісті емес.

Еншілес кәсіпорындардың активтері мен капиталын сатуға шек қою

Топ, өзі немесе сондай қауқарлы еншілес кәсіпорын осындай активтерге иелік ету сәтінде, әрі дегенде, активтерді осылай басқаруға жататын, сатылатын акциялар мен активтердің объективті нарықтық бағасына тең төлем алған; және активтерге осылайша кез келген басшылық жасаудан кейін, қауқарлы еншілес кәсіпорынның акционерлік капиталының үлесіне қатысты активтерге басшылық жасауға байланысты, әрі кеткенде, Топ осындай қауқарлы кәсіпорынның акционерлік капиталының шектеулі бөлігіне, бенефициарлық, тікелей немесе жанама иелік ету құқығын сақтаған жағдайлардан басқа жағдайларда, 10 миллион АҚШ долларына (немесе оның баламасына) тең немесе асып түсетін жиынтық сомаға төлемді (2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 1,824 миллион теңге), қоса алғанда, қандай да бір активтерге басшылық жасауды жүзеге асыруға тиісті емес.

«Қазатомэнеркәсіп» ұлттық атом компаниясы» АҚ
2014 жылғы 31 желтоқсандағы шоғырландырылған қаржы есептемеге ескертулер

36. Кредиттер мен қарыздар (жалғасы)

Топ басшылығы 2014 жылдың 31 желтоқсанына дейінгі жағдай бойынша жоғарыда көрсетілген талаптардың барлығын орындадық деп есептейді.

Облигацияларды қайта қаржыландыру

2015 жылдың 19 қаңтарында Топ бес банкпен (The Bank of Tokyo Mitsubishi UFJ Ltd, Citibank N.A., Deutsche Bank AG, Mizuho Bank Ltd, Sumitomo Mitsui Banking Corporation Europe Limited) жалпы сомасы 450 миллион АҚШ долларына қамтамасыз етілмеген синдицирленген қарыз туралы келісімге қол қойды. Бұл синдицирленген қарыздың мақсаты облигацияларды қайта қаржыландыру болып табылады. Қарыз 2015 жылдың қыркүйегінен 2019 жылдың маусым арасында бірдей транштармен өтеледі.

Қарыздың міндетті шартында Топ кәсіпорындарының жалгерлікті сату және қайтару, факторинг бойынша айтарлықтай мәмілелер жасамау, сондай-ақ кәсіпорындардың айтарлықтай қосылуын, ажырауын, бірігуді және корпоративтік қайта құрылымдалуын, айтарлықтай сатып алынуын және құрылуын, кредиттік келісімшартта көрсетілгеннен басқа, жүргізуге шек қою қамтылған. Топ сондай-ақ қаржылық міндеттемелерінің EBITDA-ға 3.5:1 аспайтын, өз капиталына 1:1 аспайтын арақатынасын ұстап тұруға міндеттенген.

Төменде Топтың қарыздары мен кредиттері туралы ақпарат берілген:

<i>Миллион қазақстандық теңгемен</i>	Валюта	Төлем мерзімі (жылы)	2014 ж.	2013 ж.
Қамтамасыз етілген банк кредиттері				
The Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ. Ltd	Еуро	2024	13,199	11,391
Natixis Bank	АҚШ доллары	2022	3,350	3,079
Mizuho Corporate Bank Ltd.	АҚШ доллары	2015	1,026	2,016
Japan Bank for International Cooperation	АҚШ доллары	2014	-	3,675
Japan Bank for International Cooperation	АҚШ доллары	2014	-	1,153
Natixis Bank	АҚШ доллары	2014	-	214
Қамтамасыз етілген банк кредиттерінің жиыны			17,575	21,528
Қамтамасыз етілмеген банк кредиттері				
Societe Generale	АҚШ доллары	2015	10,952	-
«Ситибанк Қазақстан» АҚ	АҚШ доллары	2015	10,547	-
«Альфа-Банк» АҚ	АҚШ доллары	2015-2016	3,232	-
«RBS банк» АҚ	АҚШ доллары	2015	2,006	-
«Ситибанк Қазақстан» АҚ	АҚШ доллары	2014	-	9,759
Natixis Bank	АҚШ доллары	2014	-	4,570
«Нұрбанк» АҚ	АҚШ доллары	2014	-	4,147
«Альфа-Банк» АҚ	АҚШ доллары	2014	-	3,053
«Альфа-Банк» АҚ	Теңге	2014	-	262
Қамтамасыз етілмеген банк кредиттерінің жиыны			26,737	21,791
Банк кредиттерінің жиыны			44,312	43,319
Қамтамасыз етілмеген банктік емес кредиттер				
Кожема-Катко-Демеу	Теңге	2024	270	247
ТОО «СГХК»	Теңге	2015	249	110
Purelight International	Теңге	2014	-	18
Purelight AG	АҚШ доллары	2014	-	7
Банктік емес кредиттер жиыны			519	382

36. Кредиттер мен қарыздар (жалғасы)

2014 жылы қарыз бойынша жылдық орташа бағамдық мөлшерлеме сыйақының тіркелген пайыздық мөлшерлемесімен 5,71% (2013 ж.: 6.38%), және сыйақының толқымалы мөлшерлемесі бар қарыздар бойынша 2,98% (2013 ж.: 3.95%) болды.

Кредиттік келісімдер бойынша міндетті шарттар

Топ кәсіпорындарының банкілермен жасасқан кредиттік келісімдерінің міндетті шарттарына сәйкес, Топ барлық жағдайда да өзіне қатысты қолданылатын заңдарды сақтауға тиіс. Кредиттік келісімдерде көзделген жағдайларды есептемегенде, оның қандай да бір активтеріне қатысты міндеттемелер алмауға, ондай жағдайлар туып жатса, кредит беруші банкілерден активтерді сатуға, сатып алуға, қосылуға және істен шығуларға рұқсат алмауға тиісті. Топ сондай-ақ азаматтық мақсаттар үшін Ядролық қаруды таратпау туралы шартқа қол қойған, және Халықаралық атом энергиясы агенттігіне мүше елдердегі сатып алушыларға уран сата алады.

Сонымен қатар, Топ белгіленген деңгейлерде салықтарды, сыйақыларды, тозу мен амортизацияны төлеуге дейін қарыз қаражатының өз капиталына қатынасы, қарыз қаражатының пайдаға қатынасы сияқты Топтың шоғырландырылған ақпаратына негізделген бірнеше негізгі қаржылық көрсеткіштерді ұстап тұруға тиісті.

Топ басшылығы 2014 жылдың 31 желтоқсанына дейінгі жағдай бойынша жоғарыда көрсетілген талаптардың барлығын орындадық деп есептейді.

Кредиттермен және қарызбен қамтамасыз ету

Mizuho Corporate Bank Ltd кредиті дайын өнімді (уран концентратын) жеткізуге арналған шартпен қамтамасыз етілген. Топтың кепілге салынған мүлікті қайта кепілге қою құқығы жоқ. Бұдан басқа, кепілдік қамтамасыз етуді пайдалануға қатысты өзге бір айтарлықтай жағдайлар болған жоқ.

Айтарлықтай ақшалай емес операциялар 2014 жылдың барысында 1,113 миллион теңге мөлшеріндегі қарыздар жеткізушілерді тікелей қаржыландыру жолымен берілген.

«Қазатомөнеркәсіп» ұлттық атом компаниясы» АҚ
2014 жылғы 31 желтоқсандағы шоғырландырылған қаржы есептемеге ескертулер

37. Резервтер

<i>Миллион қазақстандық теңгемен</i>	Кәсіптік сырқаттарға байланысты өтемақы төлеуге арналған резерв	Қоршаған ортаны қорғауға арналған резерв	Кен орындарын қалпына келтіруге арналған резерв	Өлеуметтік объектіні салуга міндеттеме алу резерві	Өзгелері	Жиыны
2013 ж. 1 қаңтарға						
Ұзақ мерзімді	442	1,161	9,221	-	20	10,844
Қысқа мерзімді	95	-	-	22,801	-	22,896
Жиыны	537	1,161	9,221	22,801	20	33,740
Жыл ішінде құрылған резервтер	-	-	594	-	-	594
Еншілес кәсіпорынның істен шығуы	-	-	(804)	-	-	(804)
Дисконтты есептен шығару	47	82	604	-	1	734
Жыл ішінде пайдаланылған резервтер	(94)	-	-	(22,801)	-	(22,895)
Бағалаудағы өзгерістер	277	1,106	3,067	-	3	4,453
2013 ж. 31 желтоқсанға						
Ұзақ мерзімді	669	2,349	12,682	-	24	15,724
Қысқа мерзімді	98	-	-	-	-	98
Жиыны	767	2,349	12,682	-	24	15,822
Жыл ішінде құрылған резервтер	-	-	1,099	-	1	1,100
Дисконтты есептен шығару	48	148	974	-	1	1,171
Жыл ішінде пайдаланылған резервтер	(94)	-	-	-	-	(94)
Бағалаудағы өзгерістер	(55)	79	(1,025)	-	-	(1,001)
Курс айырмашылықтары	-	-	2	-	-	2
2014 ж. 31 желтоқсанға						
Ұзақ мерзімді	666	2,576	13,732	-	26	17,000
Қысқа мерзімді	568	2,576	13,732	-	26	16,902
Жиыны	98	-	-	-	-	98
Жиыны	666	2,576	13,732	-	26	17,000

Кәсіптік аурумен ауырған жағдайда өтемақы төлеуге арналған резерв

Қазақстан Республикасының Азаматтық Кодексінің 939, 943, 944 баптарына сәйкес, Топтың жұмыс істеген уақытта немесе зейнет жасында жұмыс орнындағы жағдайдың салдарынан туындаған кәсіптік сырқаттар, еңбекке жарамдылығынан айрылу фактілері бойынша жәрдемақылар төлеу жөніндегі міндеттемелері бар.

Резерв сомасын белгілеген кезде Топ басшылығы өз бағалауларын негіздеуде, қазіргі және бұрынғы қызметкерлердің ауырған және еңбекке жарамдылығынан айрылған жағдайларының алдағы деңгейін назарға алып, экстраполяцияланған тиісті жалақысына сүйене отырып, әртүрлі санаттағы қызметшілерге төленетін орташа жылдық төлемдердің ұйғарынды ұзақтығына, қазіргі кезде осы төлемдерге зәру қызметшілердің санына сүйенді. 2014 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша ағалау міндеттемелерінің дисконтталмаған сомасы 1,082 миллион теңгені (2013 ж.: 1,309 миллион теңге) құрады.

Резерв тәуекелсіз мөлшерлеме болып табылатын дисконт мөлшерлемесін 6.3% (2013 ж.: 6.3%) пайдалана отырып келтірілген құны бойынша мойындалды. Өйткені болашақ ақша жылыстаулары осындай міндеттемеге тән тәуекелдерді және 6% инфляция мөлшерлемесін (2013 ж.: 6%) білдіреді.

37. Резервтер (жалғасы)

Қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс-шараларға арналған резервтер

Қазақстан Республикасының қоршаған ортаны қорғау жөніндегі заңнамасына сәйкес, Топ радиоактивті қалдықтарды жоюға және ластанған негізгі құрал-жабдықтарды пайдаланудан алып жоюға тиіс. 2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша бағалау міндеттемелерінің дисконтталмаған сомасы 48,330 миллион теңгені (2013 ж.: 47,812 миллион теңге) құрады. Табиғат қорғау іс-шараларына жұмсалған шығыстардың едәуір бөлігі 2068-2073 жж. үлесіне тиеді.

Міндеттемелердің ұзақ мерзімдік сипатын ескере отырып, шығынның нақты құнына қатысты тұрлаусыздық бар.

Резерв тәуекелсіз мөлшерлеме болып табылатын 6.3%-дық (2013 ж.: 6.3%), дисконт мөлшерлемесін пайдалана келтірілген құны бойынша танылды, өйткені болашақ ақша кетісі осындай міндеттемеге, және 6%-дық (2013 ж.: 6%) инфляция мөлшерлемесіне тән тәуекелдерді көрсетеді.

Қоршаған ортаны қорғауға арналған резерв сомасын анықтау кезінде Топ басшылығы 2000-2014 жж. жүргізілген ұқсас сипаттағы тазарту жұмыстарын жүргізу және пайдаланудан алу тәжірибесіне негізделген болжау мен бағалауларды пайдаланды. Есептік болжаулар мен бағалауларды қоршаған ортаны қорғау жөніндегі қолданыстағы заңнаманы өте жақсы түсіндіру негізінде Топ инженерлері, сондай-ақ кәсіби кеңесшілер берді.

Кен орындарын қалпына келтіру резерві

Топ, оның әрбір учаскесі бойынша кен орындарды қалпына келтіруге арналған шығындарды бағалауды жүзеге асырды. Жою іс-шараларына арналған шығынның жалпы дисконтталмаған құны шамамен 27,177 миллион теңгені (2013 ж.: 21,474 миллион теңге) құрайды. Кен орындарды қалпына келтіруге арналған резерв сомасы тартуға тиіс шығыстарға жатқызылатын шығыстар бойынша ағымдағы бағаларды (есепті күндегі баға) пайдалана, және міндеттемелерді өтеу күнге дейінгі кезең ішінде инфляцияның болжамды мөлшерлемесін пайдалану арқылы айқындалды (2014-2038 жж. кезеңінде 6% шегінде). Міндеттеменің ағымдағы құнын айқындау үшін пайдаланылған дисконт мөлшерлемесі 2014 жылғы 31 желтоқсанда тәуекелсіз мөлшерлеме болып табылатын жылдық 6.3%-ды (2013 ж.: жылдық 6.3%) құрады, өйткені болашақ ақша кетісі осындай міндеттемеге тән тәуекелдерді көрсетеді.

Міндеттеменің ұзақ мерзімдік сипатын ескере отырып, әрбір кен орнын қалпына келтіру кезеңіндегі шығынның нақты құнына қатысты тұрлаусыздық байқалады (4 Ескерту) .

Содан кейін жоюға жататын қайтадан бұрғыланған ұңғымаларды, салынған құм тұндырғыштар мен өзге объектілерді ескере, жыл сайынғы негізде полигон объектілерінің жою құнын қайта есептеудің салдарынан, бағалауда өзгерістер болады.

Жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттардың талаптарына сәйкес, Топ кен орындарын қалпына келтіру жөніндегі іс-шараларды қаржыландыруға арнаулы ұзақ мерзімді депозиттік шотқа ақшалай қаражаттарды аударады. 2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша арнаулы депозиттік шотқа арналған жиналған аударымдар 5,981 миллион теңгені (2013 ж.: 4,899 миллион теңге) құрады (30 Ескерту).

Төменде міндеттемелердің теңгерімділік құнын есептеуге негіз болған негізгі болжаулар берілген:

- Топтың қазіргі уақытта барлау сатысында тұрған кен орындарында игеру мен өндіруді жалғастыру ықтималдығы айқын байқалады. Топ өзінің ұзақ мерзімдік стратегиялық жоспарының бір бөлігі ретінде уран кен орындарының санын арттыру туралы жоспарларын көпшілікке жария етті. Стратегиялық жоспарды Қазақстан Республикасының Үкіметі бекіткен. Бұл фактілер Топтың өндіру мен барлауға арналған барлық келісімшарттары бойынша кен орындарды қалпына келтіру жөніндегі конструктивтік міндеттемелердің туындауына әкеліп соғады;
- Ақшалай қаражаттардың жылыстауы болатын болжалды кезеңді есептеу кен орындар қызметінің мерзіміне негізделеді. Шығыстардың едәуір бөлігі 2019-2034 жылдары, яғни кен орындарының қызмет көрсету мерзімінің соңы деп күтілуде; және
- инфляцияның болжамды деңгейі – жылына 6%.

«Қазатомөнеркәсіп» ұлттық атом компаниясы» АҚ
2014 жылғы 31 желтоқсандағы шоғырландырылған қаржы есептемеге ескертулер

37. Резервтер (жалғасы)

Әлеуметтік объект салу міндеттемесіне арналған резерв

2010 жылғы мамыр айында соңғы бақылаушы тараптың нұсқауы бойынша Топқа әлеуметтік жобаны – Астана қаласындағы Оқушылардың шығармашылық сарайын (бұдан әрі – «Объект») салу жүктелді. Топ міндеттелген міндеттеме сомасының резервін таныды.

Топ Объектіні салу жөніндегі өзінің міндеттемесін 2013 жылдың басында орындады. Астана қаласының әкімдігінің қаулысына сәйкес Топ Объектіні 2013 жылғы маусым айында Астана қаласының коммуналдық меншігіне берді, соның нәтижесінде Топ 22,801 миллион теңге сомасындағы активті және танылған резервті есептен шығарды (29 Ескертуді қараңыз).

38. Кредиторлық берешек

<i>Миллион қазақстандық теңгемен</i>	2014 ж.	2013 ж.
Ұзақ мерзімді		
Саудалық кредиторлық берешек	315	2,334
Басқа кредиторлық берешек	-	27
Жалпы ұзақ мерзімді кредиторлық берешек	315	2,361
Қысқа мерзімді		
Байланысты тараптардың саудалық кредиторлық берешегі	34,479	22,107
Саудалық кредиторлық берешек	22,369	9,158
Жалпы саудалық кредиторлық берешек	56,848	31,265
Байланысты тараптардың өзге кредиторлық берешегі	5,896	-
Өзге кредиторлық берешек	500	499
Жалпы өзге кредиторлық берешек	6,396	499
Жалпы қысқа мерзімді кредиторлық берешек	63,244	31,764

Топтың саудалық және өзге кредиторлық берешегіне қатысты валюталық тәуекелге және өтемпаздық тәуекелге ұшырағыштығы туралы ақпарат 45 Ескертуде ашылған.

39. Басқа міндеттемелер

<i>Миллион қазақстандық теңгемен</i>	2014 ж.	2013 ж.
Ұзақ мерзімді		
Тарихи шығындар бойынша міндеттемелер	2,382	2,425
Байланысты тараптардан алынған аванстар	1,704	1,288
Алдағы кезеңдерге жатқызылатын табыс	598	664
Артықшылықты акцияларды ұстаушылардың алдындағы міндеттемелер	265	265
Басқа міндеттемелер	-	1,689
Жалпы ұзақ мерзімді өзге міндеттемелер	4,949	6,331

«Қазатомөнеркәсіп» ұлттық атом компаниясы» АҚ
2014 жылғы 31 желтоқсандағы шоғырландырылған қаржы есептемеге ескертулер

39. Басқа міндеттемелер (жалғасы)

<i>Миллион қазақстандық теңгемен</i>	2014 ж.	2013 ж.
Қысқа мерзімді		
Қызметкерлердің пайдаланылмаған демалыстары және сыйақылары бойынша есептелінген міндеттемелер	3,218	2 819
Байланысты тараптардан алынған аванстар	2,354	1 606
Жалақы бойынша берешек	1,874	2 028
Алынған аванстар	1,729	2 361
Әлеуметтік жарналар	771	585
Тарихи шығындар бойынша міндеттемелер	560	496
Өзге бағалану қаржылық міндеттемелері	559	472
Басқа қатысушыларға төленетін дивидендтер	240	197
Алдағы кезеңге жатқызылатын табыс	27	27
Басқа міндеттемелер	8	9
Жалпы қысқа мерзімді өзге міндеттемелер	11,340	10,600

Тарихи шығындар бойынша міндеттемелер

Жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттардың аясында Топ жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттарды жасасқанға дейін мемлекеттің келісімшарттық аумақтарды геологиялық зерттеуге және уран кен орындарын барлауға жұмсалған жиынтық шығындарын өтеуге жауапты. Салық заңнамасының талаптарына сәйкес тарихи шығындар уранды коммерциялық түрде өндіру күнінен басталатын 10 жылдық кезең аяқталғанға дейін тең тоқсан сайынғы төлемді өтеуге жатады. Тарихи шығындар бойынша міндеттемелер АҚШ долларында номиналданған тарихи шығындар үшін 3.3%, және теңгеде номиналданғандар үшін 7% мөлшерлемесі бойынша дисконтталған болжамды болашақ төлемдер сомасында көрсетіледі (2013 ж.: тиісінше 3.3% және 7%).

40. Шартты және келісімшартты міндеттемелер

Соттың істі қарауы

Топтың қалыпты қызметінің барысында қуыным талабы түсіп тұрады. Өз бағалауына сүйене, Басшылық осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетілген резервтер сомасынан тыс залал шекпейді деп есептейді.

Салық салу

Қазақстан Республикасындағы салық талаптары өзгеру мен тиянақсыз қолдануға және түсіндіруге шалдыққыш. Атап айтқанда, жер қойнауын пайдалануға арналған ағымдағы келісімшарттарда 2009 жылдың 1 қаңтарынан бастап салықтық тұрақтылық жоқ, және де салық міндеттемелері жалпы қалыпта есептелініп, Топтың позициясын қоса, жер қойнауын пайдаланушылардың салық позицияларын жағымсыз өзгерістерге әкелуі мүмкін. Қазақстандық заңдар мен ережелерді Топ және қазақстандық уәкілетті органдарының түсіндіруіндегі алшақтық қосымша салықтарды, айыппұлдар мен өсімпұлдарды есептеуге әкелуі мүмкін.

Қазақстандық заңнама және салық салу тәжірибесі үздіксіз даму жағдайында тұр, сондықтан ол кері күші болуы мүмкін әртүрлі түсіндірме мен жиі өзгерістерге ұшырайды. Салық органдары салық жылы аяқталғаннан кейін бес жылдың ішінде ретроспективті тексеріс жүргізуі мүмкін.

Топ басшылығы оның тиісті заңнаманы түсіндіруі тиімді болып табылады және Топтың салықтық ұстанымы негізделген болады деп есептейді. Аяқталмаған салықтық даулар мен төлемдер бойынша егжей-тегжейлі ақпарат төменде аталған ескертпеде көрсетілген. Топ басшылығы Топ ағымдағы және әлеуетті салық талабы бойынша осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте қалыптастырылған резервтерден тыс әлеулі залал шекпейді деп есептейді.

40. Шартты және келісімшартты міндеттемелер (жалғасы)

(а) Трансферттік бағаның құралуы

Трансферттік бағаның құралуы туралы заңына сәйкес халықаралық операциялар мемлекеттің бақылауына жатады. Аталған заң қазақстандық компанияларға бағалар мен дифференциалдарды растайтын құжаттамалардың бар болуын қоса, халықаралық операцияларда пайдаланылған экономикалық негіздемені және баға есептеу әдісін сақтауға және қажет болса, ұсынуға тапсырады. Осыған толықтыру ретінде, дифференциалдар офшорлы елдерде тіркелген компаниялармен халықаралық операцияларға қолданылмайды. Меміле бағасы нарықтық бағадан ауытқыған жағдайда салық органдары салық салынатын баптарды түзеуге және қосымша салықтар, өсімпұлдар мен айыппұлдарды салуға құқығы бар.

Салық органдары Топтың трансферттік бағасының құралу саясатына келіспеуі мүмкін тәуекелдеріне қарамастан, егер салық органдары Топтың трансферттік бағасының құралу саясатына келіспеген жағдайда, онда ол өзінің позициясын негіздеуге және экспорттық бағалардың қалыптасуын растайтын қажетті барлық құжаттаманы ұсына алады деп басшылық есептейді. 2009 жылдың 1 қаңтарынан бастап Топ өз бетінше табыс салығына нарықтық бағаға дейін қоса есептеу жүргізіп отыр. 2014 жылда қоса есептеу сомасы 912 миллион теңгені (2013 ж.: 430 миллион теңге) құрады.

2012 жылғы желтоқсанда «Қазатомөнеркәсіп» ҰАК» АҚ-та 2007 жылдағы трансферттік бағаларды қолдану кезіндегі мемлекеттік бақылау мәселелері бойынша құжаттық тақырыптық тексеріс аяқталды. Тексеру қорытындысы бойынша Топқа корпоративтік табыс салығы, айыппұл мен өсімпұлдың жалпы көлемі 6,390 миллион теңгедегі сомасын толықтыра есептеу туралы Тексеру актісі және 2012 жылғы 24 желтоқсандағы хабарлама ұсынылған болатын.

Топ Хабарламамен келіспеді және Алматы қаласының Мамандандырылған ауданаралық экономикалық сотына 2013 жылғы 22 мамырдағы №04-16/01527 шағымын жіберді. Соттың 2013 жылғы 12 шілдесіндегі №2-5996/13 ұйғарымымен Шағымды қанағаттандыруға толық көлемде бас тартылды. Бұдан кейін Топ Алматы қалалық соттың Апелляциялық алқасына 2013 жылғы 26 шілдедегі № 21.1.24 Апелляциялық шағымын жіберді. Алқаның 2013 жылғы 18 қыркүйектегі №2а-5300/13 қаулысы бойынша Алматы қаласының Мамандандырылған ауданаралық экономикалық сотының шешімі өзгеріссіз, ал Апелляциялық шағым қанағаттандырусыз қалдырылды.

Алматы қалалық сотының Апелляциялық алқасының 2013 жылғы 18 қыркүйектегі №2а-5300/13 шешімінің негізінде Топ 2013 жылғы қаржылық есептілігінде 2007 жылғы тексеріс бойынша есептелінген 2,984 миллион теңге көлеміндегі корпоративтік табыс салығын, 1,915 миллион теңге көлеміндегі өсімпұлды және 1,492 миллион теңге көлеміндегі айыппұлды бюджетке төлеу жөніндегі міндеттемелерін таныды. 2013 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша корпоративтік табыс салығы мен өсімпұлдың сомасы бюджетке толық төленді.

2014 жылы Топ тексеріс қорытындысына даулауды жалғастырды және Алматы қалалық сотының Кассациялық алқасына 2014 жылғы 16 қаңтарындағы №04-16/00117 Кассациялық Шағымын жіберді. 2014 жылғы 19 ақпанында өткен алқа отырысының қорытындысы бойынша Алматы қаласының Мамандандырылған ауданаралық экономикалық сотының шешімі өзгеріссіз, ал Кассациялық шағым қанағаттандырусыз қалдырылды.

Топ Қазақстан Республикасының Жоғарғы Сотында салық тексерісінің қорытындысына дау айтты. 2014 жылғы 24 қыркүйекте Қазақстан Республикасының Жоғарғы Соты салық органдары шығарған салық тексерісінің қорытындысы туралы хабарламаның күшін жойып, шешімді топтың пайдасына шешті. Тиісінше, 2014 жылы Топ 2013 жылы танылған әкімшілік шығыстар құрамындағы айыппұлдар мен өсімпұлдарды (12 Ескерту) 3,407 миллион теңгеге және корпоративтік табыс салығын (18 Ескерту) 2,984 миллион теңгеге түзетті.

(б) Топ кәсіпорындарының кешенді салық тексерісі

Астана қаласы бойынша салық департаментінің ұйғарымына сәйкес «Қазатомөнеркәсіп» ҰАК» АҚ-та 2009-2012 жылдар аралығында бюджетке салықтардың барлық түрлері және басқа да міндетті төлемдер бойынша салық міндеттемелерін орындау мәселесі бойынша кешенді салық тексерісі жүргізілді. Салық тексерісінің қорытындысы бойынша (2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 186 актісі) Компанияға 1,735 миллион теңге сомасына (оның ішінде 980 миллион теңге сомасына корпоративтік табыс салығы, 155 миллион теңге сомасына үстеме пайдаға салық, 77 миллион теңге мүлік салығы, 234 миллион теңге сомасына қазбалы пайдаларды өндіруге арналған салық, 288 миллион теңге сомасына коммерциялық табу бонусы, 1 миллион теңге сомасына өзге салықтар) толықтыра есептелінген салықтарын және 339 миллион теңге сомасына өсімпұлды төлеуге хабарлама, сондай-ақ 961 миллион теңге сомасына әкімшілік айыппұлды төлеу талабы берілді.

40. Шартты және келісімшартты міндеттемелер (жалғасы)

2014 жылдың 31 желтоқсанына салық органдарымен «Аппак» ЖШС 2010-2012 жылдардағы кезеңге салық пен басқа да бюджетке міндетті төлемдердің барлығы салық міндеттемелерін орындау мәселесі бойынша комплекстік салық тексеруі жүріп өтті. Салық тексеру нәтижесінде «Аппак» ЖШС 2,312 миллион теңге (оның ішінде корпоративтік табыс салығы 1,300 миллион теңге сомасына, үстеме табыс салығы 474 миллион теңге сомасына, мүлікке салық 368 миллион теңге сомасына, пайдалы қазбаны өндіру салығы 170 миллион теңге сомасына) сомасына қоса есептелген салықтарды және 758 миллион теңге сомасына өсімпұлды, және де 1,156 миллион теңге сомасына әкімшілік пұл төлеу жөнінде мөлiмдеме берiлдi.

Топ басшылығы мүлік салығы мен пайдалы қазбаны өндіру салығына қарасты (мүлік салығын есептеу жағынан) есептелінген сомаларды төлеу ықтималдығы болашақта жоғары деп бағалайды. Тиісінше, Топ мүлік салығы мен пайдалы қазбаны өндіру салығына есептелінген салық сомасына резерв мойындады. Соған қарамастан, басқа сұрақтарға қарасты Топ басшылығы өзінің салық заңнамасын түсінуі қолайлы деп және Топтың салық позициясы дәлелді деп санайды.

2014 жылғы 30 маусымда салық органдары уран өнімін өндіру және сату жөніндегі қызметті жүзеге асыратын Топтың қауымдастырылған кәсіпорны «КАТКО» БК» ЖШС-тің 2009-2012 жылдардағы кешенді салық тексеруін аяқтады (25 Ескерту). Тексерудің қорытындысы бойынша «КАТКО» БК» ЖШС-ке жалпы сомасы шамамен 12 миллиард теңгеге (Топтың үлесі шамамен 6 миллиард теңге) наразылық білдірілді. Топтың басқа кәсіпорындары тәрізді «КАТКО» БК» ЖШС мүлік салығы мен пайдалы қазбаларды өндіру салығына қарасты міндеттемені (мүлік салығын есептеу жағынан) мойындады. «КАТКО» БК» ЖШС басшылығы салық тексеруінің қорытындысына шағым берді және ол қарау сатысында тұр.

Басшылық Компания, «Аппак» ЖШС және «КАТКО» БК» ЖШС-ке қосымша міндеттемелерді есептеуге негіздеме болған мәселелер кешенді салық тексерісі жүргізіліп жатқан жер қойнауын пайдаланушылар болып табылатын Топтың бірқатар басқа кәсіпорындарының салық тексерісінің қорытындысына да енгізіледі деп күтеді. Мүмкін болатын қосымша салық қоса есептеулердің мөндері анық бағалана алмайды.

Кәсіпорындарды жекешелендіру

2014 жылы Қазақстан Республикасының Үкіметі жекешелендірудің кейбір мәселелері туралы қаулы қабылдады. Осы қаулыға сәйкес, Топқа 2014-2016 жж. алты еншілес және тәуелді кәсіпорындардағы қатысу үлестерін өткізуге ұсыныс жасалынды. 2014 жылы Топ өзінің үлесін «Қазгеомаш» ЖШС-ке өткізді. Компания акционері өткізуге жататын үлестерді айқындауды қоса, соңғы жоспарды бекітпегендіктен, Топ тиісті активтерді сатуға арналған деп көрсетпеді.

Сақтандыру

Қазақстандағы сақтандыру қызметін көрсететін нарық қалыптасу сатысында тұр және басқа елдерде таралған сақтандырудың көптеген түрлері әлі қолжетімді емес. Топтың өз өндіріс ғимараттарына, өндірістің тоқтатылуымен болған залалдарға, немесе апаттың немесе Топ қызметінің нәтижесінде жылжымайтын мүлік объектілеріне, немесе қоршаған ортаға келтірілген зиянға байланысты үшінші тараптардың алдында туындаған міндеттемелерге қатысты толық сақтандыру арқылы қорғауы жоқ. Топта барабар сақтандыру өтелімі болмағанша, айқындалған активтердің жоғалуы немесе бүлінуі Топ қызметі мен қаржы жай-күйіне елеулі теріс әсер етуі мүмкін деген тәуекел бар.

Қоршаған ортаны қорғау бойынша міндеттемелер

4 Ескертуде айтылғандай БН-350 реакторының пайдаланудан шығаруға қатысты оқиғалар қалай орын алатыны жөнінде белгісіздік бар. Есептік күннің жағдайына басшылық Топ БН-350 қондырғысын пайдаланудан алу, сақтау оны одан әрі көдеге жарату бойынша заңды міндеттемелер немесе тұрақталған тәжірибемен шартталған міндеттемелер жоқ деп тұжырымдады. Келешекте осы сұрақты қайта қарастыруға әкелетін жағдайлар болуы мүмкін. Болашақта жағдайлардың дамуына байланысты, есепті күнге басшылық барлық орын алатын факторларды ескере отырып міндеттемелердің бар екендігін бағалайтын болады. Егер болашақта БН-350 қондырғысын пайдаланудан шығару бойынша жұмыстарды қаржыландыру жөнінде міндеттемелер Топқа берілетін болса, бұл тиісті резервті көрсету қажеттілігіне әкеледі.

40. Шартты және келісімшартты міндеттемелер (жалғасы)

Кепілдіктер

Кепілдіктер Топтың өзге тарап өз міндеттемелерін орындамаған жағдайда, төлемдерді жүзеге асыру бойынша қайтарып алынбайтын міндеттемелері болып саналады. Кейбір өзара байланысты тараптарды қаржыландыруға берілген қаржылық кепілдіктер бойынша ең үлкен кредиттік тәуекел 2013 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 43,860 миллион теңгені (2013 ж.: 38,186 миллион теңге) құрады.

2014 жылы Топ кредиторларға оған қатысты қаржылық кепілдік берген «Қызылқұм» ЖШС жер қойнауын пайдалану құқығын беру салдарынан ковенанттардың бұзылуына жол берді (22 Ескерту). Ковенанттарды бұзу кредиторларға «Қызылқұм» ЖШС-тен де, Топтан да кредиттерді мерзімінен бұрын өтеуін талап ету құқығын береді. Осыған қарамастан, Топ «Қызылқұм» ЖШС кепілдіктері бойынша резервті танымады, себебі басшылық Топтың өтеуге жататын сомаларын кредиторлардың мерзімінен бұрын өтеуін талап етуі ықтимал болып табылмайды деп бағалады. Басшылық өз бағалауын келесі факторларға негіздеді:

- жекелеген кредиторлар кредитті қайта құрылымдау арқылы реттеудің барлық мүмкіндіктері таусылғанша, оған дейін олар «Қызылқұм» ЖШС-тен немесе Топтан берешекті мезгілінен бұрын өтеуді талап ету құқығымен пайдаланбайтыны туралы растама берді;
- қаржы есептілігі шығарылған күнде «Қызылқұм» ЖШС, Топ және басқа инвесторлар кредиторлармен кредит шарттарына қатарлас қарызгер ретінде жер қойнауын пайдалану құқығының құқықтық мұрагері болып табылатын «Қорасан-У» ЖШС-ті қосу арқылы борышты қайта құрылымдау туралы келіссөздер жүргізіліп жатыр;
- «Қызылқұм» ЖШС кредит бойынша ағымдағы міндеттемелерді өз бетімен өтеуге қаржылық мүмкіндігі бар.

2014 жылдың 31 желтоқсанына «Қызылқұм» ЖШС кредит бойынша міндеттемесі 15,366 миллион теңгені құрады.

Кредит шарттарының талаптарын сақтау

Топ көбінесе кредиттер және қарыздармен байланысты белгілі талаптарды орындауы тиіс (36 Ескерту). Осы талаптарды орындамау Топ үшін қарыз қаражаттар құнының артуын қоса, жағымсыз нәтижелерге әкелуі мүмкін. 2014 ж. 31 желтоқсандағы және 2013 ж. жағдай бойынша Топ кредит шарттарында көзделген талаптарды сақтады.

Оңтүстік Қазақстан және Қызылорда облыстарының әкімдіктерімен жасалған меморандумдар

21 Ескерту көрсетілгендей, 2014 жылғы желтоқсанда Топ 2015-2016 жж. арналған әлеуметтік-экономикалық даму аясында Оңтүстік Қазақстан және Қызылорда облыстарының әкімдіктерімен ынтымақтастық туралы меморандумдарға қол қойды. Осы меморандумдарға сәйкес Топ 2015-2016 жж. оларды ұстауға 3.6 млрд. теңге көлеміндегі қаржы қаражаттарымен бірге оған тиесілі әлеуметтік объектілерді облыстың коммуналдық меншігіне беруі күтіледі. Меморандумдар және де 2015-2016 жылдарда жалпы сомасы 3.2 млрд теңге тұратын үш әлеуметтік объектілерді салуды және Шымкент қаласында бизнес орталығын салуды жүзеге асыруды қарастырады. Меморандумдар заңды міндеттеуші құжаттар болып табылмағандықтан, 2014 жылғы 31 желтоқсанда Топ әлеуметтік-экономикалық дамудың қаржыландыру резервісін танымады.

Жер қойнауын пайдалану келісімшарттары бойынша міндеттемелер

Топтың жер қойнауын пайдалану келісімшарттарының талаптарына сәйкес ең төменгі жұмыстар бағдарламасын орындауға қатысты капиталдық шығындар бойынша 2015 жылға 5,978 миллион теңге сомасында міндеттемелері бар.

«Қазатомөнеркәсіп» ұлттық атом компаниясы» АҚ
2014 жылғы 31 желтоқсандағы шоғырландырылған қаржы есептемеге ескертулер

41. Бақыланбайтын үлес

Төменде кестеде 2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ үшін елеулі бақыланбайтын үлестері бар барлық еншілес кәсіпорындар туралы ақпарат көрсетілген:

Еншілес кәсіпорынның атауы	Тіркеу орны және қызметтің негізгі орны	Бақыланбайтын үлестің пайызы	Бақыланбайтын үлеске келетін дауыс құқығының пайызы	Бақыланбайтын үлеске келетін пайда немесе залал	Еншілес кәсіпорындардағы қорланған бақыланбайтын үлестер
«Үлбі металлургиялық зауыты» АҚ	Қазақстан	10%	10%	180	4,976
«Аппак» ЖШС	Қазақстан	35%	35%	302	3,548
«SARECO» БК» ЖШС	Қазақстан	49%	49%	(415)	2,039
Барлығы				67	10,563

Төменде кестеде 2013 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ үшін елеулі бақыланбайтын үлестері бар барлық еншілес кәсіпорындар туралы ақпарат көрсетілген:

Еншілес кәсіпорынның атауы	Тіркеу орны және қызметтің негізгі орны	Бақыланбайтын үлестің пайызы	Бақыланбайтын үлеске келетін дауыс құқығының пайызы	Бақыланбайтын үлеске келетін пайда немесе залал	Еншілес кәсіпорындардағы қорланған бақыланбайтын үлестер
«Үлбі металлургиялық зауыты» АҚ	Қазақстан	10%	10%	271	4,793
«Аппак» ЖШС	Қазақстан	35%	35%	872	3,246
«SARECO» БК» ЖШС	Қазақстан	49%	49%	(87)	2,208
Барлығы				1,056	10,247

«Қазатомөнеркәсіп» ұлттық атом компаниясы» АҚ
2014 жылғы 31 желтоқсандағы шоғырландырылған қаржы есептемеге ескертулер

41. Бақыланбайтын үлес (жалғасы)

Осы еншілес кәсіпорындар бойынша жинақталған қаржы ақпараты төмендегі кестеде көрсетілген:

Миллион қазақстандық теңгемен	«Үлбі металлургиялық зауыты» АҚ		«АГПАҚ» ЖШС		«SARECO» БК» ЖШС	
	2014 ж.	2013 ж.	2014 ж.	2013 ж.	2014 ж.	2013 ж.
Қысқа мерзімді активтер	27,679	24,949	9,508	7,464	883	428
Ұзақ мерзімді активтер	34,439	35,059	14,054	14,540	4,490	4,599
Қысқа мерзімді міндеттемелер	(2,521)	(2,320)	(12,180)	(5,723)	(1,213)	(499)
Ұзақ мерзімді міндеттемелер	(6,059)	(5,625)	(1,248)	(7,010)	-	(21)
Толтың меншікті капиталы	48,562	47,270	6,586	6,025	2,121	2,299
Бақыланбайтын үлес	4,976	4,793	3,548	3,246	2,039	2,208
Түсім ақша	32,175	32,855	17,934	18,368	119	156
Шығыстар	(30,387)	(31,543)	(17,070)	(15,449)	(965)	(675)
Жыл ішіндегі пайда/(залал)	1,788	1,312	864	2,919	(846)	(519)
Компания акционерлеріне жатқызылатын пайда	1,608	1,278	562	1,958	(431)	(432)
Бақыланбайтын үлеске жатқызылатын пайда/(залал)	180	34	302	961	(415)	(87)
Жыл ішіндегі пайда	1,788	1,312	864	2,919	(846)	(519)
Жыл ішіндегі өзге жиынтық кіріс/(залал)	(178)	14	-	-	-	-
Жыл ішіндегі жалпы жиынтық табыс/(залал)	1,610	1,326	864	2,919	(846)	(519)
Бақыланбайтын үлестерге берілетін дивидендтер	-	-	-	-	-	-
Келесілерден түсетін ақшалай қаражаттардың таза түсімі/(шығарылуы):						
- операциялық қызмет	1,991	(652)	4,547	5,089	(1,063)	(469)
- инвестициялық қызмет	(1,516)	1,973	(1,540)	(1,389)	(95)	168
- қаржы қызметі	(131)	(276)	(3,748)	(5,759)	1,148	262
Ақшалай қаражаттардың таза түсімі/(шығысы)	344	1,045	(741)	(2,059)	(10)	(39)

**«Қазатомөнеркәсіп» ұлттық атом компаниясы» АҚ
2014 жылғы 31 желтоқсандағы шоғырландырылған қаржы есептемеге ескертулер**

42. Негізгі еншілес кәсіпорындар

Осы шоғырландырылған қаржы есептілігі мынадай еншілес кәсіпорындарды қосады:

Миллион қазақстандық теңгемен	Қызметтің түрі	Мелік үлесі	
		2014 ж. 31 желтоқсан	2013 ж. 31 желтоқсан
«МАЗК – Қазатомөнеркәсіп» ЖШС	Электр энергиясын, жылуды, ауыз суы мен ыстық, техникалық және дистиллят суды өндіру және сату, теңіз суын қайта айдау және газды тасымалдау	100%	100%
«Қазатомөнеркәсіп-Демеу» ЖШС	Әлеуметтік сипат қызметтерін көрсету, жер қойнау аймақтарында әлеуметтік саланың объектілерін салу және пайдалануды ұйымдастыру	90%	90%
ТОО «Байланыс-ҰАҚ» ЖШС	Байланыс қызметтерін көрсету	100%	100%
«Қорған Қазатомөнеркәсіп» ЖШС	Қорғау қызметтерін көрсету	100%	100%
«Алпақ» ЖШС	Уран кенін барлау, өндіру және алдын-ала өңдеу	65%	65%
«Үлбі металлургиялық зауыты» АҚ	Уранды материалды өндіру және өңдеу, сирек металды және жартылай өткізгіш материалдарды өндіру	90%	90%
«Волковгеология» АҚ	Геологиялық барлау және уран кен орындарын зерттеу, бұрғылау жұмыстарын жүргізу, радиоактивтік деңгей, экологиялық жағдай мониторингісі	90%	90%
«Жоғары технологиялар институты» ЖШС	Ғылыми-зерттеу, жобалау-конструкторлық, тәжірибелік-конструкторлық және инжинирингтік кеңес беру қызметтерін көрсету	100%	100%
«Қызылту» ЖШС	Құрамында ураны бар молибден-мысты барлау, өндіру және өңдеу	76%	76%
«SARECO» БК» ЖШС	Кенді байыту, сирек металды концентраттардың гидрометаллургиялық өндірісі, сирек металдардың металдық жеке оксидіне ыдырауы бойынша химиялық өндіріс	51%	51%
«Экоэнергомаш» ЖШС	Баламалы энергия көздері негізінде автономды объектілерді қамту комплексті энергожүйелерінде вертикалды-осьті жел-энергетикалық станцияларын өндіру	100%	100%
«KazSilicon» МК» ЖШС	Металлургиялық және поликристалдық кремнийді өндіру және сату, кремнийлік өндірістің қалдықтарын сату	100%	100%
«Kazakhstan Solar Silicon» ЖШС	Күн сапасындағы кремнийді, кремнийлік пластиналарды және фотоэлектрикалық пластиналарды өндіру	100%	100%
«AstanaSolar» ЖШС	Күн сапасындағы кремнийді, кремнийлік пластиналарды және фотоэлектрикалық пластиналарды (ұшықтар) өндіру, соның негізінде фотоэлектрикалық модульдер мен электрикалық жүйелерді өндіру	100%	100%
«Сирек металды компания КТ» БК» ЖШС	Сирек және сирекер металдар кен орындарын барлауға арналған техникалық-экономикалық негіздемелерді орындау	51%	51%
«Орталық» ӨК» ЖШС	Уранның химиялық концентратына дейін өңдеу, өндіру қызметін және таудағы дайындық жұмыстары бойынша қызмет көрсету	100%	100%
«Қазақстандық ядролық университет» ЖШС	Оқу бағдарламаларын, семинарлар, курстар мен тренингтарды ұйымдастырып, жүргізу қызметін көрсету	100%	100%
«Реммонтажсервис» ЖШС	Геотехнологиялық полигондардың бекітішін, жөндеу-механикалық қызметтерді жүзеге асыру, стандартты емес жабдықты және қосалқы бөлшектерді дайындау, жоспарлы-алдын -ала жөндеу жұмыстарын орындау	100%	100%
«ТТХК» ЖШС	Құрамында ураны бар кенді барлау, өндіру және бастапқы өңдеу	100%	100%
«Стелное КБ» ЖШС	Құрамында ураны бар кенді барлау, өндіру және бастапқы өңдеу	100%	100%
«КББ» ЖШС	Құрамында ураны бар кенді барлау, өндіру және бастапқы өңдеу	100%	100%
«Сауда-келік компаниясы» ЖШС	Кешенді материалдық-техникалық қамтамасыз ету және келік-экспедициялық қызмет көрсету	99.99998%	99.99998%
«БТМ СО» ЖШС	Физикалық-химиялық сынау, шығарылатын өнімнің сапасын бақылау, метрология және стандартизациялау	100%	100%
«Құлқарушы Тау-кен» ЖШС	Өрттен қорғау қызметтерін көрсету	100%	100%
«Геотехносервис» ЖШС	Тау-кен жұмысының жоспарын жасау, жобаның тау-кен бөлігін өзгерту, кешенді геофизикалық зерттеулерді жүргізу	100%	100%
«Қазатомөнеркәсіп-Сорбент» ЖШС	Ионалмастырығыш шайырды жеткізу	100%	51%

Барлық еншілес мекемелер Қазақстанда құрылып, өз қызметтерін жүргізеді

43. Еншілес кәсіпорындардың шығарылуы

2008 ж. Топ «Семізбай-У» ЖШС-дағы қатысу үлесінің 49%-ын сату туралы «Beijing Sino-Kaz Uranium Resources Investment Company Limited»-пен («Sino Kaz») компаниясымен келісім жасады.

Осы Келісім «Sino Kaz» компаниясына 2010 – 2033 жж. кезеңінде «Семізбай-У» ЖШС-тен жыл сайынғы таза табысынан ең төменгі үлестіру құқығы берілді. Топ төлеуге кепілдік берді. Бұл міндеттеме Келісімшарттың жасалған күніне әділ құны бойынша танылды, өрі қарай – амортизациялық құнмен бағаланды.

Топпен «Семізбай-У» ЖШС-дегі қатысу үлесін иеліктен айыру келісімшартының талабы бойынша Қазақстан Республикасының реттеуші органының келісімін қажет етті. 2012 жылғы 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша тиісті мақұлдау алынбаған болатын.

2012 ж. Топ және «Sino Kaz» Келісімшарттың талаптарын қайта қарау туралы Бітімгершілік Келісім жасады. Бітімгершілік Келісімнің талаптары Қазақстан Республикасы Үкіметінің тиісті қаулысын алу (соңында 2013 жылғы 30 мамырда шығарылған), сондай-ақ келесі тармақтар көзделді:

- Тараптар «Семізбай-У» ЖШС-дағы 49% үлесінің құнын қайта қарау туралы келісті. Осы талаптың нәтижесінде, Топ бастапқы келісімшарттық міндеттемесі мен «Семізбай-У» ЖШС-дағы 49%-дық қатысу үлесінің әділ нарықтық құнының арасындағы 132 млн. АҚШ доллар (19,973 миллион теңге) көлеміндегі айырманы 2013 ж. 7 маусымында төледі;
- Тараптар 2012 ж. бастап 2033 ж. дейінгі кезеңдегі «Семізбай-У» ЖШС-не төлеуге тиісті кепілдікті ең төменгі дивидендтерді болдырмауына келісті. Қаржылық міндеттемелердің амортизациялық құны 2013 жылғы 30 мамырындағы жағдай бойынша 308 миллион АҚШ долларына (46,676 миллион теңгемен) тең болды.

Бітімгершілік Келісім талаптарының орындалу нәтижесінде Басшылық Топ «Семізбай-У» ЖШС қызметін біржақты басқару мүмкіндігінен айырылды деп айқындады, және осы уақыттан бастап Топ және Sino-Kaz«Семізбай-У» ЖШС-не бірге бақылауды жүзеге асырады. Топ «Семізбай-У» ЖШС-дегі инвестицияларды шоғырландырудан алып тастап, қалған қатысу үлесін бақылауды жоғалтқан сәттегі әділ құнмен мойындады. Топ кепілдікті ең төменгі дивиденттің күшін жоюды қаржы міндеттемені өтеу ретінде ескерді.

Нәтижесінде, 2013 жылы Топ 23,930 миллион теңге көлеміндегі жалпы пайданы мойындады.

«Қазатомөнеркәсіп» ұлттық атом компаниясы» АҚ
2014 жылғы 31 желтоқсандағы шоғырландырылған қаржы есептемеге ескертулер

43. Еншілес кәсіпорындардың шығарылуы (жалғасы)

Еншілес кәсіпорынның шығарылуынан болған нәтиже келесі тәртіпте осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте танылды:

Миллион қазақстандық теңгемен

Ұзақ мерзімді активтер

Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтар және өндіріске дайындау бойынша шығыстар	20,002
Материалдық емес активтер	569
Дебиторлық берешек	661
Өзге де ұзақ мерзімді активтер	1,140

Жалпы ұзақ мерзімді активтер 22,372

Қысқа мерзімді активтер

Қорлар	7,450
Дебиторлық берешек	2,819
Кейінге қалдырылған салық активтері	585
Өзге де қысқа мерзімді активтер	1,107
Ақша қаражаттары және олардың эквиваленттері	1,239

Жалпы қысқа мерзімді активтер 13,200

Жалпы активтер 35,572

Ұзақ мерзімді міндеттемелер

Кредиттер және қарыздар	4,843
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері	724
Резервтер	805
Өзге де ұзақ мерзімді міндеттемелер	5,515

Жалпы ұзақ мерзімді міндеттемелер 11,887

Қысқа мерзімді міндеттемелер

Кредиттер және қарыздар	6,837
Қызметкерлерге берілетін сыйақылар бойынша міндеттемелер	58
Кредиторлық берешек	2,647
Резервтер	40
Өзге де қысқа мерзімді міндеттемелер	66

Жалпы қысқа мерзімді міндеттемелер 9,648

Жалпы міндеттемелер 21,535

Істен шығу күніндегі жағдай бойынша «Семізбай-У» ЖШС-нің таза активтері	14,037
Минус: Қалған 51% бақыланбайтын үлестің әділ құны	(11,264)
Минус: Амортизациялық құн бойынша ең аз кепілдік берілген дивиденттер	(46,676)
Төлем	19,973

Міндетті өтеуден және еншілес кәсіпорынның шығарылуынан түскен кіріс 23,930

«Қазатомөнеркәсіп» ұлттық атом компаниясы» АҚ
2014 жылғы 31 желтоқсандағы шоғырландырылған қаржы есептемеге ескертулер

43. Еншілес кәсіпорындардың шығарылуы (жалғасы)

2014 жылдың сәуірінде Топ «МАЭК-Казатомөнеркәсіп» ЖШС-тің еншілес мекемесі болып табылатын «Ақтаугазсервис» АҚ-ның 100% акциялар пакетін өткізді.

Осы операцияның нәтижесінде Топ 2014 жылдың пайда мен залалында 191 миллион теңге көлемінде табысты таныды. «Ақтаугазсервис» АҚ-ды сатудан болған нәтиже келесі тәртіпте осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте танылды:

Миллион қазақстандық теңгемен

Ұзақ мерзімді активтер	
Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтар	748
Материалдық емес активтер	3
Жалпы ұзақ мерзімді активтер	751
Қысқа мерзімді активтер	
Қорлар	20
Дебиторлық берешек	224
Өзге де қысқа мерзімді активтер	4
Ақша қаражаттары және олардың эквиваленттері	176
Жалпы қысқа мерзімді активтер	424
Жалпы активтер	1,175
Ұзақ мерзімді міндеттемелер	
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері	27
Жалпы ұзақ мерзімді міндеттемелер	27
Қысқа мерзімді міндеттемелер	
Қызметкерлерге берілетін сыйақылар бойынша міндеттемелер	25
Кредиторлық берешек	57
Өзге де қысқа мерзімді міндеттемелер	56
Жалпы қысқа мерзімді міндеттемелер	138
Жалпы міндеттемелер	165
Шығару күніндегі жағдай бойынша «Ақтаугазсервис» АҚ-тың таза активі	1,010
Алғандарды өтеу	1,201
Еншілес кәсіпорынның шығуынан түскен кіріс	191

«Қазатомөнеркәсіп» ұлттық атом компаниясы» АҚ
2014 жылғы 31 желтоқсандағы шоғырландырылған қаржы есептемеге ескертулер

43. Еншілес кәсіпорындардың шығуы (жалғасы)

2014 ж. Топ «Қазатомөнеркәсіп-Сорбент» ЖШС инвестицияларын бірлескен кәсіпорынның инвестициялары ретінде қайта жіктеді. Осы операцияның нәтижесінде Топ 2014 ж. жылындағы пайда мен залалында 17 миллион теңге көлемінде табысты таныды. «Қазатомөнеркәсіп-Сорбент» ЖШС-ті қайта жіктегеннен болған нәтиже келесі тәртіпте осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте танылды:

Миллион қазақстандық теңгемен

Ұзақ мерзімді активтер	
Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтар	120
Өзгелері	21
Жалпы ұзақ мерзімді активтер	141
Қысқа мерзімді активтер	
Қорлар	457
Дебиторлық берешек	106
Өзге де қысқа мерзімді активтер	3
Ақшалай қаражаттар және олардың эквиваленттері	15
Жалпы қысқа мерзімді активтер	581
Жалпы активтер	722
Ұзақ мерзімді міндеттемелер	
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері	3
Жалпы ұзақ мерзімді міндеттемелер	3
Қысқа мерзімді міндеттемелер	
Кредиторлық берешек	483
Өзге де қысқа мерзімді міндеттемелер	29
Жалпы қысқа мерзімді міндеттемелер	512
Жалпы міндеттемелер	515
Шығарылу күніндегі жағдай бойынша «Қазатомөнеркәсіп-Сорбент» ЖШС-тің таза активі	207
Бақыланбайтын жеке меншік иесінің үлесі	102
Бірлескен кәсіпорындағы инвестициялардың әділ құны	122
Еншілес кәсіпорынның шығуынан түскен табыс	17

«Қазатомөнеркәсіп» ұлттық атом компаниясы» АҚ
2014 жылғы 31 желтоқсандағы шоғырландырылған қаржы есептемеге ескертулер

44. Қаржы активтері мен міндеттемелерді өзара есепке алу

2014 жылғы 31 желтоқсанда өзара есепке алуға жататын қаржы құралдары мынаны құрады:

<i>Миллион қазақстандық теңгемен</i>	Қаржылық жағдайы туралы есептемеде көрсетілген өзара есепке алуға дейінгі жалпы сомалар	Қаржылық жағдайы туралы есептемеде есепке алынған жалпы сомалар	Қаржылық жағдайы туралы есептемеде көрсетілген өзара есепке алғаннан кейінгі нетто-сума
Активтер			
Дебиторлық берешек	31,686	(31,686)	-
Өзара есепке алуға жататын барлық активтер	31,686	(31,686)	-
Міндеттемелер			
Кредиттер мен қарыздар	32,221	(31,686)	536
Өзара есепке алуға жататын барлық міндеттемелер	32,221	(31,686)	536

Қаржылық жағдайы туралы есептемедегі өзара есепке алу сомасы (i) өзара есепке алуға дейінгі жалпы сомасы мен (ii) өзара есепке алуға жататын тиісті құрал сомасының ең азы болып табылады.

22 Ескертуде ашылғандай, Топта «Бетпақ Дала» БК» ЖШС және «Қызылқұм» ЖШС пайдасына шығарылған вексельдер түріндегі міндеттеме және «Оңтүстік тау-кен химиялық компаниясы» БК» ЖШС мен «Қорасан-У (Хорасан-У)» БК» ЖШС-тен алынған вексельдер түріндегі талап бар. Геологиялық барлау және таукен – дайындық жұмыстарының қорытындыларын сатып алу және сату туралы шарттарға сәйкес, Топта вексель бойынша құқықты дебиторлардан кредиторларға қайта табыстауды жүргізу құқығы бар. Бұдан басқа, заңнаманы қолдану кәсіпорындарға индоссаментке қол қою арқылы вексельдерді аударуды жүргізуге рұқсат береді. Бұл туралы ақпарат ашылады, өйткені бұл өзара есепке алу қаржылық жай-күй туралы есептемеде жүргізілді.

45. Қаржы тәуекелдерін басқару

Қаржы құралдарына қатысты есептік саясат және оның ашылуы қаржы құралдарының келесі жіктелімдерінде қолданылады:

<i>Миллион қазақстандық теңгемен</i>	Ескерту	2014 ж.	2013 ж.
Қаржы активтері			
Өзге де инвестициялар	27	67,052	67,055
Саудалық дебиторлық берешек	28	56,988	33,329
Өзге дебиторлық берешек	28	108	314
Пайдалануда шектеулі ақшалай қаражаттар	30	5,981	6,590
Байланысты тараптардың дивиденттер бойынша берешегі	30	3,768	6,467
Қызметкерлерге берілген қарыздар	30	1,507	1,903
Мерзімді депозиттер	32	4,537	2,597
Байланысты тараптарға берілген қарыздар	33	21,586	19,534
Банктағы ағымды шоттар	34	28,432	15,461
Талап етілетін салымдар	34	918	1,632
Кассадағы ақшалай қаражаттар	34	82	59
Жалпы қаржы активтері		190,959	154,941

«Қазатомөнеркәсіп» ұлттық атом компаниясы» АҚ
2014 жылғы 31 желтоқсандағы шоғырландырылған қаржы есептемеге ескертулер

45. Қаржы тәуекелдерін басқару (жалғасы)

<i>Миллион қазақстандық теңгемен</i>	Ескерту	2014 ж.	2013 ж.
Қаржы міндеттемелері			
Шығарылған облигациялар	36	91,705	76,970
Банктік кредиттер	36	44,312	43,319
Банктік емес кредиттер	36	519	382
Өзгелері	36	536	-
Сауда кредиторлық берешек	38	57,163	33,599
Өзге кредиторлық берешек	38	6,396	526
Тарихы шығындар бойынша міндеттемелер	39	2,942	2,921
Өзге бағалау қаржы міндеттемелер	39	559	472
Артықшылықты акцияларды ұстаушылардың алдындағы міндеттемелер	39	265	265
Өзге қатысушыларға төленетін дивидендтер	39	240	197
Жалпы қаржы міндеттемелері		204,637	158,651

Топтың тәуекелдерді басқару функциясы қаржылық, операциялық және заңдық тәуекелдерге қатысты жүзеге асырылады. Қаржылық тәуекелдер кредиттік тәуекелді, өтімділік тәуекелін және нарықтық тәуекелді (валюталық тәуекел, пайыздық тәуекел және өзге бағалық тәуекел) қамтиды. Топтың тәуекелді басқару саясаты Топ шалдығатын тәуекелдерді табу және талдау, тәуекел және бақылаудың тиісті тетіктерінің ұйғарынды шекті мәнділіктерін белгілеу, сондай-ақ тәуекелдерді мониторингілеу және белгіленген шектеулерді сақтау мақсатында әзірленді. Тәуекелдерді басқару саясаты мен жүйесі нарық жағдайлары мен Топ қызметінің өзгеруіне байланысты өзгерістерді енгізу қажеттілігі үшін күнделікті талданады. Топ барлық қызметкерлер өз рөлдері мен міндеттерін түсінетін, бақылаудың ретке келтірілген және ықпалды жүйесін құру мақсатында стандарттар және оқыту мен басқару рәсімдерін орнатады. Операциялық және заңды тәуекелдерді басқару аталған тәуекелдерді барынша азайту мақсатында ішкі саясаттар мен рәсімдердің тиісті жұмыс істеуін қамтамасыз етуі тиіс.

Осы ескертпеде әрбір көрсетілген қаржылық тәуекелдерге Топтың шалдықшылығы туралы, Топтың мақсаты, оның саясаты мен бағалау рәсімі және осы тәуекелдерді басқару туралы және Топтың капиталды басқару тәсілі туралы ақпарат ұсынылған. Сандық сипаттағы қосымша ақпарат осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің барлық мәтіні бойынша ашылады.

Директорлар кеңесі Топтың алдына мақсат қоюына және тәуекелдерді басқару жөніндегі саясатты бекітуіне жауапты. Басқарма тәуекелдерді басқару саясатын іске асыруға және тәуекелдерді басқарудың тиімді жүйесін ұйымдастыруға жауапты. Тәуекелдерді басқару комитеті оның орындалуына жауапты және Басқарма мен Директорлар кеңесінің алдында өз жұмысы туралы ұдайы есеп береді.

Кредиттік тәуекел

Топ кредиттік тәуекелге шалдыққыш, атап айтқанда қаржылық құрал жөніндегі тараптың біреуі өз міндеттемелерін орындамаудың арқасында басқа тарапқа қаржылық залал келтіреді. Кредиттік тәуекелге шалдыққыштық төлемді кейінге шегеру және контрагенттер мен өзге мәмілелерді жасасу шартында Топтың өнімдерді сату нәтижесінде туындайды, соның нәтижесінде қаржы активтері пайда болады. Кредиттік тәуекел негізінен Топта бар сатып алушылардың дебиторлық берешектерімен, ақшалай қаражаттар және оның эквиваленттерімен, қызметкерлер мен байланысты тараптарға берілген мерзімді депозиттер және қарыздармен байланысты.

Қаржы активтерінің теңгерімділік құны Топтың кредиттік тәуекелге шалдыққыштығының ең жоғары деңгейін көрсетеді.

Ақшалай қаражаттар және оның эквиваленттерімен және мерзімді депозиттермен байланысты кредиттік тәуекелдер контрагенттер халықаралық рейтингтік агенттіліктер берген жоғары кредиттік рейтингілі банкілермен көрсетілуіне байланысты шектеулі.

«Қазатомөнеркәсіп» ұлттық атом компаниясы» АҚ
2014 жылғы 31 желтоқсандағы шоғырландырылған қаржы есептемеге ескертулер

45. Қаржы тәуекелдерін басқару (жалғасы)

Төменде 2014 жылғы 31 желтоқсанына Топтың салымдары орналастырылған қаржы мекемелерінің кредиттік рейтингісі туралы ақпарат көрсетілген:

<i>Миллион қазақстандық теңгемен</i>	Standard & Poor's B рейтингісімен	Standard & Poor's C рейтингісімен	Өзгелері	Барлығы
Пайдалануы шектеулі ақшалай қаражаттар	5,961	20	-	5,981
Мерзімді депозиттер	4,269	268	-	4,537
Банктердегі ағымды шоттар	9,247	18,644	541	28,432
Талап етілмелі салымдар	60	858	-	918
Барлығы	19,537	19,790	541	39,868

Төменде 2013 жылғы 31 желтоқсанына Топтың салымдары орналастырылған қаржы мекемелерінің кредиттік рейтингісі туралы ақпарат көрсетілген:

<i>Қазақстандық миллион теңгеде</i>	Standard & Poor's B рейтингісімен	Standard & Poor's C рейтингісімен	Өзгелері	Барлығы
Пайдалануы шектеулі ақшалай қаражаттар	4,886	1,704	-	6,590
Мерзімді депозиттер	2,122	475	-	2,597
Банктердегі ағымды шоттар	8,864	6,262	335	15,461
Талап етілмелі салымдар	1,177	455	-	1,632
Барлығы	17,049	8,896	335	26,280

Саудалық дебиторлық берешекке қатысты Топтың кредиттік тәуекелге шалдыққышығы негізінен әрбір сатып алушының жеке сипаттамаларына байланысты. Сатып алушылар өзінің қызметін жүзеге асыратын нақты салаға немесе елге тән дефолт тәуекелін қоса, клиент базаларының демографиялық көрсеткіштері кредит тәуекелдерінің деңгейіне кем дәрежеде әсер етеді. Топ кредит тәуекелінің шоғырлауына шалдыққыш. Топ табысының шамамен 45%-ы (сауда дебиторлық берешектің 40%-ы) 2014 жылғы 31 желтоқсанында сату негізгі жеті сатып алушыларға келеді (2013 жылы табыстың 40% және сауда дебиторлық берешегінің 45% екі сатып алушыларға келеді). Олар байланысты тараптар болып тұрғанда, Топ контрагенттерді ұқсас сипаттамалар бойынша айқындайды.

Топ кредиттік саясатты қолданады, оған сәйкес Топ үшін стандартты төлемдер мен жеткізілімдердің жүзеге асыру шарттары мен мерзімдері оған ұсынылғанға дейін, әрбір жаңа клиенттің кредитке қабілеттілігі жеке талданады.

Топ саудалық және өзге дебиторлық берешекке қатысты сақтандыру өтелімін талап етпейді.

Географиялық өңірлердің тұрғысында есепті күндегі жағдай бойынша саудалық дебиторлық берешекке қатысты кредиттік тәуекелдің ең жоғарғы деңгейі мынадай болды:

<i>Миллион қазақстандық теңгемен</i>	2014 ж.	2013 ж.
Қытай	17,684	3,292
Қазақстан	10,917	9,404
Канада	10,213	-
Еуропа елдері	7,620	2,016
АҚШ	5,804	16,202
Жапония	4,518	2,134
Ресей	217	157
Өзге де өңірлер	15	124
Барлығы	56,988	33,329

«Қазатомөнеркәсіп» ұлттық атом компаниясы» АҚ
2014 жылғы 31 желтоқсандағы шоғырландырылған қаржы есептемеге ескертулер

45. Қаржы тәуекелдерін басқару (жалғасы)

Компанияның ең ірі клиенттері China Nuclear Energy Industry Corporation, TradeTech Energy LLC, CGNPC Uranium Resources Company Limited және Uranium One Inc. болып табылады. Есептік күндегі жағдай бойынша осы клиенттердің жиынтық дебиторлық берешегі 23,413 миллион теңгені (2013 ж.: 14,679 миллион теңге) құрайды.

Тауарларды өткізу бойынша орташа кредиттік кезең 30 күнді құрайды. Шот – фактураны ұсынған күннен бастап бірінші 30 күн үшін дебиторлық берешек бойынша пайыздар есептелмейді. Соңында пайыздар Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкісі белгілеген қайта қаржыландыру мөлшерлемесі бойынша өтелмеген қалдыққа есептелінеді (2014 ж.: 5.5%; 2013 ж.: 5.5%). Күмәнді қарыздарды өтеуге арналған резерв контрагенттің міндеттемені орындамауының бұрынғы тәжірибесіне және контрагенттің ағымдағы қаржы жай-күйінің талдауына сүйене, мерзімі 30-дан 120 күнге дейін немесе 120 күннен астам мерзімі өткен дебиторлық берешек танылады. Төменде кредиттік сапа бойынша дебиторлық берешектің талдауы көрсетілген:

	2014 ж.		2013 ж.	
	Саудалық дебиторлық берешек	Өзге дебиторлық берешек	Саудалық дебиторлық берешек	Өзге дебиторлық берешек
<i>Миллион қазақстандық теңгемен</i>				
Мерзімі өтпеген және құнсызданбаған	55,789	108	31,958	314
Мерзімі өткен, бірақ құнсызданбаған				
0-30 күндерге дейін мерзімі өткен	1,063	-	1,371	-
31-120 күндерге дейін мерзімі өткен	136	-	-	-
120 күндерден астам мерзімі өткен	-	-	-	-
Барлық мерзімі өткен, бірақ құнсызданбаған	1,199	-	1,371	-
Мерзімі өткен және құнсызданған				
0-30 күндерге дейін мерзімі өткен	-	-	-	-
31-120 күндерге дейін мерзімі өткен	-	-	-	-
120 күндерден астам мерзімі өткен	1,328	380	1,285	702
Барлық мерзімі өткен және құнсызданған	1,328	380	1,285	702
Құнсыздану резервісі	(1,328)	(380)	(1,285)	(702)
Барлығы	56,988	108	33,329	314

Мерзімі өтпеген және құнсызданбаған берешек төлем мерзімі өтіп кеткен тарихы жоқ сатып алушылар жиынтығына жатады. Құнсыздану төлемі кідірілген дебиторлық берешектерге қатысты мойындалған.

«Қазатомөнеркәсіп» ұлттық атом компаниясы» АҚ
2014 жылғы 31 желтоқсандағы шоғырландырылған қаржы есептемеге ескертулер

45. Қаржы тәуекелдерін басқару (жалғасы)

Төменгі кестеде дебиторлық берешектің құнсыздануынан резервтің өзгеруі келтіріледі:

<i>Миллион қазақстандық теңгемен</i>	Саудалық дебиторлық берешек	Өзге дебиторлық берешек
2013 жылғы 1 қаңтарында құнсыздану резервісі	631	1,576
Жыл ішінде құнсыздану резервісінің артуы	678	14
Қайта қалпына келтірілген	-	(834)
Жыл ішінде есептен шығарылған сома	(24)	(54)
2013 жылғы 31 желтоқсанында құнсыздану резервісі	1,285	702
Жыл ішінде құнсыздану резервісінің артуы	204	10
Қалпына келтірілді	(9)	(13)
Еншілес кәсіпорынның шығарылуы	(1)	1
Есептік бағалаудағы өзгеріс	(7)	7
Жыл ішінде есептен шығарылған сома	(142)	(327)
Таныстыру рәсім валютасына қайта есептеу	(2)	-
2014 жылғы 31 желтоқсанында құнсыздану резервісі	1,328	380

Байланысты тараптарға берілген қарыздарға (33 Ескерту) және қызметкерлер қарызы (30 Ескерту) қатысты кредиттік тәуекел берілген қаражаттардың қайтарылмау мүмкіндігінен пайда болады. Бірлескен және қауымдастырылған кәсіпорындарға және қызметкерлерге берген қарыздарға қатысты, Топ қарызгерлердің активтерін кепілдікке алу түріндегі қарыздарды қамтамасыз етуін ұсыну талабы арқылы кредиттік тәуекелді азайтады. Қарызгерлердің кредиттік рейтингісі жоқ.

Өтімділік тәуекелі

Өтімділік тәуекелі – кәсіпорын қаржылық міндеттемелерді орындау кезінде қиыншылықтарға тап болады деген тәуекел. Топ бар ақшалай қаражаттарды күнделікті пайдалану қажеттілігіне байланысты тәуекелге ұшырағыш. Өтімділік тәуекелін Топтың қазынашылық және корпоративтік қаржы департаменті басқарады. Басшылық ақшалай қаражаттар қозғалысының болжамын ай сайын бақылайды.

Топ көбіне қарыздық қаражаттардан, сауда мен өзге кредиторлық берешектерден және борыштық құнды қағаздардан тұратын қаржыландырудың тұрақты базасын қолдауға тырысады. Топтың өтімділікті басқару тәсілі, жай және қиын жағдайларда қабылданбайтын залалдардың пайда болуына жол бермей және Топтың бәделін тәуекелге душар етпей, мерзімінде өз міндеттемелерін өтеу үшін Топта жеткілікті өтімді қаражаттардың тұрақты бар болуын мүмкін болғанша қамтамасыз етуінде тұрады. Топ өтімділік деңгейіне болжанбаған талаптарға тез және тиісті түрде өсер ету мүмкіндігінің болуы үшін, өтімді активтердің әртараптандырылған портфельдеріне қаражаттарды инвестициялайды.

Топ әдетте болжалды операциялық шығыстарды жеткілікті көлемде өтеу үшін, бірінші талап бойынша қол жетімді ақшалай қаражаттардың бар болуын қамтамасыз етеді. Бұл ретте оның пайда болуын дәлелді болжауға болмайтын ерекше жағдайлардың әлеуетті өсері ескерілмейді, мысалы, табиғи апат.

Төменде өтімділік тәуекелін басқарудың маңызды элементі болып табылатын, қысқы мерзімді депозиттерде орналастырғандарды қоса, Топтың пайдаланылмаған қарыздары және уақытша бос ақшалары туралы ақпарат көрсетілген:

<i>Миллион қазақстандық теңгемен</i>	2014 ж.	2013 ж.
Қысқа мерзімді депозиттердегі сома	3,484	3,259
Шоттардағы ақшалай қаражаттардың сомасы	28,432	15,520
Қарыздар бойынша пайдаланылмаған сома	17,438	28,259
Барлығы	49,354	47,038

45. Қаржы тәуекелдерін басқару (жалғасы)

Одан әрі келтірілген кестеде өтеуге дейін қалған шарттық мерзімдер бойынша есептік күннің жағдайы бойынша міндеттемелерді бөлу көрсетіледі. Өтеу мерзімдерінің кестесіндегі ашылған сомалар алынған кредиттер мен қаржы кепілдіктері бойынша міндеттемелердің жалпы сомасын қоса, келісімшарттық дисконтталмаған ақшалай ағындарды көрсетеді. Бұл дисконтталмаған ақшалай ағындар қаржылық жағдайы туралы есептемесінде енгізілген сомадан айырмашылығы бар, өйткені қаржылық жағдайы туралы есептемесінде көрсетілген сома ақшалай қаражаттардың дисконтталған ағындарының негізінде есептелінген.

Төленетін сома тиянақты болып табылмаған жағдайда, кестедегі сома есептік күнде болған жағдайларға сүйене айқындалады. Валюталық төлемдер есептік кезеңнің аяғындағы споттың айырбас бағамын пайдалана отырып, қайта есептелінеді.

4 Ескертуде ашылып көрсетілгендей, Топ облигацияларды 2015 жылдың мамырында қайта қаржыландыруды жоспарлап отыр.

**«Қазатомөнеркәсіп» ұлттық атом компаниясы» АҚ
2014 жылғы 31 желтоқсандағы шоғырландырылған қаржы есептемеге ескертулер**

45. Қаржы тәуекелдерін басқару (жалғасы)

Төменде 2014 жылғы 31 желтоқсандағы қаржы міндеттемелерін өтеудің шарттық мерзімдері туралы ақпарат көрсетілген:

	Төңгерім- ділік құны	Шарт бойынша ақшалай қаражаттар ағыны		Талап еткенге дейін және 1 айдан азырақ		1-ден 3 айға дейін		3 айдан 1 жылдан 5 жылға дейін		5 жылдан астам		
		Шарт бойынша ақшалай қаражаттар ағыны	Талап еткенге дейін және 1 айдан азырақ	1-ден 3 айға дейін	3 айдан 1 жылға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан астам					
<i>Миллион қазақстандық теңгемен</i>												
Шығарылған облигациялар	91,705	94,024	-	-	94,024	-	-	-	-	-	-	
Банктік кредиттер	44,312	45,715	103	20,761	10,098	8,295	8,295	6,458	270	-	-	
Банктік емес кредиттер	519	519	-	-	249	-	-	-	-	-	-	
Өзгелері	536	536	536	-	-	-	-	-	-	-	-	
Саудалық кредиторлық берешек	57,163	57,163	-	56,848	-	315	-	-	-	-	-	
Өзге кредиторлық берешек	6,396	6,396	-	6,396	-	-	-	-	-	-	-	
Өзге бағалау қаржылық міндеттемелері	559	559	-	-	559	-	-	-	-	-	-	
Тарихи шығындар бойынша міндеттемелер	2,942	3,516	-	120	571	2,525	300	-	-	-	-	
Артықшылықты акцияларды ұстаушылардың алдындағы міндеттемелер	265	265	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Өзге де қатысушыларға төленетін дивидендтер	240	240	240	-	-	-	-	-	-	-	-	
Барлығы	204,637	208,933	879	84,125	105,501	11,135	11,135	89,354	11,334	7,293	7,293	

Төменде 2013 жылғы 31 желтоқсанындағы қаржы міндеттемелерін өтеудің шарттық мерзімдері туралы ақпарат көрсетілген:

	Төңгерім- ділік құны	Шарт бойынша ақшалай қаражаттар ағыны		Талап еткенге дейін және 1 айдан азырақ		1-ден 3 айға дейін		3 айдан 1 жылдан 5 жылға дейін		5 жылдан астам		
		Шарт бойынша ақшалай қаражаттар ағыны	Талап еткенге дейін және 1 айдан азырақ	1-ден 3 айға дейін	3 айдан 1 жылға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан астам					
<i>Миллион қазақстандық теңгемен</i>												
Шығарылған облигациялар	76,970	84,005	-	-	4,800	79,205	-	-	-	-	-	
Банктік кредиттер	43,319	45,068	249	8,226	22,097	7,788	6,708	247	-	-	-	
Банктік емес кредиттер	382	382	-	9	126	-	-	-	-	-	-	
Саудалық кредиторлық берешек	33,599	33,599	-	31,265	-	2,334	-	-	-	-	-	
Өзге кредиторлық берешек	526	526	-	499	-	27	-	-	-	-	-	
Өзге қаржы міндеттемелер	10,720	10,720	2,613	196	3,797	-	4,114	-	-	-	-	
Артықшылықты акцияларды ұстаушылардың алдындағы міндеттемелер	265	265	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Барлығы	165,781	174,565	2,862	40,195	30,820	89,354	11,334	7,293	11,334	7,293	7,293	

«Қазатомөнеркәсіп» ұлттық атом компаниясы» АҚ
2014 жылғы 31 желтоқсандағы шоғырландырылған қаржы есептемеге ескертулер

45. Қаржы тәуекелдерін басқару (жалғасы)

Нарықтық тәуекел

Топ нарықтық тәуекелдердің ықпалына ұшырағыш. Нарықтық тәуекел – бұл нарықтық бағаның өзгеруі Топтың пайдасына немесе ондағы бар қаржы құралдарының құнына жағымсыз ықпал жасайды деген тәуекел. Нарықтық тәуекел нарықтағы жалпы және айрықша өзгерістер тәуекелдеріне ұшырайтын а) шетел валюталары, б) пайыздық активтер мен міндеттемелер және в) үлестік құралдар бойынша ашық жайғасымдармен байланысты. Нарықтық тәуекелді басқарудың мақсаты инвестициялардың табыстылығын оңтайландыруға жетуге ұмтыла отырып, нарықтық тәуекелге ұшырауды бақылауда және оны ұйғарынды шегінде ұстауда болып тұр. Басшылық қабылданатын тәуекелдердің деңгейіне қатысты лимиттерді белгілейді және тұрақты негізде олардың сақталуын бақылайды. Алайда осы тәсіл нарықтағы аса елеулі өзгерістер болған жағдайда, осы лимиттерден тыс залалдардың болуына тосқауыл бола алмайды.

Төменде көрсетілген нарықтық тәуекелге сезімталдығы барлық қалған өзгермелі сипаттамалар өзгеріссіз қалғанына қарамастан, бір фактордың өзгеруіне негізделген. Іс жүзінде оның болу мүмкіндігі шамалы және бірнеше факторлардың өзгеруі корреляция жасай алады – мысалы, пайыздық мөлшерлеме мен валюталық бағамдардың өзгеруі.

Валюталық тәуекел

Топ функциялық валютадан айырмашылығы бар валютада көрсетілген сату, сатып алу және қарыздарды тарту операцияларын жүзеге асыра отырып, валюталық тәуекелге ұшырағыш. Қарыздар Топтың жұмыс істейтін құрамдарының ақшалай қаражат ағындары генерирленетін валютаға сәйкес валютада көрсетілген. Сөйтіп, негізінен туынды құралдарды пайдаланбай, экономикалық хеджерлеу нәтижесіне жетеді. Шетелдік валютада көрсетілген өзге ақшалай активтер мен міндеттемелерге қатысты, Топ валюталық төлемді ескере отырып, болашақ шығыстарды жоспарлау арқылы тәуекелге ұшырағыш нетто-жайғасымды ұйғарынды шегінде ұстап тұруға тырысады. Топ негізінен АҚШ доллары ауытқуының тәуекеліне ұшырағыш. Топтың валюталық тәуекелге ұшырағыштығы келесі түрде көрсетілген:

<i>Миллион қазақстандық теңгемен</i>	2014 ж.	2013 ж.
АҚШ долларларында көрсетілген		
Саудалық дебиторлық берешек	48,112	23,047
Берілген қарыздар	17,941	14,560
Банктердегі ағымдағы шоттар	14,365	2,932
Мерзімді депозиттер	2,614	-
Пайдалануда шектеулі ақшалай қаражаттар	-	501
Барлық активтер	83,032	41,040
Шығарылған облигациялар	(91,705)	(76,970)
Банктік кредиттер	(31,113)	(24,472)
Саудалық кредиторлық берешек	(14,303)	(2,926)
Тарихи шығындар бойынша міндеттемелер	(2,942)	(2,922)
Өзге де міндеттемелер	(140,063)	(107,290)
Валюталық тәуекелге шалдыққыш таза сома	(57,031)	(66,250)

Жыл ішінде шетел валютасының келесі негізгі айырбас бағамдары қолданылды:

<i>Теңгеде</i>	2014 ж.		2013 ж.	
	Орташа күндегі бағамы	Есептік күндегі спот бағамы	Орташа күндегі бағамы	Есептік күндегі спот бағамы
1 АҚШ доллары	179.19	182.35	152.14	153.61

«Қазатомэнеркәсіп» ұлттық атом компаниясы» АҚ
2014 жылғы 31 желтоқсандағы шоғырландырылған қаржы есептемеге ескертулер

45. Қаржы тәуекелдерін басқару (жалғасы)

2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша АҚШ долларына қатысты теңге бағамының 17,37%-ға әлсіреуі және 17,37%-ға нығайуы (2013 ж.: 30% және 10%) капитал шамасын және кезең ішіндегі пайда мен залалды төменде көрсетілген сомаға арттырар/(азайтар) еді.

<i>Миллион қазақстандық теңгемен</i>	2014 ж.	2013 ж.
+17.37%-ға (2013ж 30%) АҚШ доллар бағамының арттуы	(7,925)	(19,975)
-17.37%-ға (2013 ж. -10%)АҚШ доллар бағамының азаюы	7,925	6,625

Теңге бағамының АҚШ долларына қарасты 17,37% мөлшерінде өзгеруі 2014 жылға тарихи нарықтық деректерің негізінде есептелген орта квадраттық ауытқудың көлеміндегі нарықтық тәуекелдің мүмкін болу өзгерісі болып табылады.

Уранның нарықтық бағасының өзгеру тәуекелі

Топтың қызметі АҚШ долларында халықаралық нарықта белгіленетін уран бағасының ауытқу ықпалына ұшырағыш. Топтың жыл сайынғы бюджеті келесі жылдың уранның болжамды бағасының негізінде дайындалады.

Тарихи уран құны ауытқуларға ұшырап отырады және Топ бақылауынан тыс көптеген фактілердің ықпалында болады, олар:

- атом электрстанцияларының тарапынан отын ретінде пайдаланылатын уранға сұранысты,
- сұраныс пен ұсыныстың арасындағы алшақтықты жою үшін аралас жоғары байытылған компоненттерді екінші рет пайдалану мен бар болуы сияқты қайталама көздер деңгейінің таусылуын,
- Атом энергиясы жөніндегі халықаралық агенттіліктің нормативтік актілерінің ықпалы және
- тікелей уран саласына жататын өзге фактірлерді қамтиды, алайда онымен шектелмейді.

Есептік күндегі жағдай бойынша Топтың қаржы активтері мен қаржы міндеттемелеріне қатысты нарықтық бағаның өзгеру тәуекеліне елеулі әсер болған жоқ.

Сыйақы мөлшерлемесінің өзгеру тәуекелі

Сыйақы мөлшерлемесінің өзгеруі, немесе олардың әділ құнын (сыйақының тиянақты мөлшерлемесімен борыштық міндеттемелер), немесе олар бойынша ақшалай қаражаттардың болашақ ағындарын (сыйақының өзгермелі мөлшерлемесімен борыштық міндеттемелер) өзгерту негізінен тартылған қарыздарға әсер етеді. Жаңа кредиттер мен қарыздарды тартқан кезде сыйақының қандай мөлшерлемесі (тиянақты немесе өзгермелі) өтеу мерзімі басталғанға дейін болжалды кезеңнің ішінде Топ үшін пайдалы болатынын басшылық езінің кәсіби пайымдамасының негізінде айқындайды. 2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың қарыз алысуының шамамен 70% құралдарында (2013 ж.: шамамен 70%) сыйақының тиянақты мөлшерлемесі бар.

Есептік күнде сыйақы мөлшерлемесінің түрлері бойынша топтастырылған Топтың пайыздық қаржылық құралдырының құрылымы мынадай болды:

<i>Миллион қазақстандық теңгемен</i>	2014 ж.	2013 ж.
<i>Сыйақының тиянақты мөлшерлемесімен құралдар</i>		
Пайдалануда шектеулі ақшалай қаражаттар	5,981	6,531
Мерзімді депозит	4,537	2,597
Байланысты тараптарға берілген қарыздар	21,586	19,534
Талап етілетін салымдар	918	-
Банктік кредиттер	(3,232)	(7,462)
Банктік емес кредиттер	(519)	(382)
Шығарылған облигациялар	(91,705)	(76,970)
Өзгелері	(536)	-
Таза жайғасым	(62,970)	(56,152)
<i>Сыйақының өзгермелі мөлшерлемесімен құралдар</i>		
Банктік кредиттер	(41,080)	(35,857)

«Қазатомөнеркәсіп» ұлттық атом компаниясы» АҚ
2014 жылғы 31 желтоқсандағы шоғырландырылған қаржы есептемеге ескертулер

45. Қаржы тәуекелдерін басқару (жалғасы)

Сыйақының тиянақты мөлшерлемесімен қаржы құралдарының әділ құнының сезімталдығына талдау

Топ өзгерісі кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша бааланатын құралдар үшін көзделген тәртіпте сыйақының тиянақты мөлшерлемесімен ешқандай қаржы активтері мен қаржы міндеттемелерін есептемейді. Сондықтан есептік күндегі сыйақы мөлшерлемесінің қандай болса да өзгерісі кезең ішіндегі пайда немесе залал көрсеткішіне әсер етпейді. Алайда қаржы активтері мен қаржы міндеттемелері пайыздық мөлшерлердің өзгеруінің себебімен әділдік құнның өзгеру тәуекеліне түседі.

Сыйақының өзгермелі мөлшерлемесімен қаржы құралдарының әділ құнының сезімталдығына талдау

Есептік күндегі сыйақы мөлшерлемесінің 100 базистік пункттерге артуы және 25 базистік пункттерге кемуі, төменде көрсетілген сомаға кезең ішіндегі капиталды және пайда немесе залал шамасын азайтар (арттырар) еді. Аталған болжау басшылықтың ағымдағы нарықтық мөлшерлемеге, сондай-ақ экономикалық ортаға негізделген пайыздық мөлшерлемелердегі ықтимал өзгерістердің негізділігін бағалау болып саналады. Осы талдау барлық өзге айналмалылар, атап айтқанда шетел валюталардың айырбас бағамдары өзгермей қалды, және есептік күндегі өтелмеген міндеттердің сомасы жыл бойы өтелмей қалды деген жорамалға сүйене жүргізілді.

<i>Миллион қазақстандық теңгемен</i>	2014 ж.	2013 ж.
100 базистік пункттерге арттуы	(822)	(359)
25 базистік пункттерге кемуі	82	90

Теңгерімділік құнмен салыстырғандағы әділ құны

Келесі кестеде көрсетілген құралдарды қоспағанда, Топ қаржылық есептілікте танылған қаржы активтері мен қаржы міндеттемелерінің теңгерімділік құны олардың қысқа мерзімді сипатына байланысты олардың әділ құнына шамамен тең деп есептейді:

<i>Миллион қазақстандық теңгемен</i>	2014 ж. 31 желтоқсан		2013 ж. 31 желтоқсан	
	Теңгерім-ділік құны	Әділ құны	Теңгерім-ділік құны	Әділ құны
Қаржы міндеттемелері				
Шығарылған облигациялар	91,705	85,074	76,970	72,605
Банктік қарыздар	44,312	44,301	43,319	42,659
Тарихи шығындар бойынша міндеттемелер	2,942	3,516	2,921	2,921
Банктік емес қарыздар	519	386	382	273
Барлығы	139,478	133,277	123,592	118,458

Қаржы міндеттемелерінің әділ құнын бағалау кезінде басшылық келесі болжауды пайдаланды: (а) пайызсыз қаржылық міндеттемелер және тиянақты пайыздық мөлшерлемесі бар міндеттемелер үшін қаржы міндеттемелері нарықтыққа барынша жуық тиімді пайыздық мөлшерлемеге бойынша дисконтталды; (б) өзгермелі мөлшерлемесі бар қаржылық міндеттемелер үшін қаржылық міндеттемелердің әділ құны теңгерімділік құнынан іс жүзінде айырмашылығы жоқ, өйткені ақшаның уақытша құнының тиімділігі шамалы.

Капиталды басқару

Топ Топтың үздіксіз қызметін жалғастыру, инвесторлардың, кредиторлар мен нарықтың сенімін сақтау қабілетін қамтамасыз ету, акционерге табыстылықтың қолайлы деңгейін қамтамасыз ету, капитал құнын ықшамдауға мүмкіндік беретін капиталдың оңтайлы құрылымын қолдау, сондай-ақ бизнестің болашақ дамуын қамтамасыз ету үшін капиталдың тұрақты базасын қолдау саясатын көздейді. Капитал барлық капитал мен Топ резервтерін қамтиды.

45. Қаржы тәуекелдерін басқару (жалғасы)

Топ келесі көрсеткіштердің мониторингін жүзеге асырады:

- қаржыны тұрақтандыру, кредиттерді басқару үшін қабылданатын шаралар, қарыздық қаражаттарды өткізу деңгейін айқындау;
- табыстылық, шаруашылық қызметті жүзеге асыру барысында өтемпаздықты, активтер мен капиталды басқарудың жалпы тиімділігін айқындау.

Топ акционері Борышты және қаржылық тұрақтылықты басқару саясатын бекітті, оның мақсаты қаржы институтына жатпайтын ұйымдар үшін борышты және қаржылық тұрақтылықты басқарудың бірыңғай принциптері мен тетіктерін қабылдау арқылы қаржы тәуекелдерін басқару болып табылады.

Топтың қаржылық тұрақтылығын бағалау үшін мынадай негізгі қаржы коэффициенттері пайдаланылады:

- қаржы борышының меншікті капиталына қатынасы 1-ден артық емес;
- қаржы борышының салықтарды, пайыздарды, тозу мен амортизацияны төлегенге дейінгі пайдаға арасалмағы (Борыш/ЕБИТДА) 3.5-тен артық емес.

2012 Және 2014 жж. ішінде Топ капитал деңгейіне, ковенанттарды қосқанда, барлық сыртқы талаптарды сақтады (36 Ескерту).

46. Қаржы құралдарының әділ бағасы

Әділ бағаны бағалаудың нәтижесі әділ бағасының иерархия деңгейі бойынша былай талданады және бөлінеді: (i) 1-ші Деңгейге – сәйкес активтер мен міндеттемелер үшін белсенді нарықтардағы белгіленімді (түзетілмеген) баға бойынша бағалау жатады, (ii) 2-ші Деңгейге – бағалау әдісінің көмегімен алынғандар, ондағы барлық пайдаланылатын елеулі бастапқы деректер активтер мен міндеттемелер үшін тура (яғни, мысалы, бағалар) немесе жанама (яғни, мысалы, бағадан туынды) бақыланатын болып табылады, және (iii) 3-ші Деңгейді бағалау, олар бақыланатын нарықтық деректерге негізделмеген бағалаулар болып табылады (яғни, бақыланбайтын бастапқы деректерге негізделген). Қаржы құралдарын әділ баға иерархиясындағы не ол, не бұл санаттарына жатқызған кезде басшылық пайымдаманы пайдаланады. Егер әділ бағаны бағалауда елеулі түзетуді талап ететін бақыланатын деректер пайдаланылса, онда ол 3-ші Деңгейге жатқызылады. Пайдаланылатын деректердің мәнділігі әділ бағаның барлық жиынтық бағалауы үшін бағаланады.

Әділ бағасы бойынша бағаланбайтын активтер мен міндеттемелер, алайда олар үшін әділ құнның ашылуы жасалады.

Облигацияларды қоспағанда, әділ құны бойынша бағаланбайтын, алайда олар үшін әділ құнның ашылуы жасалатын барлық активтер мен міндеттемелерді бағалау әділ құн иерархиясының 3-ші Деңгейіне жатқызылады. Облигацияларды бағалау 1-ші Деңгейге жатқызылады.

Әділ құн иерархиясының 3-ші Деңгейінде әділ құнды бағалау ақшалай қаражаттардың дисконтталған ағындар әдісінің көмегімен орындалды. Белсенді нарықта баға белгіленуі жоқ өзгермелі пайыздық мөлшерлемесімен туынды құралдардың әділ құны теңгерімдік құнға тең қабылданды. Белсенді нарықта баға белгіленуі жоқ тиянақты пайыздық мөлшерлемесімен құралдардың әділ құны ұқсас кредиттік тәуекелдер мен ұқсас өтеу мерзімдерін болжайтын жаңа құралдар үшін қарыз алу нарығында қолданыстағы пайыздық мөлшерлемені пайдалана, ақшалай қаражаттардың дисконтталған ағындар әдісіне негізделеді.

Амортизациялық құн бойынша көрсетілетін қаржы активтері

Өзгермелі пайыздық мөлшерлемесімен құралдардың әділ құны әдетте оның теңгерімдік құнына тең. Амортизацияланған құнмен көрсетілетін активтердің әділдік құнын бағалау 3-ші Деңгейге жатады. Тиянақты пайыздық мөлшерлемесімен құралдардың бағалау әділ құны ұқсас кредиттік тәуекелдер мен ұқсас өтеу мерзімдерін болжайтын жаңа құралдар үшін қолданыстағы пайыздық мөлшерлемені пайдалана, ақшалай қаражаттардың болжалды болашақ ағындарының дисконтталған сома әдісіне негізделеді. Дисконттаудың пайдаланылатын мөлшерлемесі контрагенттің кредиттік тәуекеліне байланысты.

46. Қаржы құралдарының әділ бағасы (жалғасы)

Амортизациялық құн бойынша көрсетілетін міндеттемелер

Евро облигациялардың әділ бағасы нарықтық баға белгілеуіне негізделеді. Өзге міндеттемелердің әділ бағасы бағалау әдісін пайдаланумен айқындалады. Тиянақты пайыздық мөлшерлемесімен және өтеудің белгіленген мерзімімен құралдардың есептік әділ бағасы өтеуге дейін ұқсас кредиттік тәуекелдері және ұқсас мерзімдерімен жаңа құралдарға арналған пайыздық мөлшерлемелерді пайдаланумен болжалды дисконтталған ақша ағындарына негізделеді. Талап бойынша өтелетін немесе күнілгері хабарлау кезінде өтелетін міндеттемелердің әділ құны («талап бойынша өтеуге жататын міндеттемелер») міндеттемелерді өтеу туралы талаптарды әлеуетті ұсынудың бірінші күнінен бастап дисконтталған талап бойынша төленетін сома ретінде есептелінеді. Пайдаланылатын дисконттау мөлшерлемесі өтеу мерзімі мен міндеттеме валютасына байланысты жылдық 3,3 %-дан 6,3 %-ға дейін өзгереді.

47. Бағалау санаты бойынша қаржы құралдарын ұсыну

39-ші «Қаржы құралдары: тану және бағалау» ҚЕХС-қа (IAS) сәйкес бағалау мақсатында, Топ өзінің қаржы активтерін келесі санаттарға жатқызады: а) қарыздар және дебиторлық берешек, б) сатуға арналған қолда бар қаржы активтері, в) өтеуге дейін ұсталынып қалған қаржы активтері, г) оның өзгерісі пайда немесе залалдың құрамында көрсетілетін әділ бағасы бойынша бағаланатын қаржы активтері. Оның өзгерісі пайда немесе залалдың құрамында көрсетілетін әділ бағасы бойынша бағаланатын қаржы активтері екі санат бөліктеріне бөлшектенеді: (i) аталған санатқа бастапқы танылған сәттен бастап жатқызылған активтер, және (ii) сатуға арналған деп сыныптамалатын активтер. Өзге инвестицияларды қоспағанда, Топтың барлық қаржы активтері қарыздар мен дебиторлық берешектер санатына жатқызылады. Өзге инвестициялар сатуға арналған қолда бар қаржы активтер санатына жатқызылады.

Топтың барлық қаржылық міндеттемелері өзге қаржылық міндеттемелер санатына жатқызылады.

48. Есептік кезең аяқталғаннан кейінгі оқиғалар

Облигацияларды қайта қаржыландыру

36-Ескертуде көрсетілгендей, 2015 жылғы 19 қаңтарда Топ жалпы сомасы 450 миллион АҚШ долларына бес банкімен қамтамасыз етілмеген біріктірілген қарыз туралы келісімге қол қойды. Осы біріктірілген қарыздың мақсаты - облигацияларды қайта қаржыландыру болып табылады. Қарызды өтеу 2015 жылдың қыркүйегінен бастап 2019 жылдың маусымына дейін бірдей транштармен өтеледі.